

**Чернігівська обласна універсальна наукова
бібліотека імені Софії та Олександра Русових**

**ВІРА І МИХАЙЛО
КОЦЮБИНСЬКІ
В КУЛЬТУРНОМУ
ТА
ГРОМАДСЬКОМУ
ЖИТТІ ЧЕРНІГОВА**

Біобібліографічний покажчик

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека
імені Софії та Олександра Русових

*До 160-річчя від дня народження
Михайла Коцюбинського і 90-річчя
Чернігівського літературно-меморіального
музею-заповідника Михайла Коцюбинського*

Віра і Михайло Коцюбинські в культурному та громадському житті Чернігова

Біобібліографічний покажчик

Чернігів
2024

Віра і Михайло Коцюбинські в культурному та громадському житті Чернігова : біобібліогр. покажч. / Чернігів. обл. універс. наук. б-ка імені Софії та Олександра Русових ; упоряд.: О. І. Іваненко, О. М. Плаунова ; відп. за вип. Ю. О. Соболев. – Чернігів : [Чернігів. ОУНБ], 2024. – 188 с.

Щоб ознайомити читача з внеском подружжя Коцюбинських в громадське та культурне життя України, зокрема Чернігова, фахівці Чернігівської ОУНБ імені Софії та Олександра Русових підготували біобібліографічний покажчик. В окремих тематичних розділах покажчика представлена бібліографія творів М. Коцюбинського, епістолярна спадщина, публікації про літературну творчість письменника, про громадсько-культурну діяльність Віри та Михайла Коцюбинських. До видання увійшли статті з періодичних видань, наукових збірників, книги.

Видання може бути корисним краєзнавцям, літературознавцям, викладачам і студентам, журналістам і літераторам, бібліотечним і музейним працівникам, усім, хто вивчає історію Чернігівщини.

УДК 016:945(477.51)(092)

Михайло Коцюбинський

Віра Коцюбинська

ЗМІСТ

Від упорядників.....	6
Передмова.....	8
Твори Михайла Коцюбинського.....	18
Епістолярний спадок Михайла Коцюбинського.....	41
Листи до Михайла Коцюбинського.....	53
Сторінки біографії Михайла Коцюбинського.....	62
Віра Устимівна Коцюбинська.....	90
Подружжя Коцюбинських в громадському та культурному житті Чернігова.....	95
Віра і Михайло Коцюбинські та Чернігівська громадська бібліотека.....	107
Літературно-документальні джерела про літературну діяльність Михайла Коцюбинського.....	116
Вшанування пам'яті Михайла Коцюбинського.....	139
Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник Михайла Коцюбинського.....	145
Чернігівська обласна премія імені Михайла Коцюбинського.....	161
Іменний покажчик.....	171

ВІД УПОРЯДНИКІВ

Провідне місце Михайла Коцюбинського в українській літературі – безсумнівне. Ще за життя він був визнаний видатним представником національної культури поруч з Іваном Франком, Лесею Українкою, Василем Стефаником та іншими відомими діячами української і світової культури. Коцюбинський зумів створити стиль, який став першорядним здобутком новітньої української прози, відкрив обрії для творчих пошуків наступних поколінь письменників. Почавши з народних мотивів, закликів до просвіти й допомоги «меншому страждаючому братові», письменник звертається до історичних тем («Дорогою ціною»), психологічних («Цвіт яблуні», «Поєдинок»), а пізніше й філософських («З глибини», «Сон»). Його найкращі новели й повісті («Fata morgana», «Сон», «В дорозі», «Intermezzo», «Тіні забутих предків») перекладені багатьма мовами, і сьогодні викликають захоплення і подив. Як справжній майстер, Коцюбинський завжди цікавий і актуальний.

Віра та Михайло Коцюбинські єдиною стежкою на ниві розвитку української культури йшли пліч-о-пліч понад 17 років подружнього життя. Вона разом з чоловіком брала участь у роботі громадської бібліотеки, музично-драматичного товариства, комісії з народної освіти, допомагала організовувати «Просвіту» і активно працювала в ній.

Аби ознайомити читача з внеском родини Коцюбинських в громадське та культурне життя України, зокрема Чернігова, фахівці Чернігівської ОУНБ імені Софії та Олександра Русових підготували біобібліографічний показник «Віра Устимівна та Михайло Михайлович Коцюбинські в культурному та громадському житті Чернігова».

За видовою ознакою до видання включені: книги, збірники, брошури, бібліографічні посібники, публікації з газет та журналів. Матеріал систематизовано за розділами. У межах кожного розділу матеріали розміщено в хронологічній послідовності, а у межах року – за алфавітом авторів та назв документів.

Опис літератури здійснено відповідно до чинних державних стандартів. Бібліографічні описи пронумеровані. До випуску ввійшло 999 друкованих джерел.

Довідковий апарат складається з алфавітного покажчика.

Відбір матеріалу завершено 01.10.2023 року.

З онлайн-версією покажчика можна ознайомитися на сайті Чернігівської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Софії та Олександра Русових у розділі «Електронна бібліотека» за адресою: <http://libkor.com.ua/plugin?type=lib>.

Свої зауваження та побажання надсилайте на адресу:

14000 м. Чернігів, просп. Миру, 41,

Чернігівська ОУНБ імені Софії та Олександра Русових,
відділ наукової інформації та бібліографії.

Тел.: (0462) 67-61-97;

E-mail: bibliograf2016@gmail.com.

ПЕРЕДМОВА

17 вересня 2024 року виповниться 160 років від дня народження великого українця, неперевершеного майстра художнього слова Михайла Коцюбинського.

Народився Михайло Михайлович Коцюбинський 17 вересня 1864 року у Вінниці в сім'ї дрібного службовця. Вихованням хлопця в основному займалася мати, «добра, надзвичайно любляча, здатна на самопожертву...». Саме завдяки її старанням хлопець мав можливість долучитися до зразків високого мистецтва ще з юних літ. Вона допомагала йому сформувати добрий естетичний смак, прищеплювала «нахил до всього гарного та любов і розуміння природи».

Ази освіти Михайло досягав удома. З 1875 року навчався у Барській початковій школі, а в наступні п'ять років – у Шаргородському духовному училищі. Під час навчання у духовному училищі хлопець не обмежується вивченням лише обов'язкової програми. З особливим захопленням він

знайомиться з творчістю Тараса Шевченка, Марка Вовчка, Генріха Гейне, Миколи Гоголя. Багато читав. Знав дев'ять мов. Готувався до вступу в університет. Але сувора проза дійсності по-своєму відкоригувала життя. Університет так і залишився мрією. Після смерті батька Михайло, як найстарший, мусив утримувати сім'ю – давав приватні уроки, утримував матір та двох сестер. Склавши екстерном іспит на звання народного учителя при Вінницькому реальному училищі, працював репетитором.

Віра Дейша народилась 22 вересня 1863 року. Походила з дворян, з роду Гортинських. Мати її по смерті чоловіка переїхала до Чернігова, де жив брат – Василь Степанович Гортинський, який зробив сестрі протекцію на дуже відповідальну посаду. Юлія Степанівна Дейша працювала начальницею Чернігівського єпархіального училища і виховувала самотійно трьох дітей.

Віра закінчила Чернігівську гімназію і деякий час працювала в жіночому духовному училищі, де викладала французьку мову, математику та каліграфію. Потім, у 1885 році, вступила на природниче відділення Бестужевських вищих жіночих курсів. На той час уряд чинив перепони щодо вступу жінок до вищих навчальних закладів, тож потрапляли на курси лиш ті дівчата, які дійсно прагнули знань, не хотіли стояти осторонь суспільного життя. Саме такою і була Віра Дейша.

Повернувшись до Чернігова, вона поринула в громадську роботу. Долучилась до української організації «Громада», брала активну участь в культурно-просвітній діяльності. Деякий час завідувала Чернігівською громадською бібліотекою.

З Михайлом Михайловичем Віра познайомилася в Києві на першому з'їзді «Громади» наприкінці 1894 року. Через деякий час він приїхав до Чернігова на запрошення В. Андрієвського, з яким працював у Молдавії у філоксерній комісії. «Зупинився в його оселі на Лісковичі. А туди якраз завітала Тодосія Шкуркіна, вчителька Чернігівського земського сирітського дому, із своєю подругою Вірою Дейшею. Віру зачарував вигляд

елегантного європейця, одягненого дбайливо, навіть чепурно – таким постав перед молодою жінкою Михайло Коцюбинський. А якою здалась йому Віра Дейша? Про це читаємо в листі до неї від 6 квітня 1896 року: «Згадки переносять мене в той момент, коли я вперше побачив ті очі... Ворушать мене ті згадки, зо дна серця підіймають вдячність і тиху радість, солодке щастя. На одну згадку про них я відпочиваю». [Студьонова Л. «Незнаний Коцюбинський»].

Молоді люди покохали одне одного і 24 січня 1896 року Михайло Коцюбинський і Віра Дейша повінчалися у Вінниці в Преображенському соборі.

Після одруження Віра Устимівна на деякий час покинула рідне місто. І тільки у лютому 1898 року родина Коцюбинських остаточно переїхала до Чернігова. Тут, на околиці міста, на вулиці Сіверянській (нині Коцюбинського, 3) молоде подружжя купує собі будинок у лісничого Чабаненка. Це був одноповерховий, п'ятикімнатний дерев'яний будинок. Оцінений він був у 6 тис. рублів (ще було 0,5 га землі). За будинок внесли 4 тис. (2 тис. – посаг Віри Устимівни і 2 тис. – частина грошей за будинок у Вінниці (до Чернігова М. Коцюбинський перевіз

матір Гликерію Максимівну і сестру Лідію). Ще на 2 тис. рублів була оформлена закладна, гроші на яку дав український меценат Василь Федорович Смиренко через свого небожа, українського письменника Володимира Миколайовича Леонтовича. Потім ще двічі В. Смиренко підтверджував купчу перед банком. До речі, Василь Федорович Смиренко неодноразово давав гроші Михайлу Михайловичу на лікування.

У Чернігові родина збільшується: народжуються діти. Отже, в будинку на Сіверянській живе четверо дорослих і четверо дітей. Діти росли, хворіли, вчилися, до них приходили друзі, які з неодмінним теплом пізніше згадували цей затишний будинок, його привітного, усміхненого господаря, гостинну господиню, стару інтелігентну жінку – матір письменника.

В Чернігові М. Коцюбинський дістав спочатку посаду діловода в земській управі, потім перейшов до статистичного бюро на посаду статистика і, нарешті, став завідувати відділом сільськогосподарської статистики.

Чому вибір випав на Чернігів? Насамперед це місто, де жила родина дружини. Але цього замало. Адже письменник шукав ще і духовне оточення, духовну ауру, а Чернігів якраз йому імпонував. Кінець XIX – початок XX ст. був одним із яскравих і плідних періодів у розвитку культури Чернігова. Він ніби увібрав у себе все те краще, що робилося до цього прогресивно настроєними діячами. Якщо в економічному розвитку місто залишилося центром лише ремісничо-кустарних промислів, то у культурному сенсі воно мало провідне значення і поруч з Києвом, Харковом, Одесою відігравало визначальну роль у розвитку культури України. Тут діяв літературний осередок, жили Л. Глібов, Б. Грінченко, В. Самійленко, М. Загірня та ін. Була тут українська громада, на чолі якої стояв Ілля Шраг, адвокат, людина енергійна і поважна. Працювала в Чернігові солідна учена архівна комісія, що видавала наукові збірники.

Важливе місце в житті міста займала Чернігівська громадська бібліотека. Коли додати до цього гурту родину самого М. Коцюбинського, то побачимо, що середовище тут склалося якраз те, якого потребував Михайло Михайлович, у цьому товаристві він почувався вільно. Віра Устимівна завжди поруч зі своїм чоловіком. Ставши йому другом, радником і товаришем, народивши чотирьох дітей, маючи постійні нестатки й борючись із тяжкою хворобою чоловіка, Віра Устимівна не полишила громадської діяльності.

Саме в цей час, у другій половині XIX ст., визначні діячі національно-культурного руху об'єднуються в українські «Громади». Така «Громада» в листопаді 1893 року виникла і в Чернігові, проіснувавши до 1906 року. З 1898 року членами «Громади» стали М. М. Коцюбинський та його дружина. Метою цього товариства була боротьба проти державного, соціально-політичного, культурного гніту та творення української національної культури. В Чернігові створено гуртки самоосвіти, де читали лекції з української історії Б. Грінченко та Г. Коваленко, а з історії письменства – М. Коцюбинський та М. Чернявський. «Громада» зібрала велику і цікаву бібліотеку, якою користувалися всі бажаючі. Також були зібрані кошти на встановлення пам'ятників Л. Глібову та О. Марковичу, широко відзначено роковини Т. Шевченка, організовано театральні вистави за участю М. Заньковецької, концертні програми М. Лисенка, цикл лекцій Д. Яворницького, Ф. Вовка, І. Стешенка. В 1906 році під тиском громадськості уряд змушений був дозволити легальні товариства «Просвіта». 18 листопада 1906 року в Чернігові утворилося товариство «Просвіта», яке очолив М. Коцюбинський. Віра Устимівна допомагала організовувати «Просвіту» і активно працювала в ній. Її підпис на всіх зверненнях, вимогах, листах, які надсилалися з Чернігова в різні урядові інстанції. Віра Устимівна організовувала

літературно-музичні вечори для дітей, концерти і лекції від «Просвіти». Ще на одному з перших засідань товариства, яке відбулося 27 грудня 1906 року, М. Коцюбинський подав пропозицію відкрити в Чернігівській губернії українські школи, організувати народні бібліотеки й читання. Дякуючи «Просвіті» поживалася робота Чернігівської громадської бібліотеки.

Оселя Коцюбинських стала осередком літературного життя Чернігова. З 1898 року в кабінеті-вітальні М. Коцюбинського проводилися літературні вечори. Їх відвідували Б. Грінченко з дружиною, В. Самійленко, В. Чернявський, Г. Коваленко, М. Вороний. Всі вони з різних причин і різного часу оселилися в Чернігові, і всі горіли бажанням творити культуру народу. Авторитет М. Коцюбинського для гостей, особливо для молодих літераторів, був незаперечний. Він багато піклувався про молоде поповнення української літератури, про зміну: «Нам дуже і дуже треба б оновити літературу нашу новими талантами», – писав він в листі до М. Чернявського 26 серпня 1905 року. Письменник збирав навколо себе талановиту молодь, запрошував літераторів-початківців до себе додому на вечори, які проходили щосуботи, і на яких обговорювались літературні новинки, зачитувались нові твори, велися розмови на громадські та літературні теми. Письменник розповідав про свої творчі задуми.

Ці вечори обставлялись просто, але затишно і цікаво. Всі почували себе невимушено. Здебільшого виступав Михайло Михайлович. Його виступи були пересипані цікавими, дотепними виразами. На вечорах був чай з холодною закускою. Стіл завжди сервірувався з умінням і великим смаком. Як згадував І. Цитович: «...П'ємо чай в чистенькій маленькій їдальні. Коцюбинський люб'язно і гостинно припрошує... Він ніяк не може наговоритись про дику красу Карпат, про майже первісне життя гуцулів, де незадовго перед тим збирав матеріали для «Тіней забутих предків»... Коцюбинський радіє кожному нашому дотепу... Любий, незабутній... Він дав нам більше,

ніж усій тодішній молоді, бо ми мали щастя особисто торкатись своїми ще дитячими пальцями струн його прекрасної душі і слухали, як вона бринить... Сучасній молоді Коцюбинський дає незрівнянно більше. Вона черпає з його скарбів повними жменями».

Душеву розраду знаходив письменник у творчості. У Чернігові М. Коцюбинський написав і видав книги: «В путях шайтана», «Fata morgana», «Що записано в книгу життя», «Сон», «Тіні забутих предків», «Хвала життю» та багато інших творів.

Багато уваги подружжя Коцюбинських приділяло Чернігівській громадській бібліотеці.

Здавалося б, що чернігівські часи письменникового життя були найкращі. Він покинув нарешті мандрівне життя, жив в атмосфері родинної любові, мав невелике, але гарне товариство. Жив він у гарному і сприятливому оточенні. Був центром своєї сім'ї, але й багато мав од неї. Все було пристосоване для того, щоб йому було гарно жити, щоб не заважати йому, не турбувати дрібницями. Його інтереси, – інтереси письменника – свято зберігались сім'єю. Проте товариство й родина давали хіба хвилини розради й заспокоєння, бо трохи не весь час ішов на марудну бюрову працю, що до краю знесилювала письменника, притупляючи творчі наміри. До того ж не вистачало платні, доводилося брати додаткову роботу додому й сидіти над нею цілі ночі.

Влітку 1904 року Коцюбинський, щоб хоч трохи підлікуватися, їде на короткий час до Криму. Але повернувшись, знову поринає у земську роботу і у вересні 1904 року пише до В. Гнатюка: «Ви не знаєте, як мені важко писати. Умови у мене такі, що я мушу сливе весь вільний час оддавати службовій праці та такій приватній, що дає заробіток, бо у мене велика родина і потребує гроша, а платню беру невелику та ще хорує. Лікарі кажуть покинути таку працю, більше гуляти, спочивати, а я мушу

каменем сидіти. При таких умовах займатися ще літературною працею дуже важко».

До того ж літературна праця давала мізерні заробітки. Як свідчить С. Єфремов, до 1905 року авторам українським не платили майже нічого, а потім, хоч і платили, то до смішного мало.

Михайло Коцюбинський, залишаючись у рідній українській літературі, довів цим свою високу свідомість саме як український письменник.

Служба, важка і нестерпно виснажлива, повсякчасні матеріальні злидні підточували і фізичні і духовні сили, і вже десь на самому початку чернігівського життя ми бачимо, що стан здоров'я письменника постійно погіршується.

Протягом великого періоду життя М. Коцюбинський веде боротьбу з хворобами. У 1910 році признається В. Чикаленкові: «Здоров'я моє погане. Доволі маленької втоми, доволі часом нагнутися тільки — і вже засапаюсь, не маю чим дихати та починають боліти груди, часом нестерпуче. Інколи трапляється на два-три дні антракт, тоді я користуюсь цим і сідаю за стіл писати своє оповідання, якого ніяк не можу скінчити. Все незадоволений, переробляю, але найголовніше, що часто-густо не можу писати, бо слабкий».

Надії на Капрі не справилися. Стан здоров'я гіршав і гіршав. На початку листопада 1912 року Михайло Михайлович ліг у клініку професора Образцова в Києві, але допомогти йому не змогли вже й кращі лікарі. Стан був дуже загрозливий. Довелося призначити суворий режим лікування. «Хворий неймовірно страждав, нудився і сумував, особливо через те, що довелося обмежити відвідування друзів, які натовпом обступали клініку. Вони приносили йому книги, ласощі, квіти. Палата, в якій він лежав, скидалася на квіткову крамницю», — згадував М. Стражеско, що лікував письменника.

На жаль, недовгий вік судився цьому великому таланту. Пішов з життя Михайло Коцюбинський у 1913 році на 49 році життя.

Поховали М. Коцюбинського на Болдиній горі у Чернігові – його улюбленому місці відпочинку. Багато народу зібралося провести письменника в останню путь. У процесії брали участь десять депутацій, з них дві зі Львова. Як повідомила газета «Рада», на могилу було покладено 27 металевих і 3 вінки з живих квітів. Було прислано більше як 40 телеграм.

Глибоким жалем сповнена стаття Панаса Мирного «Над розкритою домовиною славетного сина України М. М. Коцюбинського»: «Поліг великий майстер рідного слова, що в огненнім горні свого творчого духу переливав його в самоцвітні кристали і, як великий будівничий, виводив їх, свої мистецькі твори, повні великого художнього смаку, глибокої задуми і безмірно широкої любові до людей».

«Сумним Великоднем» назвав Великдень 1913 року Михайло Грушевський. Оплакуючи смерть М. Коцюбинського, він писав: «Урвалося віщеє слово, спинилось гаряче серце. Відлетів геній краси... Він служив національним інтересам свого народу... служив як редактор земських видань... як інформатор в українських справах і гарячий пропагандист української ідеї».

в усяких обставинах, в яких ставило його життя, але розуміється його літературне, белетристичне діло було головною формою сього служіння, перед яким блідніли всі інші форми його національної роботи».

Після смерті чоловіка Віра Устимівна працювала коректором у губернському земстві, потім служила в статистичному бюро та не припиняла громадської роботи. Вона створила першу українську школу ім. Б. Грінченка, турбувалася про збереження спадщини Михайла Михайловича, передавши її в музей В. Тарновського з умовою, щоб нічого й ніколи не вивозили за межі Чернігова.

На жаль, ця мужня і прекрасна жінка дуже рано пішла з життя. Повертаючись з евакуації у 1921 році вона захворіла на тиф, і вже вдома в рідних стінах померла. 31 грудня 1921 року її поховали поруч з чоловіком на Болдиній горі у Чернігові.

Чернігівська преса так писала про цю сумну подію: «29 грудня о 10 год. вечора померла від тифу Віра Устимівна Коцюбинська. Родина, революційні кола і українська громадськість запрошує всіх, хто шанує світлу пам'ять померлої, прийняти участь у громадянських похоронах, які відбудуться на Болдиній горі (Троїцький монастир) 31 грудня о 3-й год. дня. Жалібний похід на кладовище почнеться з дому (вул. Коцюбинського № 3) о 2 год. дня».

Безумовно, пощастило чернігівській землі, що Михайло Коцюбинський, приїхавши одного разу до Чернігова, полюбив це місто назавжди, оселився тут з родиною і прожив найкращі роки.

ТВОРИ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

1894

1. **Хо** : казка Михайла Коцюбинського. – Львів : Видане В. Лукича : Коштом автора : Друк. Наук. т-ва ім. Т. Шевченка : Під зарядом К. Беднарського, 1894. – 34 с.

1895

2. **П'ятызлотник** : оповідання Михайла Коцюбинського. – Чернигов : Друк. губерн. правл., 1895. – 18 с.

3. **Харытя** ; Ялынка ; Маненький гришник : оповідання / написав М. Коцюбинський. – Чернигов : Друк. губерн. правл., 1895. – 36 с.

1896

4. **Для загального добра** : оповідання Михайла Коцюбинського. – Львів : Коштом автора : Друк. Наук. т-ва ім. Т. Шевченка : Під зарядом К. Беднарського, 1896. – 70 с.

5. **Пе коптьор** : Образок з життя молдаван Михайла Коцюбинського. – Львів : Видане В. Лукича : Коштом ред[акції] «Зорі» : Друк. Наук. т-ва ім. Т. Шевченка : Під зарядом К. Беднарського, 1896. – 24 с.

1899

6. **В путах** шайтана і інші оповідання / Михайло Коцюбинський. – [Львів] : Накладом Українсько-руської видавничої спілки, 1899. – 154, [2] с.

1900

7. **По людському** : оповідання з бесарабського життя / М. М. Коцюбинський. – [Львів] : Накладом Українсько-руської видавничої спілки, 1900. – 146, [2] с.

1902

8. **Дорогою** ціною : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Київ : Тип. Императ. ун-та св. Владимира, 1902. – 65 с.

1903

9. **Дубове** листе : альманах на згадку про П. О. Кулиша / упоряд.: М. Чернявський, М. Коцюбинський, Б. Гринченко. – У Києві : З друкарни Петра Барського, 1903. – 278 с.

Видання містить поезії Лесі Українки, Миколи Вороного, оповідання Панаса Мирного, Ольги Кобилянської та ін.

10. **Поєдинок** і інші оповідання / М. М. Коцюбинський. — Львів : Накладом Українсько-руської видавничої спілки : [Друк. наук. т-ва ім. Шевченка : Під зарядом К. Беднарського], 1903. — 148 с. : портр.

1904

11. **Для загального добра** / М. Коцюбинський. — Чернігів : Друк. губер. земства, 1904. — 75 с.

12. **Fata-Morgana** : (з сільських настроїв) / М. М. Коцюбинський. — Київ : Тип. императ. ун-та Св. Володимира, 1904. — 30 с.

1905

13. **Під минаретами** : оповідання / М. Коцюбинський. — Київ : Тип. Императ. ун-та св. Володимира, 1905. — 50 с.

14. **У грішний** світ : оповідання / М. Коцюбинський. — Львів : Накладом Українсько-руської видавничої спілки : [Друк. наук. т-ва ім. Шевченка : Під зарядом К. Беднарського], 1905. — 188 с. : портр.

1908

15. **Іван Франко** : реферат, читаний у чернігівській «Просвіті» / М. Коцюбинський. — Київ : Криниця, 1908. — 32 с.

1909

16. **З глибини** : оповідання / М. М. Коцюбинський ; [худож. М. Жук]. — Львів : Накладом Я. Олесницького і В. Бирчака : Друк. І. Айхельбергера, 1909. — 100 с. : портр.

17. **Харитя** : оповідання : з малюнками / написав М. М. Коцюбинський. — [Київ : Український учитель : Друк. 1-ї Київ. друк. спілки, 1909]. — 16 с.

18. **Ялинка** ; Харитя ; Маленький грішник : троє оповідань з малюнками / написав М. Коцюбинський. — 3-тє вид. — [Київ] : Український учитель : [Друк. 1-ої Київ. друк. спілки, 1909]. — 46 с.

1913

19. **Тіні** забутих предків : оповідання / М. Коцюбинський. — Львів : Видання Українсько-руської видавничої спілки ; Київ : [Друк. Київ. 2-ої Артїлі], 1913. — 176 с.

1914

20. **Кров** : [оповідання] / М. Коцюбинський. — Київ : [Вид. т-ва «Час» : Друк. В. П. Бондаренка та П. Ф. Гніздовського, 1914]. — 16 с. : портр.

1917

21. **Дорогою** ціною / М. М. Коцюбинський. — Київ : Криниця, 1917. — 94 с.

22. **Думи** : [збірка] / М. М. Коцюбинський. — Полтава : [Вид. пед. бюро Полтав. губерн. земства : Друк. І. Л. Фрішберга], 1917. — 14 с. — Зміст: Олексій Попович; Мати-удова і три сини; Сестра і брат.

23. **Іван** Франко : реферат, читаний в чернігів. «Просвіті» р. 1908 / М. Коцюбинський. — Київ : Криниця, [1917]. — 32 с.

24. **П'ятизлотник** ; У грішний світ : [оповідання] / М. М. Коцюбинський. — Львів : Коштом і заходом т-ва «Просвіта» : Друк. Наук. т-ва ім. Т. Шевченка, 1917. — 32 с.

25. **Твори**. Т. I / М. М. Коцюбинський. — Київ : Видав. т-во «Криниця» : Друк. А. І. Гросман, 1917. — 189, [2] с.

П'ятитомне зібрання творів Михайла Коцюбинського, що випустило друком видавництво «Криниця» у 1917–1918 роках, мало стати повним виданням творчої спадщини блискучого новеліста. Але через різні труднощі вийшло із пропусками та скороченнями.

26. **Харитя** / М. М. Коцюбинський. — Полтава : [Вид. пед. бюро Полтав. губерн. земства : Друк. Д. Н. Підземського], 1917. — 8 с.

27. **Харитя** ; Маленький грішник ; Ялинка / М. М. Коцюбинський. — 4-те вид. — Київ : Видав. т-во «Криниця» : [Друк. т-ва «Криниця»], 1917. — 32 с.

28. **Ялинка** / М. Коцюбинський ; Пед. бюро Полтав. губерн. земства. – Полтава : [Друк. І. Л. Фрішберга], 1917. – 12 с.

1918

29. **Дорогою** ціною / М. М. Коцюбинський. – Харків : Держвидав України, 1925. – 93 с. – (Бібліотечка художньої літератури).

30. **Маленький** грішник / М. М. Коцюбинський. – Полтава : [Вид. пед. бюро Полтав. губерн. нар. управи], 1918. – 10 с.

31. **Твори**. Т. 2 / М. М. Коцюбинський. – Київ : Криниця, 1918. – 165, [2] с.

До другого тому ввійшли оповідання, нариси, акварелі, етюди, серед яких такі відомі, як «Маленький грішник», «Ціпов'яз», «На камені» та ін.

32. **Твори**. Т. 3 / М. М. Коцюбинський. – Київ : Криниця, 1918. – 185, [2] с.

До тому ввійшли повісті «Дорогою ціною», «Fata Morgana» та оповідання «Під мінаретами».

33. **Твори**. Т. 4 / М. М. Коцюбинський. – Київ : Криниця, 1918. – 168 с.

До тому ввійшли оповідання, нариси та етюди Михайла Коцюбинського, серед яких такі відомі, як «Сміх», «Він іде!», «Intermezzo», «Сон» та ін.

34. **Твори**. Т. 5 / М. М. Коцюбинський. – Київ : Криниця, 1918. – 160 с. : портр.

До тому ввійшли повісті та оповідання, зокрема: «Тіні забутих предків», «Що записано в книгу життя», «Коні не винні» та ін. Вміщено фотографію письменника та репродукції його автографів.

35. **Ялинка** / М. М. Коцюбинський. – Полтава : Вид. пед. бюро Полтав. губерн. земства : Типо-литогр. т-ва «Печат. дело», 1918. – 12 с.

1919

36. **Дебют** / М. М. Коцюбинський. – Одеса : Українська книжка, 1919. – 44 с.

37. **Дорогою** ціною : [оповідання] / М. М. Коцюбинський. – [Київ : Криниця, 1919]. – 94 с.

38. **Кров** / М. М. Коцюбинський. – Одеса : Перша совітська друк., 1919. – 16 с.

39. **П'ятизлотник** / М. М. Коцюбинський. – Одеса : Українська книжка, 1919. – 15 с.

40. **Сміх** ; *Intermezzo* / М. М. Коцюбинський. – [Одеса] : Перша совітська друк., 1919. – 32 с.

41. **Шість** казочок / М. М. Коцюбинський. – Київ : Художньо-ремеснича школа-майстерня друкарської справи, 1919. – 16 с.

1920

42. **Маленький** грішник : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Черкаси : Допомога школі, 1920. – 9 с.

43. **Сміх** ; Він іде ; *Persona grata* / М. М. Коцюбинський. – Київ : Всеукр. вид-во, [1920]. – 81, [2] с. : портр.

44. **Fata Morgana** : (з сільських настроїв) / М. Коцюбинський. – Київ : Всеукр. вид-во, Київ. філія, 1920. – 185, [1] с.

45. **Харитя** : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Черкаси : Допомога школі, 1920. – 8 с.

1921

46. **Дід Хо** : казка / М. М. Коцюбинський. – Херсон : Українська книгарня, 1921. – 14 с.

47. **Маленький** грішник : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Херсон : 1921. – 16 с.

48. **Хо** : казка / М. М. Коцюбинський. – Харків ; Полтава : Всеукр. держ. вид-во : 4-та Рад. друк., 1921. – 55 с. : мал. – (Народня бібліотека).

49. **Ялинка** : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Херсон : Українська книгарня, 1921. – 15 с.

1922

50. **Твори**. Т. 1 : На віру та інші оповідання / М. М. Коцюбинський ; [під ред. і з передм. «Гармонійний талант» С. Єфремова]. – Київ : Держвидав, 1922. – 225 с.

51. **Твори** Т. 2 : Для загального добра / М. М. Коцюбинський ; [під ред. і з передм. «Гармонійний талант» С. Єфремова]. – [Київ : Держвидав, 1922]. – 311 с.

1923

52. **Для загального добра** : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Київ ; Ляйпциг : Укр. накладня : [Друк. К. Г. Редера в Ляйпцігу, 1923]. – 68 с.

53. **Дорогою** ціною : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Київ ; Ляйпциг : Укр. накладня : [Друк. К. Г. Редера в Ляйпцігу, 1923]. – 79 с.

54. **Коні** не винні / М. М. Коцюбинський. – Київ ; Ляйпциг : Укр. накладня : Книгарня наук. т-ва ім. Шевченка, [1923?]. – 32 с.

55. **Лялечка** ; Поєдинок : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Київ ; Ляйпциг : Укр. накладня : [Друк. К. Г. Редера в Ляйпцігу, 1923]. – 61, [3] с.

56. **На віру** та інші оповідання / М. М. Коцюбинський ; передмова Сергія Єфремова. – Київ ; Ляйпциг : Укр. накладня : [Друк. К. Г. Редера в Ляйпцігу, 1923]. – 85 с.

57. **Пе-коптьор** ; Посол від чорного царя ; Відьма : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Київ ; Ляйпциг : Укр. накладня : [Друк. К. Г. Редера, 1923]. – 83 с.

58. **По-людському** і Ціпов'яз : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Київ ; Ляйпциг : Укр. накладня : [Друк. К. Г. Редера в Ляйпцігу, 1923]. – 67 с.

59. **П'ятизлотник** ; Помстився ; Хо : (оповідання) / М. М. Коцюбинський. – Київ ; Ляйпциг : Укр. накладня : [Друк. К. Г. Редера в Ляйпцігу, 1923]. – 77 с.

60. **Пя'тизлотник** ; Харитя : оповідання / М. М. Коцюбинський. – Ужгород : Вікторія, 1923. – 19 с.

61. **Сміх** : (інсценіровка з оповідання) / М. М. Коцюбинський. – Харків : [Гарт] : Друк. В. Р. Р. У. В. О. ім. Фрунзе, [1923]. – 43 с.

62. **Твори**. Т. 1: В путах шайтана ; На віру ; Ціповяз / М. М. Коцюбинський. – Львів : Атенеум, 1923. – 129 с. : портр.

63. **Fata Morgana** : з сільських настроїв / М. М. Коцюбинський. – Київ ; Ляйпциг : Укр. накладня : [Тип. К. Г. Редера, 1923]. – 183 с.

1924

64. **Він іде** / Михайло Коцюбинський ; Всеукр. надзвич. комісія ліквідації неписьменности при головполітосвіті. – Харків : Шлях освіти, 1924. – 22 с. : іл.

1925

65. **Дорогою** ціною / М. Коцюбинський. – Харків : Держвидав України, 1925. – 93 с.

66. **На віру** та інші оповідання / М. Коцюбинський. – [Київ] : Держвидав України, 1925. – 222 с.

1927

67. **Відьма** / М. Коцюбинський. – Харків : Український робітник, 1927. – 61 с.

68. **Поєдинок** / М. Коцюбинський. – Харків : Український робітник, 1927. – 30 с.

69. **Тіні** забутих предків : повість / Михайло Коцюбинський ; вступ. ст. Ф. Якубовського. – [Київ] : Сяйво, [1927]. – 91 с. – (Бібліотека української повісти).

70. **Твори. Т. 3** / М. Коцюбинський. – Вид. 2-ге. – Харків : Держвидав України, 1927. – 265 с.

До тому ввійшли оповідання і новели кримського періоду «В путях шайтана», «На камені», «Під мінаретами», «У грішний світ», повість «Fata Morgana».

71. **Твори. Т. 4** : Сміх та інші оповідання / М. Коцюбинський. – Вид. 2-ге. – Харків : Держвидав України, 1927. – 395 с.

1928

72. **Коні** не винні / М. Коцюбинський. – Харків : Український робітник, 1928. – 55 с.

73. **Маленький** грішник / М. Коцюбинський. – [Харків] : Держвидав України, 1928. – 16 с. : іл.

74. **На камені** : аквареля / М. Коцюбинський. – Харків : Книгоспілка, 1928. – 32 с.

75. **Твори. Т. 1** / М. Коцюбинський. – Вид. 3-тє. – [Б. м.] : Держвидав України, 1928. – 231 с. – (Бібліотека українських класиків).

Зібрання творів, що вийшло друком під редакцією Сергія Єфремова, вважають першою спробою подати первісні тексти письменника без численних цензурних переробок, яких вони зазнали пізніше. До представленого першого тому ввійшли твори, написані у 1891–1895 роках: повість «На віру», оповідання «П'ятизлотник», «Цінов'яз», «Помстився», казка «Хо», етюд «На крилах пісні».

1929

76. **Для загального** добра : оповідання / Михайло Коцюбинський. – Львів : Просвіта. – 60 с. : портр.

77. **Коні** не винні : [новела] / М. Коцюбинський. – Вид. 2-ге. – Харків : Український робітник, 1929. – 58, [1] с.

78. **На камені** / М. Коцюбинський ; передм. А. Шамрая ; [за ред. М. Плевака] ; Ін-т Т. Шевченка. – Харків ; Київ : Держвидав України, 1929. – 44, [1] с.

79. **Твори** / М. М. Коцюбинський ; за ред. і з передм. І. Лакизи. – Київ : Пролетарий, [1929]. – 151 с. : іл., портр.

80. **Тіні** забутих предків / М. Коцюбинський ; ред., передм. і прим. А. Крушельницького ; іл. Олени Кульчицької. – Київ : Держвидав України, 1929. – 104 с.

81. **Fata Morgana** / М. Коцюбинський. – Харків : Український робітник, 1929. – 188, [1] с.

82. **Цінов'яз** : оповідання / М. Коцюбинський. – Київ : Книгоспілка, 1929. – 39, [1] с.

1930

83. **Intermezzo** / М. Коцюбинський ; передм. Я. Хоменка. – Вид. 2-ге. – Харків : Держвидав, 1930. – 48 с.

84. **На камені** / М. М. Коцюбинський ; передм. А. Шамрая. – Вид. 2-ге. – Харків : Держвидав, 1930. – 47 с.

85. **Під мінаретами** : оповідання / М. Коцюбинський. – Харків ; Київ : Книгоспілка, 1930. – 50, [1] с.

86. **Сміх** / М. Коцюбинський. – Вид. 3-тє. – Харків : Український робітник, 1930. – 31 с.

87. **Сон** / М. Коцюбинський ; передм. І. О. Іванівської. – Харків ; Одеса : Держвидав України, 1930. – 57, [1] с. – (Масова художня бібліотечка).

88. **Fata Morgana** (Марево) : пристосовано для дітей / М. Коцюбинський. – Харків : Український робітник, 1930. – 96 с. : іл.

89. **Цвіт яблуні** / М. Коцюбинський ; передм. Г. Івановської. – Харків ; Київ : Держвидав, 1930. – 22, [1] с.

1931

90. **Він іде** / М. Коцюбинський ; дереворити В. Сільвестрова. – Вінниця : Б-ка ім. М. Коцюбинського, 1931. – 21 с. : іл.

1932

91. **Коні** не винні / М. Коцюбинський ; передм. Ю. Савченка. – Харків ; Київ : Література і мистецтво, 1932. – 40 с.

92. **Сміх** / М. Коцюбинський. – Харків ; Київ : Література і мистецтво, 1932. – 17, [1] с. – (Масова художня бібліотека).

1933

93. **Persona grata** : оповідання / М. Коцюбинський. – 2-ге вид. – Харків ; Київ : Література і мистецтво, 1933. – 32 с.

94. **Сміх** / М. М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1933. – 53, [2] с.

1934

95. **[Вибрані твори]** / М. М. Коцюбинський. – [Харків] : [Дитвидав], [1934]. – [158] с.

96. **Коні** не винні ; **Сміх** / М. Коцюбинський. – Харків : Рад. літ., 1934. – 49, [2] с.

97. **Подарунок** на іменини ; **Persona grata** / М. Коцюбинський. – Харків : Рад. літ., 1934. – 55, [1] с.

1935

98. **Вибрані** твори : в одному томі / М. М. Коцюбинський ; ред. І. Стебуна. – [Харків] : Держлітвидав, 1935. – 311, [1] с. : портр.

99. **Маленький** грішник / М. М. Коцюбинський. — Київ, [1935]. — [176] с.

100. **Як ми** їздили до криниці / М. Коцюбинський. — Харків : Держлітвидав, 1935. — 43, [1] с. — (Масова бібліотека художньої літератури).

1936

101. **Fata Morgana** (Фата Моргана) : з сільських настроїв / М. Коцюбинський. — Київ : Молодий більшовик, 1936. — 168, [3] с. : іл., портр. — (Українська класична література).

1937

102. **Вибрані** оповідання / Михайло Коцюбинський ; [ред. Г. Гельфандбейна]. — [Львів] : Дитвидав, 1937. — 158, [2] с. — (Шкільна бібліотека).

103. **Вибрані** твори : в одному томі / М. Коцюбинський. — 2-ге вид. — Харків : Держлітвидав, 1937. — 280 с. : портр.

1938

104. **Сміх** / М. М. Коцюбинський. — Київ : Держлітвидав, 1938. — 53, [2] с.

1939

105. **Сміх** : [новела] : інсценізація П. Тичини / М. М. Коцюбинський. — Київ : Держлітвидав, 1939. — 22 с.

1941

106. **Твори** : в 4 т. **Т. 1** : Твори 1884—1902 років / Михайло Коцюбинський ; [упоряд., склав прим. І. І. Стебун] ; за ред.: А. Є. Кримського [та ін.] ; Ін-т укр. літ. ім. Т. Г. Шевченка. — Київ : Держлітвидав, 1941. — 568 : портр., іл.

1943

107. **Вибрані** твори / М. М. Коцюбинський ; [худож. Г. Смілова]. — [Б. м.] : Укрвидав, 1943. — 435 с.

1944

108. **Ялинка** : для дітей мол. шк. віку / Михайло Коцюбинський. — Київ : Укрдержвидав, 1944. — 24 с.

1946

109. **Коні** не винні / М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1946. – 31 с.

110. **Твори** / Михайло Коцюбинський. – Київ : Рад. письменник, 1946. – 162 с.

111. **Fata Morgana** (з сільських настроїв) / М. Коцюбинський. – Київ : Рад. Україна, 1946. – 96 с.

1947

112. **Твори** : в 5 т. **Т. 1** / Михайло Коцюбинський ; упоряд.: Ю. С. Кобилецького, І. І. Стебуна. – Київ: Держлітвидав, 1947. – 524 с.

113. **Твори** : в 5 т. **Т. 2** / Михайло Коцюбинський ; упоряд.: Ю. С. Кобилецького, І. І. Стебуна. – Київ: Держлітвидав, 1947. – 466 с.

114. **Тіні** забутих предків / М. М. Коцюбинський. – Ужгород : Кн.-журн. та газ. вид-во, 1947. – 56 с.

115. **Ялинка** : для молодшого шкільного віку / М. Коцюбинський. – Київ : Молодь, 1947. – 38 с.

1948

116. **Вибрані** твори : в 4 т. **Т. 1** / Михайло Коцюбинський. – Київ : Рад. Україна, 1948. – 119 с.

До тому ввійшли твори, написані у 1891–1893 роках: оповідання «Харитя», «П'ятизлотник», «Ціпов'яз», повість «На віру» та новела «Помстився».

117. **Вибрані** твори : в 4 т. **Т. 2** / Михайло Коцюбинський. – Київ : Рад. Україна, 1948. – 116 с.

До тому ввійшли оповідання та новели, написані у 1895–1902 роках: «Для загального добра», «Пе коптьор», «Лялечка», «На камені» та «Цвіт яблуні».

118. **Вибрані** твори : в 4 т. **Т. 4** / Михайло Коцюбинський. – Київ : Рад. Україна, 1948. – 128 с.

До тому ввійшли твори, написані у 1907–1912 роках: «В дорозі», «Intermezzo», «Що записано в книгу життя», «Тіні забутих предків», «Подарунок на іменини», «Коні не винні»,

«Хвала життю». Вміщено хронологічний покажчик головних творів Михайла Коцюбинського.

119. **Повісті** та оповідання / М. М. Коцюбинський. — Київ : Держлітвидав, 1948. — 336, [3] с. : портр.

120. **Подарунок** на іменини / М. М. Коцюбинський. — Київ : Держлітвидав, 1948. — 27 с.

121. **Фата** моргана : з сільських настроїв / Михайло Коцюбинський. — Авґсбург : Друк. А. Білоуса, 1948. — 108 с.

122. **Fata Morgana** (з сільських настроїв) / М. М. Коцюбинський. — Київ : Рад. школа, 1948. — 115 с. : мал. — (Шкільна бібліотека класиків).

1949

123. **Вибрані** оповідання / М. М. Коцюбинський. — Київ : Рад. школа, 1949. — 216 с. : портр. — (Шкільна бібліотека класиків).

124. **Лялечка** / М. Коцюбинський. — Київ : Держлітвидав, 1949. — 43 с.

125. **Твори** : в 5 т. **Т. 3** / Михайло Коцюбинський ; редкол.: П. Г. Тичина (голов. ред.) [та ін.] ; ред. т. С. А. Крижанівський ; Ін-т укр. літ. ім. Т. Г. Шевченка. — Київ : Держлітвидав, 1949. — 398 с. : портр.

До тому включені публіцистичні статті і нариси, записні книжки, листування.

1950

126. **Вибрані** твори : в 2 т. **Т. 1** / Михайло Коцюбинський ; вступ. ст. П. Тичини. — Київ : Держлітвидав, 1950. — 401 с. : порт.

127. **Вибрані** твори : в 2 т. **Т. 2** / Михайло Коцюбинський. — Київ : Держлітвидав, 1950. — 482 с. : порт.

128. **Сміх** / Михайло Коцюбинський ; [фронтиспіс і обкл. худож. І. Філонова]. — Київ : Держлітвидав, 1950. — 68 с. : іл.

129. **Fata Morgana** (з сільських настроїв) / М. Коцюбинський. — Київ : Держлітвидав, 1950. — 108 с. : іл.

1951

130. **Дорогою** ціною / М. М. Коцюбинський. — Київ : Держлітвидав, 1951. — 78 с.

131. **Подарунок** на іменини : [оповідання] / М. М. Коцюбинський. – Київ : Молодь, 1951. – 32 с. – (Домашня бібліотека школяра).

1952

132. **Fata Morgana** (з сільських настроїв) / М. М. Коцюбинський ; [іл. І. С. Їжакевич]. – Київ : Молодь, 1952. – 87 с. : іл.

1953

133. **Оповідання** / Михайло Коцюбинський ; [упоряд. О. Бабишкін]. – Київ : Молодь, 1953. – 310, [2] с.

134. **Оповідання**. Новели. Повісті / М. М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1953. – 624 с.

135. **Сатиричні** оповідання / М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1953. – 90 с.

1954

136. **Повісті** та оповідання / М. М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1954. – 429 с. : портр.

1955

137. **Сміх** / М. М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1955. – 48 с.

138. **Твори** : в 3 т. **Т. 1**: Оповідання. Повісті / М. М. Коцюбинський ; заг. ред. та вступ. ст. П. Г. Тичини. – Київ : Держлітвидав, 1955. – 487 с.

139. **Твори** : в 3 т. **Т. 2** / М. М. Коцюбинський ; упоряд.: А. О. Іщук, К. Я. Коцюбинська ; ред. та вступ. ст. П. Г. Тичини. – Київ : Держлітвидав, 1955. – 503 с.

140. **Твори** : в 3 т. **Т. 3** / М. М. Коцюбинський ; упоряд.: К. Я. Коцюбинська, С. А. Крижанівський. – Київ : Держлітвидав, 1955. – 508 с.

141. **У грішний** світ / М. М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1955. – 100 с.

142. **Fata Morgana** (з сільських настроїв) / М. М. Коцюбинський ; [іл. С. Адамович]. – Київ : Держлітвидав, 1955. – 128 с. : портр. – (Бібліотека українського роману та повісті).

1957

143. **Вибрані** твори / М. М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1957. – 611 с.

144. **Дорогою** ціною : оповідання ; Тіні забутих предків : повість / М. М. Коцюбинський ; післямова П. П. Лисяка ; іл. В. П. Глуздов. – Київ : Держлітвидав, 1957. – 144 с., 5 арк. іл. і портр. – (Бібліотека українського роману та повісті).

145. **Лялечка** : [оповідання] / Михайло Коцюбинський ; [іл. В. І. Сахненка]. – Київ : Держлітвидав, 1957. – 41 с. : іл.

146. **Під мінаретами** : оповідання / М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1957. – 59 с.

147. **У грішний** світ : новела / Михайло Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1957. – 18 с.

1958

148. **В путах** шайтана : нарис / М. Коцюбинський ; [худож. А. М. Девянін]. – Київ : Держлітвидав, 1958. – 15 с. : іл.

149. **Він** іде : образок / Михайло Коцюбинський ; [худож. В. А. Василенко]. – Київ : Держлітвидав, 1958. – 15 с. : іл.

150. **Ялинка** : оповідання / М. М. Коцюбинський ; [мал. А. Тетьори]. – Київ : Дитвидав, 1958. – 24, [2] с. : іл.

1959

151. **Дорогою** ціною / М. М. Коцюбинський ; [іл. М. А. Прокопенко]. – Київ : Молодь, 1959. – 80 с. : іл.

152. **На камені** : акварель / Михайло Коцюбинський ; [іл. К. М. Карацюка]. – Київ : Молодь, 1959. – 16 с. : іл.

153. **Сміх** / М. М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1959. – 48 с.

154. **Fata Morgana** (з сільських настроїв) / М. М. Коцюбинський ; [втуп. ст. В. Проценко ; іл. Ю. Якутовича]. – Київ : Дитвидав, 1959. – 127 с. : іл.

1960

155. **Тіні** забутих предків / Михайло Коцюбинський ; [іл. Д. І. Кульбак]. – Київ : Держлітвидав, 1960. – 77 с.

156. **У грішний світ** : новела / М. Коцюбинський. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1960. – 20 с. : іл.

1961–1962

157. **Вибрані твори** / М. М. Коцюбинський ; [вступ. ст. М. Грицюти]. – Київ : Держлітвидав, 1961. – 655 с.

158. **Твори** : в 6 т. **Т. 1** / Михайло Коцюбинський ; [ред. т. О. Є. Засенко]. – Київ : Вид-во АН України, 1961. – 407 с.

До тому входять оповідання і повісті 1884–1898 рр., поетична спадщина, прозові твори, не друковані за життя письменника.

159. **Твори** : в 6 т. **Т. 2** / Михайло Коцюбинський ; [ред. т. С. А. Крижанівський]. – Київ : Вид-во АН України, 1961. – 405 с.

До тому входять оповідання і повісті 1899–1909 рр. та записні книжки письменника за 1901–1907 рр.

160. **Твори** : в 6 т. **Т. 3** / Михайло Коцюбинський ; [ред. т. Н. Л. Калениченко]. – Київ : Вид-во АН України, 1961. – 480 с.

До тому входять повісті і оповідання 1910–1912 рр.

161. **Твори** : в 6 т. **Т. 4** / Михайло Коцюбинський ; [ред. т. Н. Л. Калениченко]. – Київ : Вид-во АН України, 1961. – 314 с.

До тому входять статті та нариси, художні уривки, нотатки й конспекти, переклади та фольклорні записи.

162. **Твори** : в 6 т. **Т. 5** / Михайло Коцюбинський ; [ред. т. П. Й. Колесник]. – Київ : Вид-во АН України, 1961. – 463 с.

До тому входять листи письменника 1886–1905 рр. і коментарі до них.

163. **Твори** : в 6 т. **Т. 6** / Михайло Коцюбинський ; [редкол.: О. І. Білецький та ін.]. – Київ : Вид-во АН України, 1962. – 491 с.

До тому входять листи письменника 1906–1913 рр.

164. **Хвала життю** : новели / М. Коцюбинський. – Львів : Кн.-журн. вид-во, 1962. – 52 с. – (На добрий вечір. Бібліотечка оповідань).

1963

165. **Вибрані твори** / М. М. Коцюбинський. – Київ : Держлітвидав, 1963. – 355 с.

166. **Маленький** грішник : оповідання для дітей / М. М. Коцюбинський ; [іл. І. Філонов]. – Київ : Дитвидав, 1963. – 29 с. : іл.

1964

167. **Кримські** оповідання / М. Коцюбинський. – Сімферополь : Крим, 1964. – 125 с.

168. **Хвала** життю! / М. М. Коцюбинський. – Київ : Дніпро, 1964. – 279 с. : іл.

1965

169. **Твори** : в 3 т. **Т. 1** / Михайло Коцюбинський ; [вступ. ст. М. Коцюбинської]. – Київ : Дніпро, 1965. – 526, [1] с., [10] арк. іл., портр.

До тому входять твори 1864–1902 рр.

170. **Твори** : в 3 т. **Т. 2** / Михайло Коцюбинський. – Київ : Дніпро, 1965. – 530, [1] с., [6] арк. іл.

До тому входять оповідання і повісті 1903–1912 рр.

171. **Твори** : в 3 т. **Т. 3** / Михайло Коцюбинський. – Київ : Дніпро, 1965. – 606, [1] с., [7] арк. іл.

До тому входять статті та нариси.

1966

172. **Дорогою** ціною : вибрані твори / Михайло Коцюбинський ; [іл. І. Філонова]. – Київ : Веселка, 1966. – 239 с.

173. **Твори** / М. М. Коцюбинський ; [критико-біогр. нарис І. Семенчука]. – Київ : Молодь, 1966. – 420 с. : портр. – (Шкільна бібліотека).

174. **У грішний** світ : новела / М. Коцюбинський. – Київ : Дніпро, 1966. – 30 с. : іл.

1967

175. **Тіні** забутих предків : [повість] / М. М. Коцюбинський. – Київ : Дніпро, 1967. – 86 с. : іл.

1969

176. **Вибрані** твори / М. М. Коцюбинський ; [вступ. ст. П. Й. Колесника ; мал. та портр. роботи В. В. Руденка]. – Київ : Дніпро, 1969. – 482 с. : портр. : іл. і факс. – (Шкільна бібліотека).

1970

177. **Дорогою** ціною : вибр. твори : [для серед. шк. віку / ред. колегія: Андрущенко В. Я. та ін.]. – Київ : Веселка, 1970. – 203 с. : портр. – (Шкільна бібліотека).

1972

178. **На камені** : кримські оповідання та листи / Михайло Коцюбинський ; [худож. В. В. Кузьменко] / Михайло Коцюбинський. – Сімферополь : Таврія, 1972. – 120 с.

1973–1975

179. **Твори** : в 7 т. / Михайло Коцюбинський ; [ред. колегія: О. Є. Засенко (голова) та ін.]. – Київ : Наукова думка, 1973. –

Т. 1 : Повісті. Оповідання (1884–1897) / [упоряд. В. В. Яременка ; ред. т. Н. Й. Жук], 1973. – 407 с. : іл.

Т. 2 : Повісті. Оповідання (1897–1908) / [упоряд. та прим. М. С. Грицюти ; ред. т. О. Є. Засенко], 1974. – 384 с. : іл.

Т. 3 : Оповідання. Повісті (1808–1913) / [упоряд. та прим.: О. І. Гончара і С. П. Шмаглій ; ред. т. П. Й. Колесник], 1974. – 430 с. : іл.

Т. 4 : Статті та нариси. Інші редакції. Нотатки. Переклади. Фольклорні записи / [упоряд. та прим.: С. П. Шмаглій, М. С. Грицюти та О. І. Гончара ; ред. т. М. С. Грицюта], 1975. – 387 с. : іл.

Т. 5 : Листи (1886–1904) / [упоряд. та прим. Н. О. Ішиної ; ред. т. Н. Л. Калениченко], 1974. – 431 с. : іл.

Т. 6 : Листи (1905–1909) / [упоряд. та прим. В. І. Мазного ; ред. т. С. А. Крижанівський], 1975. – 311 с. : іл.

Т. 7 : Листи (1910–1913) / [упоряд. та прим. Т. Г. Третяченко ; ред. т. Ф. П. Погребенник], 1975. – 415 с. : іл.

1976

180. **Дорогою** ціною : вибрані твори / Михайло Коцюбинський ; [худож. І. Н. Філонов]. – Київ : Веселка, 1976. – 172 с.

1977

181. **Вибрані** твори / Михайло Коцюбинський. – Київ : Дніпро, 1977. – 498, [3] с.

182. **Фата** Моргана (з сільських настроїв) : повість / Михайло Коцюбинський ; [іл. Миколи Стороженка]. – Київ : Дніпро, 1977. – 130, [3] с.

1978

183. **Вибрані** твори / Михайло Коцюбинський ; упоряд. та вступ. ст. Марії Ішук. – Львів : [Каменярь], 1978. – 213, [1] с. : портр. – (Шкільна бібліотека).

1979

184. **Коцюбинський М. М.** Твори : в 3 т. **Т. 1:** Оповідання. Повісті (1891–1900) / Михайло Коцюбинський ; [передм.: Н. Жук, М. Грицюта]. – Київ : Дніпро, 1979. – 317 с.

185. **Коцюбинський М. М.** Твори : в 3 т. **Т. 2:** Оповідання (1901–1909) / Михайло Коцюбинський. – Київ : Дніпро, 1979. – 287 с.

186. **Коцюбинський М. М.** Твори : в 3 т. **Т. 3:** Повісті, оповідання (1910–1912). Статті. Листи / Михайло Коцюбинський. – Київ : Дніпро, 1979. – 375 с.

1980

187. **Дорогою** ціною : [оповідання] / Михайло Коцюбинський ; [іл. Володимира Василенка]. – Київ : Дніпро, 1980. – 71, [3] с.

1983

188. **Вибране** / Михайло Коцюбинський ; [упоряд. М. І. Ішук]. – Львів : Каменярь, 1983. – 344 с. : іл. – (Шкільна бібліотека).

1984

189. **Дорогою** ціною : вибрані твори : для серед. та ст. шк. віку / Михайло Коцюбинський ; худож.: І. Філонов, В. Євдокименко. – Київ : Веселка, 1984. – 203, [2] с. : портр., [4] арк. іл. – (Шкільна бібліотека).

190. **Твори** : в 4 т. **Т. 1:** Повісті та оповідання (1884–1897) / Михайло Коцюбинський ; [упоряд. і прим. М. С. Грицюти]. – Київ : Дніпро, 1984. – 361, [4] с.

191. **Твори** : в 4 т. **Т. 2**: Повісті та оповідання (1898–1909) // Михайло Коцюбинський ; [упоряд. і прим. М. С. Грицюти]. – Київ : Дніпро, 1984. – 385 с.

1985

192. **Твори** : в 4 т. **Т. 3**: Повісті та оповідання (1910–1912) / Михайло Коцюбинський ; [упоряд. і прим. М. С. Грицюти]. – Київ : Дніпро, 1985. – 397, [1] с.

193. **Твори** : в 4 т. **Т. 4**: Статті та нариси. Вибрані листи / Михайло Коцюбинський ; [упоряд. і прим. М. С. Грицюти]. – Київ : Дніпро, 1985. – 334, [2] с.

1987

194. **Вибрані** твори : оповідання / М. М. Коцюбинський ; [худож.] Г. В. Якутович ; передм. та прим. Н. Л. Калениченко. – Київ : Дніпро, 1987. – 285, [2] с. : іл.

1988

195. **Тіні** забутих предків : повість та оповідання / Михайло Коцюбинський. – Львів : Каменяр, 1988. – 158, [2] с., 8 арк. іл.

196. **Твори** : в 2 т. **Т. 1**. Повісті та оповідання (1884–1906) / Михайло Коцюбинський ; [упоряд. і прим. М. С. Грицюти ; вступ ст. Н. Л. Калениченко ; ред. т. М. Т. Яценко]. – Київ : Наукова думка, 1988. – 577, [1] с. : портр.

197. **Твори** : в 2 т. **Т. 2**. Повісті та оповідання (1907–1912). Статті та нариси / Михайло Коцюбинський ; [упоряд. і прим. Зіпи В. А. ; ред. т. Калениченко Н. Л.]. – Київ : Наукова думка, 1988. – 491 с. : портр.

1989

198. **Подарунок** на іменини : оповідання, новели, повісті : для серед. та ст. шк. віку / упоряд. М. Грицюти. – Київ : Веселка, 1989. – 333, [2] с., 12 л. іл.

199. **Цвіт** яблуні : повісті, оповідання, новели / М. М. Коцюбинський ; худож. Є. В. Попов. – Київ : Рад. письменник, 1989. – 555, [2] с. : іл., портр.

1990

200. **Подарунок** на іменини : оповідання, новели, повісті : для серед. та ст. шк. віку. – 2-ге вид. – Київ : Веселка, 1990. – 333, [2] с., 12 арк. іл.

1991

201. **Хвала** життю : новели, повість / Михайло Коцюбинський. – Київ : Дніпро, 1991. – 425, [3] с. : іл.

1994

202. **Що записано** в книгу життя : повісті та оповідання / Михайло Коцюбинський ; [дереворити Г. Якутовича]. – Харків : Фоліо, 1994. – 541, [2] с. – (Українська література ХХ ст.).

1996

203. **Тіні** забутих предків : повість та оповідання : для ст. шк. віку / М. М. Коцюбинський. – Одеса : Два слони, 1996. – 79, [1] с. – (Бібліотечка школяра).

2001

204. **Твори** / М. М. Коцюбинський. – Дніпропетровськ : Січ, 2001. – 293 с.

2004

205. **Вибрані** твори : оповідання, новели, повісті : для серед. та старш. шк. віку / М. М. Коцюбинський ; [упоряд., передм. та прим.: Ю. Б. Кузнецова, Н. В. Левчик]. – Київ : Генеза, 2004. – 362, [1] с. : іл. – (Нова шкільна бібліотека).

2005

206. **З глибини** : повість, новели / Михайло Коцюбинський ; [авт. передм., упоряд. В. Агєєв]. – Київ : Факт, 2005. – 204, [1] с. – (Українська класика. Меценатський проєкт).

207. **Тіні** забутих предків : повісті, оповідання, етюди, нариси, казки / Михайло Коцюбинський. – Харків : Фоліо, 2005. – 348, [2] с. – (Українська класика).

2006

208. **Вибрані** твори : [повісті та новели] / М. М. Коцюбинський ; [уклад., пер. Л. Балла]. – Ужгород : Карпати, 2006. – 333, [1] с. : іл., портр. – (Українська книга. Програма).

209. **Коні** не винні : повість, оповідання / Михайло Коцюбинський. – Харків : Фоліо, 2006. – 315, [2] с. – (Українська класика).

2008

210. **Збірка** творів / М. М. Коцюбинський ; авт. передм. Н. М. Левченко. – Харків : Прапор, 2008. – 332 с.

211. **Тіні** забутих предків : повісті, оповідання, етюди, нариси, казки / Михайло Коцюбинський. – Харків : Фоліо, 2008. – 348, [2] с. – (Українська класика).

212. **Fata Morgana** : [твори] / М. Коцюбинський ; [передм. і комент. Ю. Б. Кузнецова] ; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – Харків : Фоліо, 2008. – 504, [2] с., [1] портр. – (Українська література. Колекція).

2009

213. **Вибрані** твори / Михайло Коцюбинський ; [упоряд. та передм. Андрусика І. М.]. – Харків : Ранок, 2009. – 333, [2] с. – (Українські класики; т. 11).

2011

214. **Тіні** забутих предків ; Новели / Михайло Коцюбинський. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2011. – 349, [1] с. : іл. – (Шедеври на всі часи; т. 14).

215. **Тіні** забутих предків : повісті, оповідання, етюди, нариси, казки / Михайло Коцюбинський. – Харків : Фоліо, 2011. – 348, [2] с. – (Українська класика)

2012

216. **Оповідання** та новели : [аудіокнига] / Михайло Коцюбинський ; текст читає П. Панчук. – Київ : Наш формат, 2012. – 1 електрон. опт. диск (CD-DA) ; 12 см, аудіодиск. – (Книга голос).

217. **Оповідання** для дітей / Михайло Коцюбинський ; [худож.: І. Філонов, О. Івахненко]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2012. – 20 с. : іл. – (Рідні джерела).

218. **Тіні** забутих предків: повість : аудіокнига / Михайло Коцюбинський ; текст читає В. Обручов ; звукореж. І. Гнуча. –

Київ : Наш формат, 2012. – 1 ел. опт. диск (CD-DA) ; 12 см, аудіодиск : (685 хв.). – (Книга вголос). – (у контейнері 12.5x14).

219. **Fata Morgana** / Михайло Коцюбинський ; [передм. і комент. Ю. Б. Кузнецова]. – Харків : Фоліо, 2012. – 504, [2] с. – (Шкільна бібліотека української та світової літератури).

2013

220. **Дорогою** ціною : оповідання ; **Intermezzo** : новела ; **Тіні** забутих предків : повість / Михайло Коцюбинський ; [передм. Задорожної С. В.]. – Київ : Шанс, 2013. – 158, [1] с. – (Шкільна бібліотека).

221. **Тіні** забутих предків / Михайло Коцюбинський ; [передм. Ю. Б. Кузнецова]. – Харків : Фоліо, 2013. – 154, [2] с. : іл. – (Шкільна бібліотека української та світової літератури).

222. **Fata Morgana** / Михайло Коцюбинський ; [передм. і комент. Ю. Б. Кузнецова]. – Харків : Фоліо, 2013. – 504, [2] с. : іл. – (Шкільна бібліотека української та світової літератури).

2014

223. **Тіні** забутих предків ; Новели / Михайло Коцюбинський. – 2-ге вид., стер. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2014. – 349, [1] с. : іл. – (Шедеври на всі часи).

2015

224. **Вибрані** твори / Михайло Коцюбинський ; [авт. передм. С. Жила]. – Чернівці : Букрек, 2015. – 234 с. : іл.

225. **Вибрані** твори / Михайло Коцюбинський. – Київ : Країна Мрій, 2015. – 507, [1] с.

226. **Про двох** цапків : [казка] / Михайло Коцюбинський ; [худож. В. Голозубов]. – Харків : Фоліо, 2015. – 15 с., включ. обкл. : кольор. іл. – (Дитячий світ).

227. **Тіні** забутих предків ; **Дорогою** ціною / Михайло Коцюбинський. – Київ : Знання, 2015. – 175 с. – (Скарби).

2017

228. **Дорогою** ціною : [оповідання] / М. М. Коцюбинський. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 77 с. – (Класика української літератури).

229. **Intermezzo** : вибр. твори / Михайло Коцюбинський. – Київ : Знання, 2017. – 287 с.

230. **Коні** не винні : [оповідання] / М. М. Коцюбинський. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 48 с. – (Класика української літератури).

231. **Тіні** забутих предків : [повість, оповідання] / Михайло Коцюбинський ; [передм. і комент. Ю. Б. Кузнецова]. – Харків : Фоліо, 2017. – 154, [2] с. : іл.

232. **Тіні** забутих предків ; Дорогою ціною / Михайло Коцюбинський. – Харків : Віват, 2017. – 143 с. : іл. – (Шкільна бібліотека).

233. **Fata Morgana** : [повість] / М. М. Коцюбинський. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 111 с. – (Класика української літератури).

234. **Fata Morgana** / Михайло Коцюбинський ; [передм. Ю. Б. Кузнецова]. – Харків : Фоліо, 2017. – 504, [2] с. : іл. – (Шкільна бібліотека української та світової літератури).

2018

235. **Тіні** забутих предків ; Дорогою ціною : вибр. твори / Михайло Коцюбинський. – Київ : Знання, 2018. – 223 с.

236. **Михайло** Коцюбинський – дітям : [для мол. та серед. шк. віку / М. М. Коцюбинський ; упоряд., ред. О. Волосевич ; худож.: І. Філонов, О. Івахненко]. – Львів : Апріорі, 2018. – 73, [2] с. : іл. – (Апріорі – дітям).

2019

237. **Intermezzo** : [новела : арткнига] / М. Коцюбинський ; [іл. Походжай М.]. – Дрогобич : Коло ; Львів : УАД, 2019. – 50, [13] с. : іл.

2020

238. **Intermezzo** : новела : [арткнига] / М. Коцюбинський ; [іл. Походжай М.]. – 2-ге вид. – Дрогобич : Коло, 2020. – 50, [13] с. : іл.

239. **Тіні** забутих предків ; Intermezzo / Михайло Коцюбинський. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2020. – 94, [1] с.

240. **Тіні** забутих предків : збірка / Михайло Коцюбинський. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2020. – 333, [1] с. – (Перлини української класики).

241. **Fata Morgana** : (з сільських настроїв) : [повість] / Михайло Коцюбинський. – Київ : Кондор, 2020. – 139 с.

2023

242. **Вибрані** твори / Михайло Коцюбинський. – Київ : Yakaboo Publishing, 2023. – 262, [1] с.

ЕПІСТОЛЯРНИЙ СПАДОК МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Епістолярна спадщина – це продукт особливого роду. Листи розсувають простір і час, відтворюють панораму доби, налаштовують читача на співпереживання, відкривають простір для думання.

Листи виявляють справжню суть людини, зокрема, людини творчої – письменника, митця. Виявляють його уподобання, його святощі, не приховуючи відтінок внутрішніх суперечностей.

Михайло Коцюбинський був надзвичайно активним кореспондентом: йому писали десятки людей, він всім намагався

акуратно відповідати. Як це не дивно, але епістолярій письменника за об'ємом значно більший, ніж його художні твори. Але саме епістолярій допомагає нам зрозуміти і розкрити Коцюбинського і як літератора, митця, і як людину з тонкою чутливою душею, і як громадського діяча.

На сьогодні велике значення набуває архів М. Коцюбинського, що містить листування мало не з усіма його сучасниками – видатними українськими діячами. Вивчення цієї спадщини допоможе встановити головну лінію розвитку української культури взагалі та літератури зокрема.

За матеріалами Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. Коцюбинського

1914

243. **Листи** до Володимира Гнатюка / Михайло Коцюбинський ; з передм. і поясненнями В. Гнатюка. – Львів : Накладом Вид. Спілки «Діло», 1914. – 167 с. : іл.

1918

244. **Листи** до Мих. Могилянського / Михайло Коцюбинський // Наше минуле. – 1918. – № 2. – С. 58–85.

1929

245. **Хронологічний** покажчик творів М. Коцюбинського : [є інформація про листи М. Коцюбинського] // Твори : у 5 т. / Михайло Михайлович Коцюбинський ; під ред. і перед. словом С. Єфремова. – 2-ге вид. – Київ : Держлітвидав України, 1929. – Т. 5. – С. 301–312.

1930

246. **Твори** : у 8 т. / Михайло Михайлович Коцюбинський ; під ред. і поперед. ст. С. Козуба. – Харків ; Київ : Література і мистецтво, 1930–1931. – (Бібліотека українських класиків).

Т. 7 : Листування (1886–1906). – 1930. – 304 с.

Т. 8 : Листування (1907–1913). – 1931. – 292 с.

1938

247. **Листи** М. М. Коцюбинського до О. І. Аплаксіної / Ін-т укр. літ. ім. Т. Г. Шевченка ; ред., [вступ. ст. і комент.] І. І. Стебуна. – Київ : [Вид-во АН України], 1938. – 340, [1] с.

Публікується понад 300 листів.

1949–1951

248. **Про творчість** Т. Шевченка : (лист М. Коцюбинського від 17 листоп. 1905 р., у якому письменник пише про вплив Шевченка на його творчість) // Вінниц. правда. – 1951. – 10 берез. – С. 3.

249. **Твори** : у 5 т. / Михайло Коцюбинський ; упоряд. І. І. Стебун ; за ред.: П. Г. Тичини [голов. ред.] ; Ін-т укр. літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : Держлітвидав, 1947–1951.

Т. 3 / ред. С. А. Крижанівський. – 1949. – 398 с.

С. 195–364 : Листування.

Т. 4 / ред. С. А. Крижанівський. – 1951. – 375 с., 3 портр. – Зі змісту: Листи.

1956

250. **Твори** : у 3 т. / М. М. Коцюбинський ; за заг. ред. П. Г. Тичини. – Київ : Держлітвидав, 1955–1956.

Т. 3 : Статті та нариси. Листи (1890–1913) / упоряд.: К. Я. Коцюбинська і С. А. Крижанівський, 1956. – 507 с.

С. 113–459 : Листи М. Коцюбинського.

1961–1962

251. **Твори** : у 6 т. / М. М. Коцюбинський ; редкол.: О. І. Білецький [та ін.]. – Київ : Вид-во АН України, 1961.

252. **Т. 5** : Листи (1886–1905) / М. М. Коцюбинський ; ред. П. Й. Колесник ; підгот. текстів і прим.: О. К. Бабишкін, В. І. Мазний. – 1961. – 463 с.

253. **Т. 6** : Листи (1906–1913) / ред. О. І. Білецький [та ін.] ; підгот. текстів і прим.: Ф. П. Погребенник. – 1962. – 491 с. : іл. і факсиміле. – С. 7–491.

1965

254. **Твори** : у 3 т. **Т. 3** / Михайло Михайлович Коцюбинський ; вступ. ст. М. Грицюти ; прим. В. В. Яременка. – Київ : Дніпро, 1965. – 608 с.

С. 137–600 : Листи М. Коцюбинського.

1966

255. **Твори** / Михайло Михайлович Коцюбинський ; [критико-біогр. нарис: І. Семенчук «Сонцепоклонник». – С. 3–44]. – Київ : Молодь, 1966. – 420 с. – (Шкільна бібліотека).

С. 411–413 : Листи.

1972

256. **На камені**. Кримські оповідання та листи / вступ. ст. З. Коцюбинської-Єфіменко «Крим в житті і творчості М. М. Коцюбинського» ; іл. В. В. Кузьменка. – Сімферополь : Таврія, 1972. – 120 с. : з іл.

С. 87–115 : Листи М. Коцюбинського з Криму.

1973–1975

257. **Твори** : в 7 т. / М. М. Коцюбинський ; редкол.: М. С. Грицюта [та ін.]. – Київ : Наукова думка, 1973.

Т. 5 : Листи (1886–1904) / ред. Н. Л. Калениченко ; упоряд. і прим. Н. О. Ішиної. – 1974. – 432 с. : іл., портр.

Т. 6 : Листи (1905–1909) / ред. тому С. А. Крижанівський ; упоряд. та прим. В. І. Мазного. – 1975. – 311 с. : іл., портр.

Т. 7 : Листи (1910–1913) / ред. тому Ф. П. Погребенник ; упоряд. та прим. Т. Г. Третьяченко. – 1975. – 416 с. : іл., портр.

1979

258. **Твори** : у 3 т. / Михайло Михайлович Коцюбинський ; вступ. ст.: М. Жук, М. Грицюта ; прим. В. В. Яременка. – Київ : Дніпро, 1979.

Т. 3 : Повісті, оповідання (1910–1912) ; Статті ; Листи / прим. та упоряд. листів В. І. Мазного. – 375 с.

269–352 : Листи М. Коцюбинського.

1985

259. **Твори** : у 4 т. / Михайло Михайлович Коцюбинський ; вступ. ст. П. Й. Колесника ; упоряд. та прим. М. С. Грицюти. – Київ : Дніпро, 1984–1985.

Т. 4 : Статті та нариси. Вибрані листи / упоряд. та прим. М. С. Грицюти. – 1985. – 335 с.

С. 136–278 : [Вибрані листи].

2007

260. **«Я так поріднився з тобою...»** / Михайло Коцюбинський ; упоряд.: О. Єрмоленко, Н. Коцюбинська, Г. Степанець. – Київ : Ярославів Вал, 2007. – 392 с.

Повне видання листів Михайла Коцюбинського до дружини Віри Устимівни Коцюбинської.

2008

261. **Листи** до Олександри Аплаксіної / Михайло Коцюбинський ; Укр. наук. ін-т Гарвард. ун-ту, Ін-т Критики, Наук. т-во ім. Шевченка в Америці ; [упоряд. В. Панченка]. – Київ : Критика, 2008. – 639, [46] с. : фот. – (Відкритий архів).

1919

262. **Міяковський В.** Коцюбинський в його листах / В. Міяковський // Книгар. – 1919. – Число 22. – С. 1441–1447.

1929

263. **Лебідь А.** З майстерні художника : [нарис на матеріалі листування письменника з дружиною] / Ананій Лебідь // Глобус. – 1929. – № 8. – С. 117–118.

1938

264. **Листування М. Коцюбинського з О. Маковеем** : [є фрагм. з листів] // Назустріч. – 1938. – № 7/8. – С. 6.

1940

265. **Возняк М.** До зв'язків М. М. Коцюбинського з Галичиною : [додається публ. 60 доти недруков. листів М. Коцюбинського та В. Коцюбинської до західноукр. письменників

і громад. діячів О. Барвінського, І. Белея, В. Лукича-Левицького, К. Бернадського, К. Паньківського, І. Франка, А. Чайковського, Г. Хоткевича, В. Шухевича] / Михайло Возняк // Записки історичного та філологічного факультетів Львівського державного університету ім. І. Франка. – 1940. – Т. 1. – С. 149–202.

266. **Коцюбинська К.** Зв'язок М. Коцюбинського із західно-українськими письменниками : [є фрагм. листів] / Катерина Коцюбинська // Збірник. [Вип.] 2 : М. Коцюбинський і Західна Україна / впорядкував Х. М. Коцюбинський / Нар. Комісаріат освіти УРСР, Музей М. Коцюбинського ; редкол.: Г. Й. Чеховський [та ін.]. – Чернігів : [б. в.], 1940. – С. 7–32.

267. **Листування М. Коцюбинського з В. Гнатюком** // Збірник. [Вип.] 2 : М. Коцюбинський і Західна Україна / впорядкував Х. М. Коцюбинський / Нар. Комісаріат освіти УРСР, Музей М. Коцюбинського ; редкол.: Г. Й. Чеховський [та ін.]. – Чернігів : [б. в.], 1940. – С. 69–146.

1942

268. **Коцюбинська К.** М. Коцюбинський і О. Кобилянська : [цитуються фрагм. листування М. Коцюбинського з О. Кобилянською] / Катерина Коцюбинська // Укр. літ. – 1942. – № 7/8. – С. 206–214.

1952

269. **Крижанівський С.** Листи М. М. Коцюбинського до О. І. Белоусова / Степан Крижанівський // Літ. газ. – 1952. – 17 лип. – С. 3.

1957

270. **Куриленко Й.** Творча дружба : з невідомого листування М. Коцюбинського і Л. О. Яновської / Йосип Куриленко // Літ. газ. – 1957. – 12 берез. – С. 3.

1961

271. **Коцюбинська І.** Нове про М. Коцюбинського : (листи М. Коцюбинського до А. Єнсена) / Ірина Коцюбинська // Літ. газ. – 1961. – 28 лип. – С. 1.

1964

272. **Гладкий В.** Обличчям до сходу : [цитуються лист М. Коцюбинського до В. Гнатюка про враження від читання творів В. Стефаника] / В. Гладкий // Вільне життя. – 1964. – 16 верес. – С. 3.

273. **Кицюк С.** «Як мені важко писати...» : [нарис, уміщено фрагм. листів до В. Гнатюка] / Семен Кицюк // Літ. Україна. – 1964. – 22 верес. – С. 1–2.

1965

274. **Аляб'єв Б.** Два листи Михайла Коцюбинського : [листи М. Коцюбинського та його дружини до Д. Яворницького] / Борис Аляб'єв // Україна. – 1965. – № 15. – С. 14.

275. **Святовець В.** Використання листів М. Коцюбинського при вивченні біографії письменника / Віталій Святовець // Укр. мова і літ. в шк. – 1965. – № 10. – С. 30–36.

1968

276. **Зленко Г.** Рядки про Коцюбинського : [нарис про листування письменника з М. Чернявським] // Нетлінне : оповідання про мистецькі, літературні й історичні факти / Григорій Зленко. – Одеса : Маяк, 1968. – С. 145–151.

1971

277. **Тихомолова Н.** Листування друзів : [є цитати з листування М. Коцюбинського та В. Стефаника] / Н. Тихомолова // Культура і життя. – 1971. – 13 трав. – С. 3.

1974

278. **Коцюбинська І.** Невідомий автограф М. М. Коцюбинського [лист Чернігів. губер. земської управи до М. Чернявського 23 груд. 1900 р. за підписом голови управи і в. о. зав. бюро М. Коцюбинського] / Ірина Коцюбинська // Літ. Україна. – 1974. – 28 черв. – С. 4.

279. **Півторадні В.** Нове про М. Коцюбинського / Василь Півторадні // Деснян. правда. – 1975. – 24 верес. – С. 4.

Про взаємини й листування М. Коцюбинського та А. Шабленка.

1976

280. **Коваленко О.** Другом на все життя : [наводяться цитати з листів письменника] / Олена Коваленко // Вінниц. правда. – 1976. – 17 верес. – С. 4.

Дружба М. Коцюбинського та О. Кобилянської.

1980

281. **Півторадні В.** Невідомий лист М. М. Коцюбинського [Г. Коваленкові-Коломацькому від 10 черв. 1898 р.] / Василь Півторадні // Деснян. правда. – 1980. – 20 січ. – С. 4.

1987

282. **Дудко В.** «Я давно знаю Вас по Ваших творах...» : (кілька комент. до листування М. Коцюбинського) / Віктор Дудко // Вітчизна. – 1987. – № 12. – С. 184–187.

1988

283. **«Ви маєте найкращого читача...»** : (уривки з листування М. Коцюбинського та В. Винниченка) / підгот. П. Федченко // Україна. – 1988. – № 6. – С. 13–15.

1989

284. **Ляхова Ж. Т.** Новела М. Коцюбинського «Intermezzo» в контексті епістолярію письменника / Ж. Т. Ляхова // Обласна науково-методична конференція, присвячена 125-річчю з дня народження М. М. Коцюбинського : тези доповідей / редкол.: Ю. Б. Кузнецов, О. В. Бобир, Н. М. Журавльова [та ін.]. – Чернігів, 1989. – Ч. 1. – С. 36–38.

285. **Фрагменти** епістолярного діалогу : (листи М. Коцюбинського до М. С. Грушевського з Чернігова) : [три листи 1910 р.] / підгот. і вступ. ст. Віктора Дудка // Дніпро. – 1989. – № 9. – С. 120–123.

286. **Яковенко Т.** Високе покликання слова : [огляд листування М. Коцюбинського з В. Винниченком] / Тетяна Яковенко // Вінниц. правда. – 1989. – 17 верес. – С. 5.

1991

287. **Лист** Михайла Коцюбинського до члена ради київської «Просвіти» В. М. Страшкевича [8 черв. 1907 р.] / вступ, прим.

та підгот. тексту І. Д. Лисоченко // Слово і Час. – 1991. – № 11. – С. 54–55.

1992

288. **Гісцова Л.** Листи М. Коцюбинського до Михайла Грушевського : [є фрагменти листів Коцюбинського] / Л. Гісцова // Записки Наукового товариства ім. Т. Шевченка. – Львів, 1992. – Т. 124 : Праці філологічної секції. – С. 289–294.

289. **Куценко П.** «Я нікому не дозволю відібрати у мене моє щастя» / П. Куценко // Деснян. правда. – 1992. – 17 жовт. – С. 3.

Листи М. Коцюбинського до О. Аплаксіної. Спогади О. Аплаксіної.

1993

290. **Ванцак Б.** «Немає кращого краю од України...» : [цитуються листи М. Коцюбинського до В. Леонтовича] / Борис Ванцак // Слово і Час. – 1993. – № 5. – С. 51–55.

1994

291. **Куценко П.** Душею й серцем віддані навек : [нарис про стосунки М. Коцюбинського та О. Аплаксіної, є невідомі листи письменника до неї] / Петро Куценко // Деснян. правда. – 1994. – 16 черв. – С. 3.

292. **Олійник О.** Знайдено невідомі листи М. Коцюбинського : [про два досі невідомі листи М. Коцюбинського до О. Аплаксіної] / Олександр Олійник // Вінниччина. – 1994. – 27 лип. – С. 4–5.

1995

293. **Панченко В.** Голос туги за гармонією : про новелу «Intermezzo» : [цитуються листи М. Коцюбинського] / Володимир Панченко // Вежа. – 1995. – № 1. – С. 96–102.

1996

294. **Возняк М.** Михайло Коцюбинський в «Літ.-наук. віснику» : [наведено фрагменти листів М. Коцюбинського до М. Грушевського] / Михайло Возняк // Наукові записки Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника

М. М. Коцюбинського / редкол.: Ю. Р. Коцюбинський (голова) [та ін.]. – Чернігів, 1996. – Вип. 1. – С. 3–61.

1997

295. **Статєєва В. І.** Українські письменники про проблеми літературної мови та мовознавства кінця XIX – поч. XX ст. : (на матеріалі спадщини М. Коцюбинського, Лесі Українки, Б. Грінченка та ін.) : монографія : [цитуються листи М. Коцюбинського] / В. І. Статєєва. – Ужгород : Патент, 1997. – 408 с.

2002

296. **Журавльова Н.** Листи Михайла Коцюбинського – взірець високої мовної культури / Н. Журавльова // Мовний етикет української епістолярії : навч. посіб. / Н. Журавльова. – Запоріжжя, 2002. – С. 127–141.

2003

297. **Зленко Г.** Забутий знайомий Михайла Коцюбинського : [нарис про В. П. Гегело, є лист до нього] / Григорій Зленко // Слово і Час. – 2003. – № 1. – С. 76–78.

298. **«Твій Муся»** : епістоляр. повість // Капрійські сюжети : «італійська» проза Михайла Коцюбинського та Володимира Винниченка / упоряд. В. Панченко. – Київ : Факт, 2003. – С. 129–175.

299. **Чепурний В.** «Твій Муся» – так підписувався в інтимних листах Михайло Коцюбинський / В. Чепурний // Біла хата. – 2003. – 16 трав. – С. 7.

2005

300. **Леонтович О.** «Дорогий, гаряче любий друже...» / Олена Леонтович // Слово і Час. – 2005. – № 8. – С. 66–69.

Про листування М. Коцюбинського і В. Леонтовича.

301. **Панченко В.** «Мені краще бути самотнім...» : Михайло Коцюбинський у листуванні з дружиною / В. Панченко // День. – 2005. – 26 листоп. – С. 7 ; 3 груд. – С. 7.

302. **Подзігун В.** Творчі стосунки Михайла Коцюбинського та Ганни Барвінок крізь призму їхніх листів / Вікторія Подзігун // Наукові записки Вінницького державного педагогічного

університету ім. Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія. – Вінниця, 2005. – Вип. 7. – С. 48–50.

2006

303. **Найрулін А. О.** Епістолярій Михайла Коцюбинського в історії укр. літ. мови (особливості конотації епістолярію письменника) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. : 10.02.01 : [цитуються листи М. Коцюбинського] / Анатолій Олександрович Найрулін. – Луганськ, 2006. – 20 с.

2007

304. **Згамбаті Е.** Італія Михайла Коцюбинського та Лесі Українки: два обличчя одного міфу : [є фрагм. листів М. Коцюбинського] / Емануела Згамбаті // Всесвіт. – 2007. – № 7/8. – С. 156–167.

305. **Панченко В.** Неубієнна література : дослідницькі етюди / Володимир Панченко. – Київ : Твім інтер, 2007. – 436, [2] с.

С. 181–203: Цитуються листи М. Коцюбинського до дружини.

2008

306. **Короненко С.** Епістолярна повість двох шляхетних сердець : Михайло Коцюбинський «Листи до дружини. Я так поріднився з тобою» / С. Короненко // Літ. Україна. – 2008. – № 2. – С. 7.

307. **Коцюбинська Н.** «Епістолярний» роман Михайла Коцюбинського : [цитуються листи письменника і його адресатів] / Наталя Коцюбинська // Сіверщина. – 2008. – 21 лют. – С. 13 ; Слово Просвіти. – 2008. – 22–28 трав. – С. 13 ; Молодь України. – 2008. – 20/24 берез. – С. 8 ; Гарт. – 2008. – 1 лют. – С. 14.

308. **Нечаєва П.** Листи кохання : про одну таємницю з життя укр. класика : [є фрагм. листів М. Коцюбинського] / Парасковія Нечаєва // День. – 2008. – 17 груд. – С. 7.

2009

309. **Дзюба Т.** «Культурний ландшафт епохи» : український вимір : [уміщено фрагм. листів М. Коцюбинського]

до письменників] / Тетяна Дзюба // Сіверян. літопис. – 2009. – № 1. – С. 101–104.

310. **Коцюбинська М.** «Мати свою Беатріче...» : листи Михайла Коцюбинського до Олександри Аплаксіної / Михайлина Коцюбинська // Листи і люди : роздуми про епістолярну творчість. – Київ, 2009. – С. 431–461.

311. **Мацько Л. І.** Стилїстика епістолярію Михайла Коцюбинського / Л. І. Мацько // Вивчаємо укр. мову та літ. – 2009. – № 16/18. – С. 80–83.

312. **Павлоцький В.** «Пришли мені, голубонько, кілька карбованців, щоб не пропасти з голоду», – писав М. Коцюбинський своїй дружині / В. Павлоцький // Голос України. – 2009. – 10 черв. – С. 21.

Маловідомі сторінки біографії письменника.

2010

313. **Бардаш О.** Листування Михайла Коцюбинського з відомими українськими діячами наприкінці ХІХ – на початку ХХ століть / Ольга Бардаш // Сіверян. літопис. – 2010. – № 2/3. – С. 226–232.

2011

314. **Найрулін А. О.** Культура та суміжні конотації як оцінка конкретної творчої та історичної епохи в епістолярію М. М. Коцюбинського : [цитуються листи М. Коцюбинського] / Анатолій Олександрович Найрулін // Лінгвістика : зб. наук. пр. / голов. ред. К. Д. Глуховцева. – 2011. – № 2. – С. 174–182.

315. **Черемшинський О.** Щира дружба і плідна співпраця Володимира Гнатюка і Михайла Коцюбинського на царині української культури : [нарис, є фрагм. листування М. Коцюбинського та В. Гнатюка] / Остап Черемшинський // Сприйняття сучасниками творчості Михайла Коцюбинського : матеріали ІІ Всеукр. наук. конф. «Осінні читання». – Вінниця, 2011. – С. 205–213.

2012

316. Найрулін А. Культурно-історичний компонент в епістолярії М. М. Коцюбинського (теоретичні зауваження) / А. Найрулін // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2012. – Вип. 56, ч. 2. – С. 91–99.

2013

317. **Балабко О. В.** Подорож до Венеції з Коцюбинським / О. В. Балабко // Географія та економіка в сучас. шк. – 2013. – № 1. – С. 48–52.

Автор статті описує свої враження від подорожі до Венеції, з якою він познайомився раніше завдяки епістолярній творчості М. Коцюбинського, що відвідував місто чотири рази – 1905, 1909, 1910 і 1911 рр.

2018

318. **Зіневич Л.** Проблеми національно-культурного розвитку України в публіцистичній та епістолярній спадщині М. Коцюбинського / Людмила Зіневич // Шрагівські читання : [зб. ст. і матеріалів]. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 56–66.

ЛИСТИ ДО МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

2002–2003

319. **Листи** до Михайла Коцюбинського : у 4 т. / Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка, Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського ; [упоряд. та авт. комент. В. Мазний ; вступ. ст. В. Шевчука]. – Київ ; Ніжин ; Чернігів, 2002–2003.

Т. 1 : Айхельбергер – Гнатюк. – Київ : Українські пропілеї, 2002. – 367 с. – Зміст: Айхельбергер Іван. – С. 23–25 ; Алчевська Христина. – С. 26–28 ; Амфітеатров Олександр. – С. 28–32 ; Андрієвський Василь. – С. 33 ; Андрієвська Ольга. – С. 34–35 ; Бахуринський Ан. – С. 36 ; Баланін В. – С. 36–37 ; Барвінок Ганна. – С. 38–41 ; Барвінський Олександр. – С. 41–46 ; Басок (Меленевський Мар'ян). – С. 46–48 ; Баталін Омелян. – С. 48–49 ; Белоусов Іван. – С. 49–52 ; Бирчак Володимир. – С. 52–71 ; Боголюбов Семен. – С. 71–74 ; Боржковський

Валер'ян. – С. 74–79 ; Борковський Олександр. – С. 80–81 ; Боровик Віталій. – С. 81–86 ; Бохенська Євгенія. – С. 86–87 ; Бочковський Іполит. – С. 87–96 ; Будай-Лукич Леопольд. – С. 96–103 ; Будай Леопольд і Лавров Павло. – С. 103 ; Будз Ірина. – С. 104 ; Бялковський Микола. – С. 105 ; Василевський Сидір. – С. 105–106 ; Василенко Микола. – С. 106–107 ; Васін Микола. – С. 107–108 ; Венгжин Микола. – С. 108–109 ; Винниченко Володимир. – С. 109–140 ; Вовк Федір. – С. 140–143 ; Волховський Фелікс. – С. 143–145 ; Волянська Марія. – С. 145 ; Волянський Олекса. – С. 145–150 ; Волянські Марія та Олекса. – С. 150–152 ; Вороний Микола. – С. 152–184 ; Гайдученко Сергій. – С. 184 ; Галдзевич Євген. – С. 185–208 ; Ганейзер Євген. – С. 208–209 ; Ганько Михайло. – С. 209–210 ; Гарловський В. – С. 210 ; Гдульова Броніслава. – С. 210–211 ; Гиршфельд В. – С. 211 ; Гінцбург Ілля. – С. 212–214 ; Гнатенко Йосип. – С. 214 ; Гнатюк Володимир. – С. 216–355.

Т. 2 : Горошовський – Іткін. – Ніжин : [Аспект], 2002. – 343 с. – Зміст: Горошовський Вільгельм. – С. 4–11 ; Горянський Павло. – С. 12–17 ; Горький Максим. – С. 17–37 ; Грищенко Олекса. – С. 37–54 ; Грінченко Борис. – С. 54–78 ; Грушевський Михайло. – С. 78–134 ; Грушевський Михайло і Мочульський Михайло. – С. 134–135 ; Грушевський Олександр. – С. 135–136 ; Гутгерц Єлизавета. – С. 136–137 ; Джиджора Іван. – С. 137 ; Дмитрієв Микола. – С. 138–140 ; Дніпрова Чайка. – С. 140–161 ; Доманицький Василь. – С. 161–162 ; Донцов Дмитро. – С. 162–163 ; Донцов Дмитро і Новиков Б. – С. 163–164 ; Дорошенко Дмитро. – С. 165–168 ; Дроздов Йосип. – С. 168–170 ; Дуляк Андрій. – С. 170–187 ; Дурдуківський Володимир. – С. 187–200 ; Ерастов Степан. – С. 200–207 ; Євшан Микола. – С. 207–212 ; Єнсен Альфред. – С. 212–234 ; Єремів Григорій. – С. 234–279 ; Єфремов Сергій. – С. 279–310 ; Єфремов Сергій, Дурдуківський Володимир. – С. 310–311 ; Жебуньов Леонід. – С. 311–314 ; Желябужський Юрій. – С. 314 ; Жук Михайло. – С. 315–324 ; Змигродова Г. – С. 325–326 ; Золотарьов Олексій. –

С. 326–327 ; Іванов І. – С. 327–328 ; Іорданська-Купріна Марія. – С. 328–330 ; Іткін Семен. – С. 330–331.

Т. 3 : Карманський – Мочульський. – Чернігів : Чернігівські обереги, 2002. – 480 с. – Зміст: Карманський Петро. – С. 4–6 ; Касперович Микола. – С. 6–18 ; Кацавейченко-Оконишников. – С. 18–20 ; Кибальчич (Козловська) Надія. – С. 20–24 ; Кибальчич Надія (Наталка Полтавка). – С. 24–25 ; Китаєв О. – С. 25–26 ; Кобилянська Ольга. – С. 26–36 ; Кобринська Наталія. – С. 36–47 ; Коваленко-Коломацький Григорій. – С. 47–57 ; Коваленко Григорій Олексійович. – С. 57–61 ; Коваленко Олекса, Самоненко Іван. – С. 61–63 ; Козловський Всеволод. – С. 63–64 ; Козловський Всеволод, Роздольський Йосип. – С. 64 ; Коломійченко Федір. – С. 64–66 ; Комаров Михайло. – С. 66–78 ; Комарова Віра. – С. 78 ; Комарова Маргарита. – С. 79 ; Комарови Любов та Михайло. – С. 79–80 ; Кониський Олександр. – С. 80–100 ; Коновал Іван. – С. 101–102 ; Кононенко Мусій. – С. 103–110 ; Короленко Володимир. – С. 110–116 ; Корольов Василь. – С. 116–117 ; Корольчук Олександр. – С. 117–118 ; Корякин Володимир. – С. 119 ; Коцюбинський Антоній. – С. 120 ; Коцюбинська Віра. – С. 121–129 ; Коцюбинська Ірина. – С. 129 ; Коцюбинська Оксана. – С. 130 ; Коцюбинський Роман. – С. 131 ; Коцюбинський Хома. – С. 131–135 ; Коцюбинський Юрій. – С. 136 ; Кравченко Василь. – С. 136–140 ; Кривецький Іван. – С. 140–141 ; Криваха Григорій. – С. 141–142 ; Кривцов І. – С. 142–143 ; Кушнір Володимир. – С. 143–146 ; Леонтович Володимир. – С. 146–190 ; Леонтович Юлія. – С. 191–194 ; Лагода І. – С. 194–195 ; Левицький Євген. – С. 195–197 ; Левицький Модест. – С. 197–199 ; Лепкий Богдан. – С. 199–206 ; Лизанівський Іван. – С. 206–208 ; Линник В. – С. 208–209 ; Липа Іван. – С. 210–225 ; Липинський В'ячеслав. – С. 225–226 ; Лисенко Микола. – С. 226–246 ; Ліницька Любов. – С. 246–247 ; Лихнякевич Андрій. – С. 247–252 ; Личко Іван. – С. 252–254 ; Лотоцький Василь. – С. 254–264 ; Лотоцький Олександр. –

С. 265–271 ; Лукич Василь. – С. 271–300 ; Луцький Остап. – С. 300–307 ; Львович Гнат. – С. 308–320 ; Льовенгерц Генрик. – С. 321 ; Маковей Осип. – С. 321–326 ; Маркович Дмитро. – С. 326–329 ; Мартович Лесь. – С. 330–333 ; Матвіїв Василь. – С. 333 ; Матушевський Федір. – С. 333–335 ; Мацієвич А. – С. 335–337 ; Мирний Панас. – С. 337–360 ; Миролубов Віктор. – С. 360–364 ; Мишуга Олександр. – С. 365 ; Міхно Іван. – С. 366 ; Могилянський Михайло. – С. 367–462 ; Мордовець Данило. – С. 462–463 ; Мочульський Михайло. – С. 463–464.

Т. 4 : Науменко – Яновська. – Ніжин : [Аспект-Поліграф], 2003. – 400 с. – Зміст: Науменко Володимир. – С. 4–10 ; Невестюк Яків. – С. 11–13 ; Нечуй-Левицький Іван. – С. 13–26 ; Новодворський Олександр. – С. 26–27 ; Олесь Олександр. – С. 27–28 ; Осадчий Тихін. – С. 28–31 ; Павловський Володимир. – С. 31–32 ; Панін І. – С. 32 ; Паночині С. – С. 32 ; Паньківський Кость. – С. 34–37 ; Паньківський Северин. – С. 37–39 ; Пахаревський Леонід. – С. 40 ; Перелигін Микола. – С. 40–44 ; Петрушевич Іван. – С. 45–46 ; Пешкова (Андреєва) Марія. – С. 46–56 ; Пісняк Віктор. – С. 56–57 ; Плеваченки Микола та Петро. – С. 57–58 ; Понятенко Прокіп. – С. 58–60 ; Потапенко В'ячеслав. – С. 61–63 ; Прахов Микола. – С. 63 ; Пчілка Олена (Косач Ольга). – С. 63–64 ; П'ятницький Костянтин. – С. 64–67 ; Розвадовський В'ячеслав. – С. 68 ; Розвадовські Роман та В'ячеслав. – С. 69 ; Роздольська Ольга. – С. 69 ; Роздольський Осип. – С. 69–70 ; Розенфельд Ісаак. – С. 70–72 ; Ротмістров Григорій. – С. 72–73 ; Рудницький Михайло. – С. 73–77 ; Русов Олександр. – С. 77–90 ; Русова Софія. – С. 90–95 ; Савченко Володимир. – С. 96 ; Садик Юлія. – С. 96 ; Сленко Микола. – С. 97–99 ; Саліковський Олександр. – С. 99–100 ; Самійленко Володимир. – С. 100–107 ; Самійленко (Орішко-Якименко) Ольга. – С. 107–109 ; Селітренников Михайло. – С. 109–112 ; Сембратович Роман. – С. 113–116 ; Синицький Максим. – С. 117 ; Сімович Василь. – С. 118–124 ; Сімович Василь, Смаль-Стоцький Степан. – С. 125 ; Славинський Максим. – С. 125 ; Смирнов

Андрій. – С. 126 ; Смідович (Вересаєв) В. – С. 126–127 ;
Старицька-Черняхівська Людмила. – С. 127–136 ; Старицька
Марія. – С. 136–137 ; Старицький Михайло. – С. 137–146 ;
Стебницький Петро. – С. 147–148 ; Степаненко Василь. –
С. 149–150 ; Степанківський Василь. – С. 151 ; Стефаник
Василь. – С. 152–153 ; Стефаник Василь і Лесь Мартович. –
С. 154 ; Стешенко (Старицька) Оксана. – С. 154–156 ; Страшке-
вич Володимир. – С. 156–158 ; Стрельцов Рувим (Ольгин). –
С. 158–159 ; Сумцов Микола. – С. 159–161 ; Танчаківський
Осип. – С. 162–163 ; Тарловський З. – С. 163–164 ; Тимофєєв
Борис. – С. 167 ; Тимофєєв Борис й Зотов Олексій. – С. 168 ;
Тимченко Євген. – С. 168–172 ; Семінаристи до Мих.
Коцюбинського. – С. 172–173 ; Тищенко Юрій. – С. 173–183 ;
Томашівський Степан. – С. 183 ; Троян Федір. – С. 183–184 ;
Тербацький Лев. – С. 84–185 ; Тхорина В. – С. 185–186 ; Українка
Леся. – С. 186–190 ; Урсин-Німцевич Наталія. – С. 190–194 ;
Урсин-Німцевич Наталія й Олександр. – С. 195–196 ; Урсин-
Німцевич Олександр. – С. 196–197 ; Устименко Сергій. –
С. 197–201 ; Утевський Аркадій. – С. 201–202 ; Федьків Кость. –
С. 202 ; Франко Іван. – С. 203–207 ; Харват Вікентій. – С. 207–
209 ; Хоткевич Гнат. – С. 209–218 ; Цимбал Василь. – С. 218–221 ;
Цомакіон А. – С. 221 ; Ц-ко П. – С. 221–222 ; Чайковський
Андрій. – С. 222–266 ; Чернявський Микола. – С. 293 ;
Черняхівський Олександр. – С. 294–295 ; Чикаленко Вікторія. –
С. 295–296 ; Чикаленко Євген. – С. 296–336 ; Шабленко Антон. –
С. 336–340 ; Шаповал Микита. – С. 340–342 ; Шемет Володи-
мир. – С. 342–343 ; Шерстюк Григорій. – С. 343–345 ; Шолуха
(Шелухін) Андрій. – С. 345–347 ; Шраг Ілля. – С. 347–351 ;
Шрамченко Катерина. – С. 351–352 ; Шрамченко Леонтій. –
С. 353 ; Шульга Федір. – С. 353–354 ; Шухевич Володимир. –
С. 354–361 ; Щітківський Іван. – С. 361 ; Яворницький Дмитро. –
С. 362–365 ; Яворський Василь. – С. 365–356 ; Яворський
Матвій. – С. 356–368 ; Яковенко Валентин. – С. 368–371 ;
Яновська Любов. – С. 371–379.

1924

320. **Листи** Лесі Українки до М. Коцюбинського [1893, 1901, 1904 pp.] / передм. М. Зерова // Україна. – 1924. – Кн. 1/2. – С. 168–170.

1927

321. **Лютий І.** Творчість М. Коцюбинського в листах сучасників : (листи до письменника) : [є фрагм. листів до М. Коцюбинського І. Франка, Лесі Українки, М. Комарова, Б. Грінченка, В. Самійленка, О. Маковея, В. Стефаника, М. Вороного, М. Чернявського, В. Боровика, М. Перелигіна, В. Шухевича, Л. Яновської, В. Короленка, В. Гнатюка, Д. Яворницького, П. Карманського, К. П'ятницького, В. Харвата, М. Рудницького, О. Кониського, М. Левицького, Є. Чикаленка, О. Луцького, М. Грушевського та ін.] / І. Лютий // Україна. – 1927. – Кн. 6. – С. 128–146.

1929

322. **Листи** [А. Дуляка] до М. Коцюбинського [1903, 1908, 1910, 1913 pp.] // За сто літ : збірник. – 1929. – Кн. 4. – С. 308–309.

1965

323. **Лист О. Русова** : [уривок від 10 жовт. 1908] // Літопис життя і творчості М. Коцюбинського / Йосип Куп'янський. – Київ : Наук. думка, 1965. – С. 311.

324. **Листи С. Русової** : [кінець 1908, 10 листоп. 1909, черв. 1911 pp.] // Літопис життя і творчості М. Коцюбинського / Йосип Куп'янський. – Київ : Наукова думка, 1965. – С. 317, 358, 452.

1942

325. **Листи М. Лисенка** до М. Коцюбинського : за матеріалами архіву Чернігів. музею М. Коцюбинського / прим. К. Коцюбинської // Укр. літ. – 1942. – № 7/8. – С. 214–221.

1956

326. **Калениченко Н.** Іван Франко і Михайло Коцюбинський : [фрагм. листування письменника] / Ніна Калениченко // Дніпро. – 1956. – № 10. – С. 114–119.

1971

327. **Пінчук В. Г.** Епістолярна спадщина Дніпрової Чайки : [з публ. листів до М. Коцюбинського] / В. Г. Пінчук // Укр. літературознавство. – 1971. – Вип. 12. – С. 103–109.

1978

328. **Михайлюк В. Г.** Листи Вільгельма Горошовського до Михайла Коцюбинського / В. Г. Михайлюк // Укр. літературознавство. – 1978. – Вип. 31. – С. 107–124.

1988

329. **Дудко Л.** «Спочуваю вашій чудовій думці : невідомі листи Л. О. Яновської до М. М. Коцюбинського / Л. Дудко // Деснян. правда. – 1988. – 17 верес.

1989

330. **Зленко Г.** Кореспондент Коцюбинського : [нарис про листування студента Глухів. учител. ін-ту К. П. Зленка з М. М. Коцюбинським] // З полону літ : літ.-критич. нариси / Григорій Зленко. – Київ, 1989. – С. 84–88.

1990

331. **Зеленська Л. І.** Листи Ганни Барвінок до Михайла Коцюбинського / Л. І. Зеленська // Укр. мова і літ. в шк. – 1990. – № 10. – С. 68–70.

1991

332. **Погребенник Ф.** Неопублікована спадщина Євгена Чикаленка : [є листи Є. Чикаленка до М. Коцюбинського] / Федір Погребенник // Сучасність. – 1991. – № 7/8. – С. 147–154.

1993

333. **Коцюбинський Ю.** Чуєш, брате мій! : (до стосунків Богдана Лепкого з Михайлом Коцюбинським) : [фрагм. листів] / Юлій Коцюбинський // Укр. мова і літ. в шк. – 1993. – № 2. – С. 53–55.

334. **Коцюбинський Ю.** Листи С. Петлюри до М. Коцюбинського / Ю. Коцюбинський // Літ. Чернігів. – 1993. – № 2/3. – С. 63–69.

1996

335. **Листи** Михайла Грушевського до Михайла Коцюбинського [1906–1913 рр.] / упоряд. Людмила Зеленська // Наукові записки Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. М. Коцюбинського / редкол.: Ю. Р. Коцюбинський (голова) [та ін.]. – Чернігів, 1996. – Вип. 1. – С. 111–146 ; Сіверян. літопис. – 1996. – № 1. – С. 92–102.

336. **Чепурний В.** Іван Франко і фонди Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. М. Коцюбинського : [є фрагм. листування І. Франка та М. Коцюбинського] / Василь Чепурний // Наукові записки Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. М. Коцюбинського / редкол.: Ю. Р. Коцюбинський (голова) [та ін.]. – Чернігів, 1996. – Вип. 1. – С. 107–110.

1998

337. **Зеленська Л. І.** М. М. Коцюбинський і Ганна Барвінок : (на матеріалах фондів Чернігів. літ.-мемор. музею М. Коцюбинського) : [є кілька листів до М. Коцюбинського] / Л. І. Зеленська // Література та культура Полісся / відп. ред. і упоряд. Г. В. Самойленко ; Ніжин. держ. пед. ін-т ім. Миколи Гоголя. – Ніжин : Наука-сервіс, 1998. – Вип. 10 : Творчість М. Коцюбинського та громадсько-культурний і літературний процес у Чернігові кінця ХІХ – поч. ХХ ст. – С. 84–92.

1999

338. **Зайченко І.** Листи Олександра та Софії Русових до Михайла і Віри Коцюбинських / І. Зайченко, О. Рахно // Київ. старовина. – 1999. – № 5. – С. 70–72.

2001

339. **Чикаленко Є.** «Горе наше, що і колись, і тепер ми не можемо одностайно стати до праці, до боротьби...» : листи

мецената Євгена Чикаленка до класика Михайла Коцюбинського / Євген Чикаленко // Дивослово. – 2001. – № 12. – С. 17–19.

2002

340. **Горинь В.** Листи М. Грушевського до М. Коцюбинського [1911–1913 рр.] / Василь Горинь // Укр. історик. – 2002. – № 1/4. – С. 436–465 ; 2004–2005. – № 3/4. – С. 25–43.

2003

341. **Коцюбинська Н.** Листи як ланка між минулим і сучасним : [про видання «Листів до Михайла Коцюбинського»] / Наталя Коцюбинська // Літ. Україна. – 2003. – 3 квіт. – С. 6.

342. **Коцюбинська Н.** Міст із минулого в сучасність : [про видання третього тому «Листів до Михайла Коцюбинського»] / Наталя Коцюбинська // Рід. край. – 2003. – № 1 (8). – С. 128–129.

343. **Сидоржевський М.** Коло завдовжки в сто років : [відгук про перший том «Листів до Михайла Коцюбинського», є цитування листів адресатів письменника] / Михайло Сидоржевський // Київ. – 2003. – № 1. – С. 137–141.

344. **Скомаровський В.** Зустріч через сто років : [про видання «Листів до Михайла Коцюбинського»] / В. Скомаровський // Культура і життя. – 2003. – 22 січ. – С. 4.

345. **Шевчук В.** Листи до Михайла Коцюбинського : [нарис про епістолярій митця] / Валерій Шевчук // Укр. мова та літ. – 2003. – № 1. – С. 31–32.

2004

346. **Журавльова Н.** «...Дуже буду радий Вашим листам» (про деякі мовні засоби вираження епістолярної ввічливості у листуванні В. Винниченка з М. Коцюбинським) / Наталя Журавльова // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори. – Запоріжжя, 2004. – Вип. 2. – С. 156–164.

347. **Коцюбинська М.** Голос доби: За «Листами до Михайла Коцюбинського» / М. Коцюбинська // Укр. мова та літ. – 2004. – 6 лют. – С. 1–15.

348. **Лисенко М. В.** Листи / упоряд. Р. М. Скорульська. – Київ : Музична Україна, 2004. – 680 с. : іл.

С. 273, 313, 347, 348, 351, 352, 414, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 435–437: Листи М. Лисенка до М. Коцюбинського.

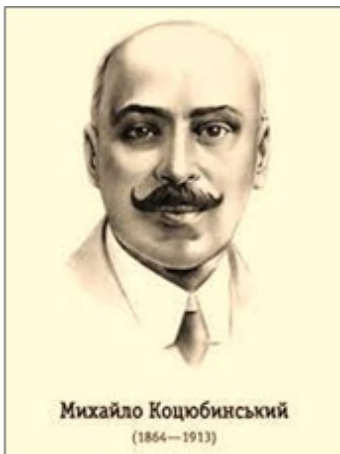
349. **[Лист О. Мишуги до М. Коцюбинського від 18.12.1906]** // Олександр Мишуга – король тенорів / упоряд. М. Головащенко. – Київ : Музична Україна, 2004. – С. 444.

2009

350. **Григоренко І.** Особливості епістолярної літературної критики в листуванні Панаса Мирного з Михайлом Коцюбинським / І. Григоренко // Рідний край. – 2009. – № 1. – С. 100–103.

351. **Коцюбинська М.** Голос доби : за «Листами до Михайла Коцюбинського» : [цитуються листи письменника та його адресатів] // Листи і люди : роздуми про епістоляр. творчість / Михайлина Коцюбинська. – Київ, 2009. – С. 381–430.

СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Народився Михайло Михайлович Коцюбинський 17 вересня 1864 року у Вінниці в сім'ї дрібного службовця. Вихованням хлопця в основному займалася мати, «добра, надзвичайно любляча, здатна на самопожертву...». Саме завдяки її старанням хлопець мав можливість долучитися до зразків високого мистецтва ще з юних літ. Вона допомагала йому сформувати добрий естетичний смак, прищеплювала «нахил до всього гарного та любов і розуміння природи».

Михайло Коцюбинський закінчив Барську початкову школу та Шаргородське духовне училище. Університет так і залишився мрією. Хвороба матері, втрата роботи батьком, опікування меншими дітьми – все це змусило юнака рано піти на свій хліб.

Протягом 1882–1892 років М. Коцюбинський вчителює, дає приватні уроки, займається репетиторством для дітей із заможних родин Вінниці та навколишніх сіл. Багато читав. Знав дев'ять мов. Пізнаючи народне життя, він відкривав і себе. Реалії життя й багата уява спонукали до творчості. У 1890 році у львівському часописі «Дзвінок» друкується його вірш «Наша хатка». А невдовзі побачили світ оповідання «Харитя», «Ялинка», що виразно свідчили про непересічний талант молодого автора.

З 1892 року, за рекомендацією відомого бібліографа М. Комарова, М. Коцюбинський працює в експедиції, яка боролася з виноградною хворобою по селах Бессарабії. Серед робітників філоксерних загонів було чимало українських студентів з Київського, Харківського, Одеського університетів. Тут письменник близько знайомиться з членами підпільного товариства «Братство тарасівців», що створювалося з палким бажанням відстоювати право самобутності української нації «скрізь, де тільки можливо».

Глибокі враження від життя молдаван, а пізніше — і кримських татар лягли в основу оповідань «Для загального добра», «На камені» та ін.

Михайло Коцюбинський брав активну участь у громадсько-культурному житті. Активна громадська діяльність письменника сприяла знайомству з Вірою Дейшою у 1894 р. в Києві на з'їзді «Громади». Обоє були делегатами цього зібрання. Згодом Михайло Коцюбинський зробив їй пропозицію і 24 січня 1896 р. вони обвінчалися в одному з вінницьких храмів.

З 1898 року М. Коцюбинський отримує посаду в земській управі та з родиною оселяється в древньому Чернігові. З 1900 по 1911 рік працює в статистичному бюро губернського земства.

Цей період життя і творчості М. Коцюбинського особливий. Приходить усвідомлення значущості й вагомості слова, його соціальної цінності. З Миколою Чернявським вони розсилають українським письменникам звернення-заклик розширити тематичні межі своєї діяльності, працювати над збагаченням художніх прийомів, відстоювати рідній мові право на літературне життя.

Навколо нього гуртується чернігівська інтелігенція, захоплена й наснажена прикладом дієвого життя Михайла Михайловича.

У 1903 році як член Чернігівської губернської ученої архівної комісії він побував у Полтаві на відкритті пам'ятника І. Котляревському. Зустрічі з відомими діячами української культури справили на нього надзвичайне враження.

У 1905 році М. Коцюбинський подорожує країнами Центральної та Західної Європи, відвідує Австрію, Німеччину, Італію, Швейцарію. Після повернення він багато працює. Оповідання, новели, повість «Fata morgana» є своєрідним осмисленням шляхів подальшого розвитку українського суспільства.

Останні роки життя великого письменника позначені різким погіршенням здоров'я, загостренням хвороби серця. З 1909 по 1912 рік М. Коцюбинський тричі відвідує Італію, куди виїздив на лікування.

Улітку 1910 року, повертаючись з-за кордону, М. Коцюбинський заїхав у карпатське село Криворівню. Враження, які охопили від знайомства з побутом, людьми, мовою, традиціями цієї землі, заворжили його. Згодом він ще двічі приїжджатиме у цей край, а свої враження увічнив чудовим твором «Тіні забутих предків» (1911).

Здається, це були останні світлі й щасливі миті життя, яке невпинно знесилювалося підступною недугою. Йому не допомагає лікування в університетській клініці Києва. 25 квітня (12 квітня за ст. ст.) 1913 року у Чернігові на 49-у році життя помер один із класиків українського красного письменства, культурний і громадський діяч кінця XIX – початку XX століття Михайло Михайлович Коцюбинський.

Поховано Михайла Михайловича Коцюбинського на Болдиній горі в Чернігові, де він так любив відпочивати, милуючись красою Придесення.

1913

352. **В останню** дорогу : [опис похорону М. Коцюбинського : тексти телеграм] // Рада. – 1913. – 18 квіт.

353. **Возняк М.** Михайло Коцюбинський : [некролог] / Михайло Возняк // Ілюстрована Україна. – 1913. – Ч. 9. – С. 2–3.

354. **Грушевський М.** Сумний Великдень : [некролог на смерть М. М. Коцюбинського] / Михайло Грушевський // Літ.-наук. вісн. – 1913. – Т. 62, кн. 4. – С. 194–198.

355. **Довічний** спокій : [про похорони М. Коцюбинського] // Рада. – 1913. – 14 квіт. – С. 2.

356. **Єфремов С.** Аристократ духа : Ясній пам'яті М. Коцюбинського : [некролог] / Сергій Єфремов // Рада. – 1913. – № 88. – С. 2–3.

357. **Жук М.** Погасле світло : Незабутньої пам'яті М. М. Коцюбинського : (з глибокою пошаною Вірі Устимівні Коцюбинській, дружині покійного – присвячую) : [спогад про останні дні життя письменника] / Михайло Жук // Літ.-наук. вісн. – 1913. – Т. 62, кн. 5. – С. 220–228.

358. **Мирний П.** Над розкритою могилою славетного сина України М. М. Коцюбинського / Панас Мирний // Рада. – 1913. – 18 квіт. – С. 1–2.

359. **Михайло** Коцюбинський : [некролог] // Дзвін. – 1913. – № 4. – С. 225.

360. **Могилянський М.** М. М. Коцюбинський : [уривок зі спогадів] / Михайло Могилянський // Укр. жизнь. – 1913. – № 4. – С. 9–13, 92–94.

361. **Над свіжою** могилою : [інформація про одержані телеграми співчуття на смерть М. Коцюбинського] // Рада. – 1913. – 14 квіт. (№ 87). – С. 6 ; 19 квіт. (№ 89). – С. 2 ; 20 квіт. (№ 90). –

С. 3 ; 21 квіт. (№ 91). – С. 5 ; 23 квіт. (№ 92). – С. 3 ; 26 квіт. (№ 95). – С. 3 ; 2 трав. (№ 100). – С. 4.

362. **Пам'яті М. Коцюбинського** : [інформація про одержані телеграми співчуття у зв'язку зі смертю М. Коцюбинського] // Рада. – 1913. – 4 трав. – 1913. – С. 3.

363. **Похорон М. Коцюбинського** : [некрологи на смерть М. Коцюбинського] // Рада. – 1913. – 14 квіт. (№ 87). – С. 5 ; Наша Буковина. – 1913. – 7 трав. ; Руслан. – 1913. – 21 квіт. (№ 96). – С. 3 ; Громадський голос. – 1913. – 8 трав. (№ 19).

364. **Смерть М. М. Коцюбинського** : [телеграма з Чернігова] // Рада. – 1913. – 13 квіт. (№ 86). – С. 3.

365. **Телеграми співчуття й жалю з приводу смерті М. Коцюбинського** // Рада. – 1913. – № 88/89. – С. 2–3.

366. **Чикаленко Є. В останню путь** : [некролог] / Євген Чикаленко // Рада. – 1913. – 18 квіт. (№ 88). – С. 3.

1914

367. **Могилянський М. Пам'яті М. М. Коцюбинського** : [нарис] / Михайло Могилянський // Рада. – 1914. – 12 квіт.

1915

368. **Жигмайло Л. Є. Михайло Коцюбинський** : (Спроба характеристики) / Л. Є. Жигмайло. – Катеринослав : Друк. К. А. Андрущенко, 1915. – 32 с. : портр.

1917

369. **Чикаленко Є. Спогади про Михайла Коцюбинського** / Євген Чикаленко // Літ.-наук. вісн. – 1917. – Т. 67, кн. 2/3. – С. 171–178.

1918

370. **Коваленко-Коломацький Г. В дні журби і печалі** : до п'ятих роковин смерті Михайла Коцюбинського : (з трьома портр. й автографом) / Григорій Коваленко-Коломацький. – Київ, 1918. – 32 с.

1919

371. **Могилянський М. Епізод з життя М. Коцюбинського** : [нарис] / Михайло Могилянський // Промінь. – 1919. – 26 листоп.

372. **Могилянський М. М.** М. Коцюбинський : (до біографії письменника) / Михайло Могилянський. – Чернігів : Десенські Хвилі, 1919. – 16 с.

1922

373. **Єфремов С.** Михайло Коцюбинський : [критично-біографічний нарис : з додатком автобіографії Коцюбинського] / Сергій Єфремов. – Київ ; Ляйпциг : Українська накладня, 1922. – 173, [3] с. : портр.

1923

374. **Коряк В. Д.** Поет української інтелігенції М. Коцюбинський, 1913–1923 / В. Коряк. – Харків : Книгоспілка, 1923. – 48 с. : портр.

1926

375. **Філь Ю.** До біографії й творчості М. Коцюбинського : [є спогади сестер Ганни, Олександри та Марії Недоборовських про М. М. Коцюбинського] / Юхим Філь // Україна. – 1926. – Кн. 1. – С. 60–64.

1927

376. **Єфремов С.** Михайло Коцюбинський – український письменник / С. Єфремов. – Вінниця : Віндерждрук, 1927. – 17 с.

377. **Коцюбинський Х.** Кілька слів про мого брата М. М. Коцюбинського : [спогади про дит. і юнац. роки письменника] / Хома Коцюбинський // Україна. – 1927. – Кн. 1/2. – С. 194–195.

378. **Музичка А.** До питання про освіту М. Коцюбинського / А. Музичка // Плужанин. – 1927. – № 9. – С. 50–52.

1928

379. **Брик Я.** Могила М. Коцюбинського впорядковується / Яків Брик // Всесвіт. – 1928. – № 20. – С. 7.

380. **Брик Я.** По слідах Коцюбинського в Чернігові / Брик Я. // Всесвіт. – 1928. – № 5. – С. 11–12.

381. **Брик Я.** Факти і речі : (матеріали про М. Коцюбинського в Чернігів. держ. музеї) / Яків Брик // Всесвіт. – 1928. – № 38. – С. 7.

382. **Жук М. М. М.** Коцюбинський / Михайло Жук // Театр-клуб-кіно. – 1928. – № 38. – С. 4.

383. **Лакиза І. М.** Коцюбинський. Життя і творчість / Іван Лакиза. – Харків : Український робітник, 1928. – 40 с.

384. **Миловидов Л.** Похорон М. Коцюбинського та його могила / Лев Миловидов // Плуг. – 1928. – № 4. – С. 67–69.

385. **Михайло** Коцюбинський : бібліографія за 10 років (1917–1927) / склав О. М. Горецький. – Одеса, 1928. – 23 с.

1929

386. **Коряк В.** Життя М. Коцюбинського / В. Коряк. – Харків : Український робітник, 1929. – 38, [2] с.

387. **Різниченко В.** Написи на надгробникові могили М. Коцюбинського / В. Різниченко // Плуг. – 1929. – № 8/9. – С. 101–102.

1930

388. **Ілюченко В. М.** Коцюбинський сьогодні / В. Ілюченко // Глобус. – 1930. – С. 294–295.

1931

389. **Утєвський А.** Останні дні письменника : [спогади] / Аркадій Утєвський // По слідах М. Коцюбинського / Яків Брик. – Харків, 1931. – С. 34–36.

390. **Горецький О.** Михайло Коцюбинський : матеріали до бібліографії 1917–1929 / О. Горецький. – 2-ге перероб. та значно поширене вид. – Одеса, 1931. – 55 с.

1935

391. **Хвиля А.** Михайло Коцюбинський. 1864–1934 / А. Хвиля. – Харків : Художня література, 1935. – 56 с. : іл., 1 л. портр.

1937

392. **Тардов М.** Коцюбинський наш! / М. Тардов // Літ. газ. – 1937. – 23 верес. – С. 3.

1938

393. **Коцюбинська К.** Будинок М. Коцюбинського в Чернігові / Катерина Коцюбинська // Літ. журн. – 1938. – № 4. – С. 129–151.

394. **Коцюбинська К. М.** Коцюбинський і Шевченко / Катерина Коцюбинська // Літ. газ. – 1938. – 24 квіт. – С. 2.

395. **Стебун І.** Михайло Коцюбинський : життєвий і творчий шлях : критично-біографічний нарис / І. Стебун. – Київ : Держлітвидав, 1938. – 167 с.

1939

396. **Записні книжки М. М. Коцюбинського / Михайло Коцюбинський ; передм. І. Стебуна** // Літ. критика. – 1939. – № 8/9. – С. 145–178.

397. **Кибальчич М. М. М.** Коцюбинський і «Десна» – «Утренняя заря» : [є спогади про участь письменника у чернігів. газ. прогресив. напрямку «Десна» в 1905–1906 рр.] / М. Кибальчич // Літ. критика. – 1939. – № 8/9. – С. 56–66.

398. **Коцюбинська К.** До історії взаємин Коцюбинського і Франка / Катерина Коцюбинська // Літ. журн. – 1939. – № 10/11. – С. 100–105.

399. **Павелко П.** Два письменника : [нарис про М. Коцюбинського та Панаса Мирного] / П. Павелко // Літ. газ. – 1939. – 16 верес. – С. 4.

400. **Павлій П. М.** Коцюбинський і П. А. Грабовський / П. Павлій // Вісті. – 1939. – 17 верес. – С. 3.

401. **Стебун І. І.** Михайло Коцюбинський : життєвий і творчий шлях : крит.-біогр. нарис / І. І. Стебун. – Вид. 2-ге. – Київ : Держлітвидав, 1939. – 172 с.

402. **М. М. Коцюбинський.** 1864–1939 : бібліогр. пам'ятка / Чернігів. обл. від. нар. освіти, Чернігів. держ. обл. б-ка ім. Короленка ; склав бібліограф Федінченко. – Чернігів, 1939. – 16 с.

1940

403. **Збірник.** [Вип.] 2 : М. Коцюбинський і Західна Україна / впорядкував Х. М. Коцюбинський / Нар. Комісаріат освіти УРСР, Музей М. Коцюбинського ; редкол.: Г. Й. Чеховський [та ін.]. – Чернігів : [б. в.], 1940. – 174 с. : іл.

Представлено збірник Чернігівського музею Михайла Коцюбинського, підготований до 50-річчя літературної діяльності письменника. Упорядкував книгу та написав передмову молодший брат Коцюбинського – Хома Михайлович (директор Чернігівського музею). Досліджено зв'язки Коцюбинського із письменниками Західної України, опубліковано листування Михайла Михайловича з Іваном Франком, Василем Стефаником, Володимиром Гнатюком та ін. Вміщено спогади про Коцюбинського, наведено добірку унікальних фотографій.

404. **М. М. Коцюбинський** 1864–1913 : бібліогр. покажч. ст., рец. і творів про М. М. Коцюбинського за період з 1/1 1935 по 1/8 1940 рр. / склав Д. Чеботарев ; за ред. М. Фельдштейна. – Харків, 1940. – 40 с.

1941

405. **Богатирьов В.** Впорядкувати могилу М. Коцюбинського / В. Богатирьов // Літ. газ. – 1941. – 13 черв.

1942

406. **Кобилянська О.** Дещо з моїх споминів про М. М. Коцюбинського / Ольга Кобилянська // Укр. літ. – 1942. – № 7/8. – С. 206.

1946

407. **Коцюбинська К.** Коцюбинський про Шевченка / Катерина Коцюбинська // Деснян. правда. – 1946. – 23 берез.

408. **Коцюбинська К.** Леся Українка і Михайло Коцюбинський / Катерина Коцюбинська // Деснян. правда. – 1946. – 24 лют.

409. **Коцюбинська К.** Франко і Коцюбинський / Катерина Коцюбинська // Деснян. правда. – 1946. – 28 верес.

1949

410. **Коцюбинська К.** Співдружба великих українських письменників : [нарис про взаємини М. Коцюбинського та Панаса Мирного] / Катерина Коцюбинська // Деснян. правда. – 1949. – 13 трав.

1954

411. **Касіян В.** Благородна традиція : [нарис про творчу співдружність укр. письменника з художниками та роль М. Коцюбинського у формуванні вітчизн. живопису] / Василь Касіян // Літ. газ. – 1954. – 21 жовт. – С. 2.

412. **Коцюбинська М.** Великий український письменник : [нарис про М. Коцюбинського] / Михайлина Коцюбинська // Барвінок. – 1954. – № 9. – С. 10–11.

413. **Стражеско М. Д.** Великий життєлюб : [спогади про М. Коцюбинського] / Микола Дмитрович Стражеско // Дніпро. – 1954. – № 9. – С. 88–92.

414. **М. М. Коцюбинський** : бібліогр. покажч. / упоряд. Г. М. Гімельфарб ; ред. О. І. Кисельов. – Київ, 1954. – 99 с.

1955

415. **Сенгалеви́ч М.** Зустрічі з Коцюбинським : [спогад про перебування М. Коцюбинського в клініці проф. В. П. Образцова в 1912 р.] / Маргарита Сенгалеви́ч // Вітчизна. – 1955. – № 9. – С. 162–165.

416. **Смілянський Л. І.** Михайло Коцюбинський : повість / Леонід Смілянський. – Київ : Держлітвидав України, 1955. – 227, [2] с.

1956

417. **Калениченко Н. Л.** Михайло Коцюбинський : життя і творчість / Н. Л. Калениченко ; Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : Вид-во АН України, 1956. – 272 с. : іл.

418. **Лисенко О. М.** Співець України : із спогадів [про дружбу М. Коцюбинського з М. Лисенком] / Остап Миколайович Лисенко // Україна. – 1956. – № 19. – С. 18–20.

1958

419. **Грицюта М. С.** Михайло Коцюбинський : літ. портр. / М. С. Грицюта. – Київ : Держлітвидав, 1958. – 143 с.

1959

420. **Коцюбинська І.** Глибока любов і шана : [нарис про М. Коцюбинського] / Ірина Коцюбинська // Деснян. правда. – 1959. – 16 верес.

421. **Прокопенко Л. М.** Коцюбинський у спогадах сучасників : до 46-річчя з дня смерті / Лука Прокопенко // Деснян. правда. – 1959. – 25 квіт. – С. 4.

1961

422. **Гнатюк В.** Із спогадів про М. Коцюбинського / В. Гнатюк // Матеріали до вивчення історії української літератури : у 5 т. : посіб. для філол. ф-тів ун-тів і пед. ін-тів / упоряд. Н. Й. Жук. – Київ, 1961. – Т. 4 : Література кінця XIX – початку XX ст. – С. 97–99.

423. **Михайло Михайлович Коцюбинський**: основні дати життя і творчості // Матеріали до вивчення історії української літератури : у 5 т. : посіб. для філол. ф-тів ун-тів і пед. ін-тів / упоряд. Н. Й. Жук. – Київ, 1961. – Т. 4 : Література кінця XIX – початку XX ст. – С. 89–92.

424. **Франко І. Я.** Про М. Коцюбинського / І. Я. Франко // Матеріали до вивчення історії української літератури : у 5 т. : посіб. для філол. ф-тів ун-тів і пед. ін-тів / упоряд. Н. Й. Жук. – Київ, 1961. – Т. 4 : Література кінця XIX – початку XX с. – С. 96.

1963

425. **Коцюбинська І.** Мої спогади про батька / Ірина Коцюбинська // Зірка. – 1963. – 26 квіт. – С. 4.

426. **Коцюбинський Михайло Михайлович** // Українські письменники : біобібліогр. слов. : у 5 т. / уклад.: Пивоваров М. [та ін.] ; відп. ред. Є. Кирилюк. – Київ : Держлітвидав. – Т. 2 : Дожовтневий період (XIX–XX ст.). – С. 511–548.

427. **Ліхтенштейн Є.** Історія однієї меморіальної дошки : [нарис про перебування М. Коцюбинського в клініці проф.

В. П. Образцова] / Єфим Ліхтенштейн // Вечір. Київ. – 1963. – 24 січ.

428. **Тичина П. Г.** На «суботах» М. Коцюбинського / Павло Тичина. – Київ : Молодь, 1963. – 47, [5] с.

429. **Шапо Л. С.** М. Коцюбинський і Леся Українка : [є спогади про участь М. Коцюбинського та Лесі Українки у святкуванні з нагоди відкриття пам'ятника І. Котляревському в 1903 р.] / Л. С. Шапо // М. Коцюбинський : матеріали II наук. конф. пам'яті письменника : до 100-річчя з дня народж. – Вінниця : Вінниц. кн.-газ. вид-во, 1963. – С. 82–89.

1964

430. **Брик Я.** Будиночок на Сіверянській / Яків Брик // Україна. – 1964. – № 37. – С. 6–8.

431. **Мойсієнко П.** Сонце : [спогади про М. Коцюбинського] / П. Мойсієнко // Київ. правда. – 1964. – 16 верес. – С. 3.

432. **Полек В.** Переглядаючи бібліотеку письменника [М. Коцюбинського] / Володимир Полек // Прикарпат. правда. – 1964. – 16 верес. – С. 3.

433. **Потупейко М. М.** Михайло Коцюбинський : ранній період життя і творчості / М. М. Потупейко. – Київ : Рад. письменник, 1964. – 183 с.

434. **Михайло** Коцюбинський : бібліогр. покажч. / Львів. держ. наук. б-ка ; склав М. О. Мороз ; відп. ред. С. М. Шаховський. – Київ : Наук. думка, 1964. – 268 с.

1965

435. **Бесараб А.** Пам'ятна субота : [спогад І. С. Кривошеї про М. М. Коцюбинського] / Анатолій Бесараб // Літ. Україна. – 1965. – 29 січ. – С. 1.

436. **Йоффе С. М. М.** Коцюбинський і Чернігів / С. Йоффе // Деснян. правда. – 1965. – 17 верес.

437. **Коцюбинська І. М.** Спогади і розповіді про М. М. Коцюбинського / Ірина Коцюбинська. – Київ : Дніпро, 1965. – 202 с.

438. **Куп'янський Й. Я.** Літопис життя і творчості Михайла Коцюбинського / Й. Я. Куп'янський. – Київ : Наукова думка, 1965. – 588 с. : іл.

1966

439. **Жук Н. Й.** Михайло Коцюбинський : семінарії / Н. Й. Жук. – Київ : Рад. школа, 1966. – 207 с.

Семінарії висвітлює історію дослідження творчості М. Коцюбинського, його життєвий і творчий шлях, містить перелік тем семінарських доповідей та критичної літератури до них. У книзі додається також бібліографія творів М. Коцюбинського.

1967

440. **Головин Р. П.** М. Коцюбинський у творчості О. Кульчицької / Р. П. Головин // Матеріали першої наукової конференції пам'яті М. М. Коцюбинського : зб. ст. і повідомлень / АН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 1967. – С. 218–225.

441. **Жук Н. Й.** Коцюбинський про психологію митця / Н. Й. Жук // Матеріали першої наукової конференції пам'яті М. М. Коцюбинського : зб. ст. і повідомлень / АН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 1967. – С. 96–104.

442. **Загайкевич М. П.** Михайло Коцюбинський і музичне мистецтво / М. П. Загайкевич // Матеріали першої наукової конференції пам'яті М. М. Коцюбинського : зб. ст. і повідомлень / АН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 1967. – С. 206–218.

443. **Іванов Л. Д.** Про місце М. Коцюбинського у світовій літературі / Іванов Л. Д. // Матеріали першої наукової конференції пам'яті М. М. Коцюбинського : зб. ст. і повідомлень / Акад. наук України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 1967. – С. 5–19.

444. **Коржупова А. П.** Творчі зв'язки М. Коцюбинського з прогресивними діячами Буковини / А. П. Коржупова // Матеріали першої наукової конференції пам'яті М. М. Коцюбинського : зб. ст. і повідомлень / Акад. наук України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 1967. – С. 230–237.

445. **Коцюбинська І. М.** Літературні та політичні зв'язки М. Коцюбинського з Києвом / І. М. Коцюбинська // Матеріали першої наукової конференції пам'яті М. М. Коцюбинського : зб. ст. і повідомлень / Акад. наук України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 1967. – С. 171–185.

446. **Над'ярних Н. С.** М. Коцюбинський і Я. Райніс / Н. С. Над'ярних // Матеріали першої наукової конференції пам'яті М. М. Коцюбинського : зб. ст. і повідомлень / Акад. наук України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 1967. – С. 67–86.

447. **Неділько Г. Я.** Михайло Коцюбинський і Іван Вороньківський / Г. Я. Неділько // Матеріали першої наукової конференції пам'яті М. М. Коцюбинського : зб. ст. і повідомлень / Акад. наук України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 1967. – С. 225–230.

448. **У вінок** М. Коцюбинському : зб. статей і повідомлень / [упоряд. і відп. ред. Н. Л. Калениченко]. – Київ : Наукова думка, 1967. – 272 с.

З нагоди 100-річчя з дня народження і 50-річчя з дня смерті письменника.

1968

449. **Смілянський Л.** Михайло Коцюбинський : повість / Л. Смілянський. – Київ : Молодь, 1968. – 155 с.

1970

450. **Михайло** Коцюбинський. Життя і творчість у портретах, ілюстраціях, документах / упоряд.: М. М. Потупейко, Л. Є. Прокопенко. – Київ : Рад. школа, 1970. – 320 с. : іл.

1976

451. **Давидов Й.** Єдині духом : [нарис про взаємини М. Коцюбинського з І. Франком] / Йосип Давидов // Деснян. правда. – 1976. – 27 серп. – С. 3.

1978

452. **Коцюбинський М.** (1864–1913). – Київ : Дніпро, 1978. – 21 фотографія. – (Класики української літератури у фотографіях).

1980

453. **Коцюбинський Ю.** Коцюбинський – газетяр / Ю. Коцюбинський // Деснян. правда. – 1980. – 5 лют.

Журналістська діяльність у Чернігові.

1981

454. **Блюдо І.** Крихти спогадів про Коцюбинського / І. Блюдо // Літ. Україна. – 1981. – 13 січ. – С. 2.

1982

455. **Степанець Г.** Їх єднала дружба / Г. Степанець // Деснян. правда. – 1982. – 21 берез.

М. В. Лисенко та М. М. Коцюбинський.

1984

456. **Дашкевич В.** Служити добру народному : письменник у спогадах сучасників / Всеволод Дашкевич // Робітн. газ. – 1984. – 16 верес. – С. 3.

457. **Єременко Н.** Улюблені мелодії письменника : [М. Коцюбинський і музика] / Наталя Єременко // Вінниц. правда. – 1984. – 2 верес. – С. 3.

458. **Кияшко Г.** «Чернігів, Сіверянська, № 3...» : до 120-річчя від дня народж. Михайла Коцюбинського / Григорій Кияшко // Київ. – 1984. – № 10. – С. 168–172.

459. **Коцюбинський Ю.** Могутня зброя... : М. Коцюбинський і періодична преса / Ю. Коцюбинський // Дніпро. – 1984. – № 9. – С. 121–123.

460. **Сизоненко О.** Краса світлої душі : до 120-річчя від дня народження М. М. Коцюбинського / О. Сизоненко // Літ. Україна. – 1984. – 20 верес.

1986

461. **Шурова Н.** «Я весь був як пісня...». Михайло Коцюбинський і музика / Н. Шурова. – Київ : Музична Україна, 1986. – 68 с.

1988

462. **Дудко Л.** Їх єднало слово : [нарис про творчі стосунки М. Коцюбинського та Лесі Українки] / Л. Дудко // Деснян. правда. – 1988. – 2 серп. – С. 4.

463. **Аплаксіна О.** Сторінки спогадів / О. Аплаксіна // Спогади про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ, 1989. – С. 105–123.

464. **Бобир О. В.** М. Коцюбинський і М. Жук / О. В. Бобир // Обласна науково-методична конференція, присвячена 125-річчю з дня народження М. М. Коцюбинського : тези доповідей / редкол.: Ю. Б. Кузнецов, О. В. Бобир, Н. М. Журавльова [та ін.]. – Чернігів, 1989. – Ч. 1. – С. 98–100.

465. **Дрозд В.** Слово про Коцюбинського / В. Дрозд // Літ. Україна. – 1989. – 5 жовт.

466. **Дудко Л.** Ровесники й однодумці : до творчих і дружніх взаємин В. І. Самійленка та М. М. Коцюбинського / Л. Дудко // Деснян. правда. – 1989. – 3 лют. – С. 4.

467. **Жук М.** Погасле світло : [М. Коцюбинський] / М. Жук // Спогади про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ, 1989. – С. 191–196.

468. **[Іванов Л. Д.]** Михайло Коцюбинський / Л. Д. Іванов // Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ ст. / ред.: Н. Й. Жук, В. М. Лесина. – 3-тє вид., допов. і перероб. – Київ, 1989. – С. 222–275.

469. **Коцюбинська І.** Тато. Про батька / І. Коцюбинська // Спогади про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ, 1989. – С. 86–98.

470. **Коцюбинський** зблизька : до 125-річчя дня народж. письменника : [спогади] // Людина і світ. – 1989. – № 9. – С. 14–23.

471. **Коцюбинський Х.** Моя остання зустріч із братом / Х. Коцюбинський // Спогади про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ, 1989. – С. 214–215.

472. **Лазаревський Г.** Чернігів за часів Михайла Коцюбинського / Г. Лазаревський // Спогади про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ, 1989. – С. 133–141.

473. **Лисенко О.** Зустрічі друзів / О. Лисенко // Спогади про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ, 1989. – С. 45–47.

Микола Лисенко та Михайло Коцюбинський.

474. **Любинський М. М.** Коцюбинський у лікарні / М. Любинський // Спогади про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ, 1989. – С. 210–213.

475. **Могилянський М.** Людина великої культури : [М. Коцюбинський] / М. Могилянський // Спогади про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ, 1989. – С. 80–85.

476. **Обласна** науково-методична конференція, присвячена 125-річчю з дня народження М. М. Коцюбинського : тези доп. / Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка, Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського ; [редкол.: Ю. Б. Кузнецов та ін.]. – Чернігів : [б. в.], 1989. – Ч. 1. – 143, [3] с.

477. **Обласна** науково-методична конференція, присвячена 125-річчю з дня народження М. М. Коцюбинського : тези доп. / Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка ; [редкол.: Ю. Б. Кузнецов та ін.]. – Чернігів : [б. в.], 1989. – Ч. 2. – 152, [7] с.

478. **Шкуркіна-Левицька Т.** Про подружжя Коцюбинських / Т. Шкуркіна-Левицька // Спогади про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ, 1989. – С. 45–47.

479. **Михайло** Коцюбинський : бібліогр. покажч., 1964–1988 / Чернігів. держ. обл. б-ка ім. В. Г. Короленка, Чернігів. літ.-мемор. музей М. М. Коцюбинського ; [упоряд. М. О. Мороз ; відп. ред. Ф. П. Погребенник]. – Чернігів : [б. в.], 1989. – 269, [3] с.

1990

480. **Гольденберг Л. І.** Бібліографічні джерела українського літературознавства : путівник / Л. І. Гольденберг ; ред. О. В. Костенко. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ : Вища шк., 1990. – 254 с.

С. 87, 115–118, 212 : Про М. Коцюбинського.

481. **Дудко В.** Ваш щирий М. Коцюбинський / В. Дудко // Київ. – 1990. – № 1. – С. 135.

482. **[Коцюбинський Михайло]** // Чернігівщина : енциклопед. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – Київ, 1990. – С. 354–362 : фот.

483. **Могилянський М. М.** «Чернігівський період» М. М. Коцюбинського : (на підставі особистих спогадів) / Михайло Михайлович Могилянський ; вступ. слово, прим. і підгот. тексту: Г. М. Курас, Г. П. Степанець // Слово і Час. – 1990. – № 12. – С. 49–62.

1991

484. **Шумило М.** «...Ваша робота марно не загине...» : [нарис про творчі взаємини М. Коцюбинського і М. Могилянського] / Микита Шумило // Україна. Наука і культура. – Київ, 1991. – Вип. 25. – С. 342–345.

1992

485. **Лущик С.** Автографи Михайла Коцюбинського : [нарис про взаємини М. Коцюбинського й художника М. Жука] / Сергій Лущик // Слово і Час. – 1992. – № 7. – С. 79–82.

1993

486. **Історія української літератури ХХ століття** : у 2 кн. / В. Г. Дончик, В. П. Агєєва, Ю. І. Ковалів [та ін.] ; за ред. В. Г. Дончика ; голов. ред. М. С. Тимошик. – Київ : Либідь, 1993. – Кн. 1 : 1910–1930-ті роки. – 784 с.

С. 10–13, 20, 21, 29, 32, 36, 42, 59, 70, 73, 78, 101, 131, 134–136, 155, 183, 184, 201, 215, 250, 300, 310, 324, 440, 443, 454, 466, 484, 485, 505, 517, 521, 524–526, 533, 544, 551, 555, 566, 568, 594, 612, 614, 617, 625, 626, 683, 711, 743, 766 : Про М. Коцюбинського.

487. **Коцюбинський Ю.** Борис Грінченко та Михайло Коцюбинський / Юлій Коцюбинський // Літ. Чернігів. – 1993. – № 1. – С. 79–82.

488. **Михайло** Коцюбинський в оцінці Симона Петлюри // Літ. Чернігів. – 1993. – №2/3. – С. 63.

489. **Петлюра С.** Памяти Коцюбинского / Симон Петлюра // Киев. вестн. – 1993. – 27 мая. – С. 10.

Передрук з журн. «Украинская жизнь», 1913.

490. «...**Я ніколи** не дозволю відібрати у мене моє щастя» // Голос України. – 1993. – 30 січ.

О. Аплаксіна і М. Коцюбинський.

1994

491. **Гринчук М.** Яблуні одквітають весною: біографічний нарис про М. Коцюбинського / М. Гринчук // Київ. – 1994. – № 7. – С. 131–134.

492. **Денисюк І.** Беатріче Коцюбинського : Яблунецьвітний спогад про письменника вона носила в серці все життя : [нарис про стосунки М. Коцюбинського з О. Аплаксіною] / Іван Денисюк // Голос України. – 1994. – 8 жовт. – С. 9.

493. **Жила С.** «Бачу душу поета» : до 130-річчя з дня народження Михайла Коцюбинського / С. Жила // Дивослово. – 1994. – № 9. – С. 47–49.

494. **Киркевич В.** Михайло Коцюбинський виявився колекціонером поштових листівок / Віктор Киркевич // Вечір. Київ. – 1994. – 16 листоп. – С. 3.

495. **Кошелівець І.** Коцюбинський Михайло / І. Кошелівець // Енциклопедія Українознавства : слов. ч. / голов. ред.: В. Кубійович [та ін.] ; Наук. т-во ім. Шевченка. – Перевид. в Україні. – Львів, 1994. – Т. 3. – С. 1154–1155 : портр.

496. **Павличко С.** Пристрасть і їжа : особиста драма Михайла Коцюбинського / Соломія Павличко // Сучасність. – 1994. – № 12. – С. 142–155.

1995

497. **Бараневич Л.** Письменник і людина Михайло Коцюбинський – вчора, сьогодні, завтра / Л. Бараневич // Час. – 1995. – 13 жовт. – С. 10.

498. **Калениченко Н.** Коцюбинський Михайло Михайлович / Н. Л. Калениченко, Ю. Б. Кузнецов // Українська літературна енциклопедія : у 5 т. / редкол.: І. О. Дзеверін (відп. ред.) [та ін.]. – Київ, 1995. – Т. 3. – С. 32–34 : іл.

499. **Українські** письменники : біобібліогр. посіб. / М-во культури України, Нац. парлам. б-ка України ; упоряд.: Є. К. Бабич, І. О. Негрейчук ; відп. за вип. В. О. Кононенко. – Київ, 1995. – 72 с.

С. 45–47 : Про М. Коцюбинського.

1996

500. **Москаленко М. І.** М. М. Коцюбинський і музей українських старожитностей В. В. Тарновського / М. І. Москаленко // Скарбниця української культури : матеріали ювілей. наук. конф., присвяч. 100-річчю Чернігів. іст. музею ім. В. В. Тарновського / Чернігів. іст. музей ім. В. В. Тарновського, Сектор польової археографії Ін-ту укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Чернігів, 1996. – С. 57–59.

501. **Мушинка М.** Взаємини Михайла Коцюбинського з Володимиром Гнатюком / М. Мушинка // Народна творчість та етнографія. – 1996. – № 4. – С. 11–19.

502. **Ющенко О.** Зібрати всі барви і проміння : [нарис про стосунки М. Коцюбинського й О. Аплаксіної] / Олекса Ющенко // Слово і Час. – 1996. – № 2. – С. 63–64.

1997

503. **Єфремов С.** Щоденники 1923–1929 / Сергій Єфремов. – Київ : Рада, 1997. – 848 с. : іл. – (Серія «Мемуари»).

С. 43, 56, 101, 157, 167, 180, 190, 209, 224, 242, 259, 377, 379, 469, 470, 475, 476, 477, 493, 532, 533, 548, 584, 628, 629, 630, 654, 661, 669, 672, 725, 777, 778 : Про М. Коцюбинського.

504. **І. Л. Шраг:** документи і матеріали / упоряд.: В. М. Шевченко [та ін.]. – Чернігів [Б. в.], 1997. – 165 с.

С. 57 : Про М. Коцюбинського.

505. **Михайло Коцюбинський** // Історичний календар Чернігівщини / упоряд. О. Деко. – Київ, 1997. – С. 526.

506. **Огородник І. В.** Коцюбинський Михайло Михайлович (1864–1913) : український письменник, публіцист, мислитель революційно-демократичного напрямку / І. В. Огородник, М. Ю. Русин // Українська філософія в іменах : навч. посіб. / за ред. М. Ф. Тарасенка. – Київ, 1997. – С. 152–153.

1998

507. **Коцюбинський І.** Зостався навіки зі своїм народом : до 85-річчя від дня смерті М. Коцюбинського / Ігор Коцюбинський // Сіверщина. – 1998. – 25 квіт.

508. **Коцюбинський І.** Становлення великого письменника : до 134-річчя від дня народж. М. М. Коцюбинського / Ігор Коцюбинський // Просвіта. – 1998. – 12 верес.

509. **Коцюбинський** Михайло Михайлович (1864–1913) // Калібаба Д. Відомі діячі культури, науки, політики Чернігівщини / Д. Калібаба ; ред.: І. Каганова, О. Астаф'єв. – Чернігів, 1998. – С. 116.

1999

510. **Дроб'язко М. Ф.** Сонцепоклонник : до 135-річчя від дня народж. М. М. Коцюбинського (1864–1913) / М. Ф. Дроб'язко // Календар знаменних і пам'ятних дат на 1999. – Київ, 1999. – III кв. – С. 82–90 : фот.

511. **Путівник** по фондах відділу рукописів Інституту літератури / НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Фондація Омеляна і Тетяни Антоновичів ; уклад.: В. А. Бурбела, Г. М. Бурлака, С. А. Гальченко [та ін.] ; передм.: М. Г. Жулинський, С. А. Гальченко. – Київ, 1999. – 864 с.

С. 13, 14, 16, 17, 28, 35, 46, 101, 124, 136, 143, 161, 187, 191, 209–211, 312, 375, 378, 380, 382, 445, 453, 461, 470, 502, 525, 539, 564, 585, 591, 595, 666 : Про М. Коцюбинського.

512. **Романіка М.** Великдень у житті славетних : [спогад І. Коцюбинської про Великдень у родині Коцюбинських] / М. Романіка // Деснян. правда. – 1998. – 15 квіт.

513. **Романіка М.** Спасенна лотерея : [нарис про лотерею, улаштовану М. Коцюбинським для збору коштів на допомогу І. Франкові] / М. Романіка // Деснян. правда. – 1998. – 7 лип.

514. **Шаров І.** Коцюбинський Михайло Михайлович (1864–1913) – письменник, перекладач, громадський діяч / Ігор Шаров // 100 видатних імен України / Ігор Шаров. – Київ : Альтернативи, 1999. – С. 191–195.

2000

515. **Барабан В.** Духовний учитель Коцюбинського [Т. Шевченко] // Панорама. – 2000. – 6 січ.

2001

516. **Михайло** Коцюбинський (1864–1913) // Золота книга української еліти : у 6-ти т. – Київ, 2001. – Т. 2. – С. 78–79.

2002

517. **Коцюбинський** Михайло Михайлович // Довідник з історії України / Ін-т іст. дослідж. Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка ; за заг. ред.: І. Підкови, Р. Шуста. – 2-ге вид., доопрац. і допов. – Київ, 2002. – С. 360–361.

518. **Михайло** Коцюбинський: письменник, культурний діяч // Народжені Україною : мемор. альм. : у 2 т. – Київ, 2002. – Т. 1. – С. 808–809 : фот. – (Золоті імена України).

519. **Особові** архівні фонди Інституту рукопису : путівник / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису ; авт. кол.: О. С. Боляк, С. О. Булатова, Т. І. Воронкова [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.) [та ін.]. – Київ, 2002. – 767 с.

С. 74, 120, 150, 172, 186, 200, 233, 273, 366, 367, 402, 479, 517, 613 : Про М. Коцюбинського.

2003

520. **Бібліографія** записок Наукового товариства імені Шевченка. Томи І–ССХL. 1892–2000 / Наук. т-во ім. Шевченка ; уклад. В. Майхер ; ред. О. Купчинський. – Львів, 2003. – 741 с.

С. 235, 251, 370, 377, 393, 408, 509, 526 : Про М. Коцюбинського.

521. **Мовчун А.** І генії були дітьми... : [про Михайла Коцюбинського] / А. Мовчун // Початкова освіта. – 2003. – № 8. – С. 4.

522. **Проніна Т.** У Чернігові він жив 15 років... / Т. Проніна // Чернігів. відом. – 2003. – 19 верес.

523. **Сидоржевський М.** Коло завдовжки в сто років : М. Коцюбинський / М. Сидоржевський // Київ. – 2003. – № 1. – С. 137–141.

524. **Чикаленко Є.** Спогади (1861–1907) / Євген Чикаленко ; передм. В. Шевчука. – Київ : Темпора, 2003. – 416 с. : іл.

С. 162, 167, 223, 307, 331 : Про М. Коцюбинського.

2004

525. **Бараневич Л.** Аристократ духу : [М. Коцюбинський] / Л. Бараневич // Уряд. кур'єр. – 2004. – 21 верес. – С. 8.

526. **Єфремов С.** Спрямований у майбутнє / С. Єфремов // Літ. Чернігів. – 2004. – № 5. – С. 70–72.

Спогади про М. Коцюбинського.

527. **М. М. Коцюбинський** і українське відродження кінця XIX – початку XX століття : матеріали вузів. наук.-практ. конф., присвяч. 140-річчю від дня народж. митця, 21 груд. 2004 р. / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; за ред. І. В. Зайченка. – Чернігів : ЧДПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2004. – 83 с.

528. **Студьонова Л.** Незнаний Коцюбинський : [нарис про любов. трикутник великого письменника] / Людмила Студьонова // Чернігівщина incognita. – Чернігів : Чернігів. обереги, 2004. – С. 309–315.

529. **Чикаленко Є.** Щоденник : у 2 т. / Євген Чикаленко. – Київ : Темпора, 2004. – Т. 1 : 1907–1917 – 428 с. : іл.

С. 8, 30, 33, 100, 130, 175–177, 181, 217, 218, 233, 241, 258, 272–274, 329 : Про М. Коцюбинського.

530. **Чикаленко Є.** Щоденник : у 2 т. / Євген Чикаленко. – Київ : Темпора, 2004. – Т. 2 : 1918–1919 – 464 с. : іл.

С. 182 : Про М. Коцюбинського.

2005

531. **Біографія** М. Коцюбинського в концепції його творчості та епістолярної спадщини : матеріали наук.-практичної конференції, присвяченої 140-річчю від дня народження М. М. Коцюбинського. 16–18 верес. 2004 року / за ред. І. Ю. Коцюбинського, Чернівці, 2005. – 146 с.

532. **Коцюбинська Н.** Він так любив життя : (до 100-річчя з дня смерті М. Коцюбинського) : [нарис] / Наталія Коцюбинська // Літ. Чернівці. – 2005. – № 3. – С. 139–141.

533. **Коцюбинська Н.** Побратими / Н. Коцюбинська // Літ. Чернівці. – 2005. – № 3. – С. 139–141.

Михайло Коцюбинський і Володимир Леонтович.

534. **Михида С.** Михайло Коцюбинський у рецепції рідних та близьких : штрихи до психологічного портрета / С. Михида // Укр. мова й літ. в шк., гімназіях, ліцях та колегіумах. – 2005. – № 4. – С. 97–103.

2006

535. **Балабко О. В.** Синьйор Ніколо й синьйор Мікеле: Рим Гоголя й Капрі Коцюбинського : есеї / О. В. Балабко. – Київ : Факт, 2006. – 246, [1] с.

536. **Українознавство** : наук. бібліогр. довід. : у 2 т., 4 ч. / М-во освіти і науки України, Наук.-дослід. ін-т українознавства ; [уклад.: П. Кононенко, Л. Токар]. – Київ : НДІУ, 2006. – Т. 1, ч. 2 : Загальна українознавча бібліографія. – 250 с.

С. 57, 58, 61, 64, 69, 71, 73, 91, 108, 112, 113, 120, 139 : Про М. Коцюбинського.

537. **Михайло** Коцюбинський : бібліогр. покажч., 1988–2005 / Чернівці. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського ; [упоряд.: О. І. Єрмоленко, К. П. Рисак]. – Чернівці : [б. в.], 2006. – 53 с.

2007

538. **Згамбаті Е.** Італія Михайла Коцюбинського та Лесі Українки : два обличчя одного міфу / Е. Згамбаті // Всесвіт. – 2007. – № 7/8. – С. 156–167.

539. **Цікаві** бувальщини з життя Михайла Коцюбинського // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2007. – № 11. – С. 56.

2008

540. **Лазанська Т.** Коцюбинський Михайло Михайлович / Т. Лазанська // Енциклопедія історії України : [у 10 т.] / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2008. – Т. 5. – С. 249 : портр.

2009

541. **Костюченко В. А.** Михайло Коцюбинський // Літературними стежками : нарис історії укр. літ. для дітей ХХ ст. / В. А. Костюченко. – Київ : К. І. С., 2009. – С. 38–42.

542. **Кузнецов Ю.** Тарас Шевченко і Михайло Коцюбинський / Ю. Кузнецов // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 3. – С. 4–6.

543. **Логвиненко О.** «Носив у душі сонце»: з нагоди 145-річчя Михайла Коцюбинського / О. Логвиненко // Літ. Україна. – 2009. – 24 верес. – С. 1.

544. **Михайло Коцюбинський** // Усі українські письменники : біогр. нарис, літ.-худож. огляд, перелік основних творів, літ. для додаткового користування, термінол. слов. / упоряд.: Ю. І. Хізова, В. В. Щоголева. – Харків, 2009. – С. 187–194.

545. **Москаленко О.** Храм душі М. Коцюбинського очима художника / О. Москаленко // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2009. – № 3. – С. 13–17.

2010

546. **Єрмоленко О. І.** Михайло Коцюбинський, (1864–1913). Життя та творчість / Єрмоленко О. І., Коцюбинська Н. М. – Чернігів : Лозовий В. М., 2010. – 103 с. : фот.

547. **Коляда І.** «...Адже він був живою людиною, і нічого людське не було йому чуже» : кохання у житті Михайла Коцюбинського / Ігор Коляда, Олександр Кирієнко // Історія в шк. – 2010. – № 5/6. – С. 21–27.

548. **Поліщук Я. О.** І ката, і героя він любив. Михайло Коцюбинський : літ. портр. / Ярослав Поліщук. – Київ : Академія, 2010. – 300, [2] с.

2011

549. **Слабошпицький М.** Портрет з Інтермеццо : Михайло Коцюбинський / М. Слабошпицький // Березіль. – 2011. – № 7/8. – С. 79–115.

2012

550. **Коляда І. А.** Михайло Коцюбинський / І. А. Коляда, О. Ю. Кирієнко. – Київ : Укрвидавполіграфія, 2012. – 119, [1] с.

551. **Меншій А. М.** М. Коцюбинський крізь призму біографічної традиції / А. М. Меншій // Вісник Запорізького національного університету. Серія : Філологічні науки : зб. наук. пр. / голов. ред. П. І. Білоусенко. – Запоріжжя, 2012. – № 4. – С. 123–130.

552. **Редінг Б.** Безумці : з історії кохання Михайла Коцюбинського та Олександри Аплаксіної : роман / Барбара Редінг. – Київ : Академія, 2012. – 182, [1] с.

2013

553. **Коцюбинський Михайло** // Українські письменники : біографії, огляди творчості, літ. напрями і течії, літературознавчий слов. – Київ, 2013. – С. 136–142.

554. **Чарівник** слова : [фотоальбом] / Чернігів. облдержадмін. ; Держ. арх. Чернігів. обл. ; [упоряд.: І. І. Гаврись, І. М. Рябчук]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2013. – 75 с. : іл. – (Рідні джерела).

До 150-річчя від дня народження Михайла Коцюбинського.

555. **Червінчук І.** Беатріче – Шурочка, що запалила вогонь у серці Коцюбинського / Інна Червінчук // Вінничанка. – 2013. – № 2. – С. 24–25.

556. **Чернігівські** образки : [М. Коцюбинський, С. Русова, І. Шраг] / підгот. П. Антоненко // Слово Просвіти. – 2013. – 5/11 груд. – С. 7.

2014

557. **Балабко О. В.** Рай і Пекло Коцюбинського / Олександр Балабко ; [авт. передм. В. Є. Панченко]. – Чернівці : Букрек, 2014. – 215 с. : іл.

558. **Гайова О. В.** Михайло Коцюбинський. Дослідження життя і творчості : до 150-річчя від дня народження М. М. Коцюбинського / О. В. Гайова ; відп. за вип. Г. П. Сурніна. – Чернівці, 2014. – 40 с.

559. **М. Коцюбинський:** погляд з ХХІ століття : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річчю від дня народж. Михайла Коцюбинського / Чернівці. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського [та ін.]. – Чернівці : Лозовий В. М., 2014. – 394 с.

560. **Слабошпицький М. Ф.** Що записано в книгу життя. Михайло Коцюбинський та інші : біогр., оркестрована на дев'ять голосів / Михайло Слабошпицький. – 2-ге вид., допов. – Київ : Ярославів Вал, 2014. – 511 с.

561. **Шершель Л.** Прийде у світ нове добро, треба тільки розбити тверду скалу неправди : [до 150-річчя від дня народж. письменника Михайла Коцюбинського] / Людмила Шершель // Демократ. Україна. – 2014. – 12 верес. – С. 13.

2015

562. **Хахула О.** Життєвий і творчий шлях Михайла Коцюбинського / О. Хахула // Пед. думка. – 2015. – № 3. – С. 52–58.

563. **Яценко О. М.** Українські персональні бібліографічні покажчики (1856–2013) / О. М. Яценко, Н. І. Любовець ; редкол.: В. І. Попик (голова) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т біограф. дослідж. – Київ, 2015. – 469 с.

С. 37, 38, 39, 43, 50, 51, 88 : Про М. Коцюбинського.

2016

564. **Сонцепоклонник.** Образ Михайла Коцюбинського в художніх і художньо-документальних джерелах : бібліогр.

покажч. 1913–2014 / Упр. культури і мистецтв Вінниц. облдерж-адмін., Вінниц. обл. універс. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. О. М. Куцевол ; наук. ред. Н. І. Морозова. – Вінниця, 2016. – 234 с.

2018

565. **Надуваний П.** Незборимі: дружба Івана Франка з Михайлом Коцюбинським / Петро Надуваний // Літ. Україна. – 2018. – 30 серп. – С. 14 : фот.

2020

566. **Кузнєцова Т.** Михайло Коцюбинський про театр і кіно / Тетяна Кузнєцова // Світ-інфо. – 2020. – 17 груд. – С. 15.

2022

567. **«Жити! Я жити хочу!»** : до річниці від дня смерті Михайла Коцюбинського // Світ-інфо. – 2022. – 26 трав. – С. 15.

2023

568. **Святкова** людина української літератури : [М. Коцюбинський] // Чепурний В. Ф. Титли і коми : [нариси] / Василь Чепурний. – Брустури, 2023. – С. 46–56.

569. **Творча** співпраця М. Коцюбинського і М. Жука // Світ-інфо. – 2023. – 16 лют. – С. 15.

570. **Чернігів** у житті і творчості письменника [М. Коцюбинського] // Знаменні і пам'ятні дати Чернігівської області на 2024 рік / Чернігів. обл. універс. наук. б-ка ім. Софії та Олександра Русових ; уклад.: Л. В. Студьонова, І. Я. Каганова ; відп. за вип. Ю. О. Соболев. – Чернігів, 2023. – С. 70–74.

ВІРА УСТИМІВНА КОЦЮБИНСЬКА

Віра Устимівна Дейша (Коцюбинська) (1863–1921) – українська громадська діячка, засновниця першої української школи у Чернігові. Активна учасниця «Громади» та «Просвіти». Певний час керувала Чернігівською громадською бібліотекою. Дружина письменника М. М. Коцюбинського.

«Переді мною мамин портрет, що його так любив батько і що завжди висів у нього на бічній стіні книжкової шафи біля його письмового столу у вітальні. Тонке, гарне, відкрите обличчя з трохи суворим поглядом. Пишне, темне, підстрижене волосся, зачесане догори. Темна сукня з білим закритим комірчиком. Строга і проста. Ніяких прикрас, ні оздоб. Лінії прості, і від усього образу віє внутрішньою чистотою і строгістю». Так писала про свою дивовижну маму Віру Устимівну її донька, директорка Чернігівського літературно-меморіального музею М. Коцюбинського Ірина Михайлівна Коцюбинська у книзі «Спогади і розповіді про М. М. Коцюбинського».

Віра Устимівна Дейша походила з дворян, з роду Гортинських. Вона закінчила Чернігівську гімназію і якийсь час працювала у жіночому духовному училищі Чернігова, де викладала в молодших класах французьку мову, арифметику і каліграфію. Пізніше дівчина вступила на природознавчий факультет Бестужевських жіночих курсів. Курсисток у той час було дуже мало, бо уряд ставив усілякі перешкоди і вводив обмеження для дівчат, які прагнули здобути вищу освіту. Суспільно-громадські погляди Віри Дейші сформувалися під впливом народницького руху. 1893-го року за поширення

нелегальної літератури вона була ув'язнена у варшавській цитаделі.

У грудні 1894 року Віра Дейша знайомиться з молодим письменником з Вінниці Михайлом Коцюбинським, а у січні 1896-го стає його дружиною.

З 1898 року Коцюбинські мешкають у Чернігові. Численні родинні клопоти і турботи не позбавляють Віру Устимівну громадської активності. Вона разом з чоловіком брала участь у роботі українського товариства «Громада», громадської бібліотеки, музично-драматичного товариства, комісії з народної освіти, допомагала організувати «Просвіту» й активно працювала в ній. Її підпис ми бачимо на вітальних адресах від чернігівців грузинському поету Іллі Чавчавадзе (до речі, цей лист написаний українською та французькою мовами, і французький переклад зробила Віра Коцюбинська), композитору Миколі Лисенку, актрисі Марії Заньковецькій. Чернігівці активно писали різні звернення, листи, вимоги до урядових інстанцій і подружжя Коцюбинських завжди їх з готовністю підтримувало.

Віра Устимівна стала матір'ю чотирьох дітей, турбувалася про побут родини, створюючи умови для роботи чоловіка, його відпочинку, лікування за кордоном. Вона взяла на свої плечі весь побут родини, створювала всі умови, аби чоловік міг спокійно працювати, а також мав можливість їздити на відпочинок, на лікування за кордон, тому що розуміла величезне значення його творчої праці для української культури. В домі завжди було затишно, вечори проводились за читанням або роялем. Сама господиня чудово грала, навчила музики і дочок. А коли в родині гостював М. В. Лисенко, то подарував Вірі Устимівні ноти, які і нині зберігаються у музеї М. Коцюбинського.

Віру Коцюбинську можна вважати і музою, і співавторкою багатьох творів її чоловіка. «Ти єдиний мій критик, якому я вірю, і на смак якого я покладаюсь», – зізнався дружині Михайло Коцюбинський у листі з Італії в січні 1912-го. В його ранніх листах до Віри читаємо: «Придивляючись до других, я ще більш

ціню наші дружні відносини, нашу духовну єдність, яка з'являється для мене джерелом сили, виносливості і надії на краще». Сімнадцять літ спільного з митцем життя Віра Устимівна Коцюбинська робила все для того, щоб Михайло Михайлович зберігав фізичне здоров'я, не був обтяжений побутовими дрібницями і творив для сучасників і нащадків.

«Звичайно, протягом життя «чудесная девушка» поволі злиняла, для чого було досить причин в умовах життя глухої провінції, невсипущої праці, великої сім'ї, хвороби чоловіка, в значній мірі її засмоктувала стихія «обывательства», злиняло й почуття М. М-ча. І все ж треба рішуче визнати шлюб останнього з В. У. «щасливим», оскільки шлюб людський взагалі щасливим бути може. Витримав він усі життєві непогоди й не розбився навіть перед лицем останнього роману чоловіка. А роман той – зразок одчайдушного змагання вирватись з полону того стану, який Гамсун влучно назвав «В життя у лапах», ще й ще пережити захоплення свіжим почуттям, повним ніжності, краси» [Михайло Могилянський «Чернігівський період М. М. Коцюбинського»].

І після смерті чоловіка Віра Устимівна не припиняє громадської роботи.

В. У. Коцюбинська завжди розуміла важливість виховання національно-свідомої молоді, і необхідність навчання дітей у школі рідною мовою. Недаремно вже у часи УНР саме вона була ініціаторкою створення та й, власне, організаторкою першої в Чернігові української школи, яка згодом стала носити ім'я М. Коцюбинського.

Неоціненною є заслуга В. У. Коцюбинської у збереженні особистого архіву і творчої спадщини М. Коцюбинського. У 1919 році, виїжджаючи з Чернігова, Віра Устимівна передала архів свого чоловіка на збереження в Чернігівський музей українських старожитностей з проханням не віддавати його поза межі Чернігова. У 1934 році, коли було створено меморіальний музей, всі речі повернулися додому.

Життя В. У. Коцюбинської обірвалося несподівано — у 1921 році, повертаючись з евакуації, вона захворіла на висипний тиф. Ще змогла доїхати додому, та виснажений організм подолати хворобу вже не зміг. 31 грудня 1921 року її поховали поруч з чоловіком на Болдиній горі у Чернігові.

Віра Устимівна Коцюбинська прожила яскраве і цікаве життя. Можливо, воно було не надто довге (58 років), але наповнене таким глибоким змістом, такою кипучою діяльністю, якої, напевно, вистачило б на кількох людей.

За матеріалами Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. Коцюбинського

1893

571. **Арешти** в Чернігові : [є згадка про арешт В. У. Дейші] // Народ. — 1893. — 15 нояб. (№ 22). — С. 291–292.

1921

572. **[Некролог Вірі Устимівні Коцюбинській]** // Красное знамя. — 1921. — 31 груд.

1931

573. **Шкуркіна-Левицька Т.** [Про подружжя Коцюбинських] : [спогади] / Тодосія Шкуркіна-Левицька // По слідах Коцюбинського / Я. Брик. — Харків : Література і мистецтво, 1931. — С. 23–27.

1956

574. **Коцюбинська І.** Віра Устимівна Дейша / Ірина Коцюбинська // Вітчизна. — 1956. — № 9. — С. 114–123.

1963

575. **Коцюбинська І.** Вірний супутник : [спогади про дружину М. Коцюбинського В. У. Дейшу] / Ірина Коцюбинська // Літ. Україна. — 1963. — 4 жовт. — С. 2.

1967

576. **Калениченко Н. Л.** Великий сонцепоклонник: життя і творчість Михайла Коцюбинського / Н. Л. Калениченко. — Київ: Дніпро, 1967. — 249 с.

С. 50 : Про В. У. Дейшу (Коцюбинську).

1989

577. **Спогади** про Михайла Коцюбинського / [упоряд., післямова та прим. М. М. Потупейка]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ : Дніпро, 1989. – 278 с.

С. 45–47, 53, 70, 72, 73, 80, 86, 94, 95, 99, 100, 102–105, 109, 124, 139, 191, 196, 200, 205, 216, 216, 223, 239, 249 : *Про В. У. Коцюбинську (Дейшу).*

1997

578. **Зеленська Л.** «Снилось мені – чи ж снилось мені ...?» / Л. Зеленська // Жінка. – 1997. – № 6. – С.14–15.

Про Віру Устимівну.

2002

579. **Леус В.** Найбільша споруда дореволюційного міста : [краєзнав. нарис, є згадка про Чернігів. єпархіал. жіноче училище, начальницею якою була Ю. С. Дейша, мати В. Дейші – майбут. дружини М. Коцюбинського] / Віталій Леус // Чернігів. відом. – 2002. – 13 груд. – С. 9.

2003

580. **Коцюбинська Н.** Єдиною стежкою : до 140-річчя від дня народж. Віри Дейші-Коцюбинської / Наталя Коцюбинська // Ярославна. – 2003. – № 2. – С. 6.

2005

581. **Панченко В.** «Мені краще бути самотнім...» : Михайло Коцюбинський у листуванні з дружиною / В. Панченко // День. – 2005. – 26 листоп. – С. 7 ; 3 груд. – С. 7.

2008

582. **Коцюбинська Н.** Берегиня родинного тепла : до 145-ї річниці від дня народження Віри Коцюбинської / Н. Коцюбинська // Гарт. – 2008. – 26 верес. – С. 11.

2017

583. **Дзюба С.** Дружина Коцюбинського / Сергій Дзюба // Деснян. правда. – 2017. – 16 лют. – С. 8.

584. **Каганова І. Я.** Маловідомі сторінки з історії Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка: люди і події (1910–1940-і рр.) / Ірина Каганова, Людмила Студьонова // Чернігівська ОУНБ ім. В. Г. Короленка: від витоків до сьогодення : зб. матеріалів наук.-практ. конф. м. Чернігів, 28 верес. 2017 р. / [упоряд. А. М. Мальована]. – Чернігів, 2017. – С. 59–72.

С. 61 : Про Віру Дейшу.

2018

585. **Кириєнко О.** Кохання у житті Михайла Коцюбинського / О. Кириєнко, І. Коляда // Історія в рідній школі. – 2018. – № 7/8. – С. 38–41.

С. 39–40 : Про Віру Дейшу.

2021

586. **Коцюбинський І.** Віра Устимівна Коцюбинська / Ігор Коцюбинський // Світ-інфо. – 2021. – 7 жовт. – С. 12.

ПОДРУЖЖЯ КОЦЮБИНСЬКИХ У ГРОМАДСЬКОМУ ТА КУЛЬТУРНОМУ ЖИТТІ ЧЕРНІГОВА

Михайло Коцюбинський (1864–1913) – відомий український письменник, який збагатив українську та світову літературу. Його твори часто відображали соціальні проблеми, життя селянства та інші аспекти українського суспільства того часу. А ось про те, що Михайло Коцюбинський разом зі своєю дружиною Вірою Устимівною мали великий вплив на розвиток громадського та культурного життя Чернігова відомо переважно тільки історикам та краєзнавцям.

Подружжя набувало широкі кола знайомств ще зі студентських років. Також обоє в юнацькі роки, хоч і опосередковано, були пов'язані з революційним рухом. Це звичайно більше стосується Віри Устимівни. Михайло Коцюбинський був теж особисто знайомий з багатьма революціонерами, жандармерія встановила за ним нагляд з 1883 р. Проте Михайло Михайлович стояв осторонь революційного руху і тягнувся більш до філософських роздумів.

Не дивлячись на те, що Чернігів наприкінці XIX ст. був невеликим провінційним містом, у ньому вирував мистецький і громадсько-інтелектуальний рух інтелігенції. У 1894 році на запрошення свого товариша Бориса Грінченка, Михайло Михайлович вперше приїхав до Чернігова. Згодом саме Б. Грінченко допоміг М. Коцюбинському переїхати до Чернігова у 1898 році на постійне місце проживання. Близьке знайомство з Вірою Дейшею, з якою Михайло Михайлович одружився 1896 році, сталось через чернігівське товариство «Громада», до якого належав Борис Грінченко.

У Чернігівську «Громаду», створену в 1894 році А. Верзиловим та І. Шрагом, подружжя Коцюбинських вступає у 1898 році. Основним завданням діяльності «Громади» була просвіта населення та відкриття українських шкіл. Михайло Коцюбинський та інші члени цієї організації надіслали листа губернатору, де вимагали дозволу вивчення української мови в школах, видання українських підручників та вільний доступ до них дітей. Такий же лист з вимогою про потребу створення української школи був надісланий і міністру внутрішніх справ.

Михайло та Віра Коцюбинські багато зусиль докладали видаючи різну українську літературу, організовували творчі вечори, театральні вистави. Михайло Михайлович викладав історію письменства на створеному «Громадою» гуртку самоосвіти. Посприяв М. Коцюбинський і створенню музею старожитностей у Чернігові, зокрема він намовив зайнятись цією справою Б. Грінченка та І. Шрага.

Про М. Коцюбинського як письменника спочатку мало хто знав, його твори читало лише невелике коло знайомих, але інформація про цікавого та неординарного письменника швидко розлетілась по окрузі. Поступово будинок Коцюбинських перетворився на такий собі духовний та інтелектуальний центр громадського, мистецького, літературного життя на Чернігівщині.

У 1903 році М. Коцюбинський разом з науковцями та іншими членами «Громади» брав участь у Чернігівській губернській вченій архівній комісії. Він активно розбирав історичні документи та збирав українознавчі матеріали. Все це посприяло тому, що ця організація перетворилася на освітній громадський центр.

За ініціативи Михайла Михайловича при земській управі було зібрано чимало бібліотеку, яка проіснувала до 1916 року.

Подружжя Коцюбинських зробило вагомий внесок у розвиток Чернігівської громадської бібліотеки. У 1892 році майбутній дружині класика української літератури Вірі Устимівні Дейшій було доручено керівництво громадською бібліотекою. У 1897 році членом правління книгозбірні було обрано Михайла Михайловича Коцюбинського.

Особливого значення для розвитку літературного і громадського життя в Чернігові мали так звані «понеділки» (1906–1907) та «суботи» (1911–1912) у Коцюбинських. На цих зібраннях зав'язувались жваві дискусії, порушувались різного роду питання, до яких з увагою прислухалась молодь. Зокрема, збирали кошти на різні ювілеї, заходи, читали твори письменників-початківців (Василя Еллана-Блакитного, Павла Тичини та ін.), розробляли програми літературно-музичних вечорів, організовували художні виставки, які проходили в товаристві «Просвіта». Також у будинку Коцюбинських працювала підпільна друкарня для видання україномовної літератури.

Після утворення у 1907 році Чернігівської «Просвіти» її головою було обрано Михайла Коцюбинського. Письменник

повністю віддавав усі сили аби ця організація жила і розвивалась, її діяльність спрямовувалась на національне відродження. Він делегував Софію Русову на з'їзд представників культурно-освітніх організацій імперії (Русова читала доповідь про шкільництво), збирав гроші для хворого Івана Франка, брав участь у роботі комітету зі спорудження пам'ятника Шевченку до його 100-річчя, збирав фольклор і публікував його в «Этнографических материалах, собранных в Черниговской и соседних с ней губерниях», організовував надходження книжок для бібліотеки «Просвіти» з Галичини, рекомендував Андрія Шелухіна на посаду завідувача музею Тарновського тощо.

У товаристві «Просвіта» організовувались лекції з українознавства та на інші теми, які читались українською мовою, проводились літературно-музичні вечори, ставилися театральні вистави. У 1908 році через тиск поліції Михайло Коцюбинський був змушений припинити головування у «Просвіті». Не дивлячись на те, що у Чернігові ця організація існувала не довго, але вона була одним з найактивніших товариств дореволюційного часу на Лівобережжі.

Письменник мав широкі та дружні зв'язки серед прогресивної інтелігенції того часу, багато листувався з відомими людьми. Зокрема з В. Винниченком, М. Грушевським, С. Петлюрою, Д. Донцовим, С. Єфремовим та ін. Таке спілкування сприяло взаємообміну ідей, національних устремлінь та настроїв. Літературна творчість М. Коцюбинського мала глибоке психолого-соціальне підґрунтя і проникала в народ через художнє слово, тому така своєрідна співпраця з видатними людьми того часу мала великий вплив для розвитку всього національно-визвольного руху.

Слабке здоров'я, на жаль, призвело до передчасної смерті Михайла Михайловича у 1913 році. Але і після смерті чоловіка Віра Устимівна не припинила громадську роботу. Завдяки її старанням була створена перша українська школа ім. Бориса Грінченка. Віра Устимівна змогла зберегти всю спадщину Михайла Коцюбинського, бо вона передала її на збереження в музей В. Тарновського з умовою, щоб нічого і ніколи не вивозилось за межі Чернігова.

Отже, Михайло Коцюбинський та Віра Устимівна Дейша-Коцюбинська сприяли підняттю рівня культурної свідомості та громадської активності у Чернігові, а також поширенню ідеї української культури та самоствердження українців як нації. Їх діяльність та внесок у культурне надбання України визнають, шанують і до сьогодні.

*Оксана Плаунова, головний бібліограф
Чернігівської ОУНБ імені Софії
та Олександра Русових*

1928

587. **Грінченкова М.** Чернігівська українська громада : спогади : [є про громад. діяльність М. М. Коцюбинського під час його проживання в Чернігові] / Марія Грінченкова, Аркадій Верзилів // Чернігів і Північне Лівобережжя : огляди, розвідки,

матеріали / під ред. М. Грушевського. – Київ : Держ. вид-во України, 1928. – С. 462–487.

1929

588. **Білик П. М.** М. Коцюбинський як член Чернігівської Ученої Архівної Комісії 1902–1904 рр. : [док. нарис] / П. Білик // Архів. справа. – 1929. – Кн. 2. – С. 69–71.

1931

589. **Кибальчич М. М.** М. Коцюбинський в архівній комісії : [про роботу письменника в Чернігів. губерн. учений архів. коміс. з верес. 1902 до берез. 1904 р. Наведено метод. док., розроблені М. Коцюбинським для збирання археол., іст., етногр. та фольклор. матеріалів] / М. Кибальчич // Рад. літературознавство. – 1940. – № 5/6. – С. 193–212.

1939

590. **Коцюбинський** і царська цензура // Вісті. – 1939. – 17 верес. – С. 3.

591. **Полянська Л.** Протицензурний Коцюбинський : [наведено док. про утиски письменника царською владою] / Л. Полянська // Літ. газ. – 1939. – 16 верес. – С. 3.

1953

592. **Партолін М. П.** Суспільно-політичні погляди М. М. Коцюбинського / М. П. Партолін. – Харків : Харків. ун-ту, 1953. – 137 с.

1963

593. **Білан В.** Під негласним наглядом : [док. із Центр. держ. іст. архіву України про переслідування М. Коцюбинського царською поліцією] / В. Білан, В. Брожек // Вечір. Київ. – 1963. – 25 квіт.

1964

594. **Євдокименко В. Ю.** Суспільно-політичні погляди М. М. Коцюбинського / В. Ю. Євдокименко. – Київ : Політвидав України, 1964. – 59 с.

595. **Потупейко М.** Коли струсили архівний порох... : [док. про громад. діяльність М. Коцюбинського] / Михайло Потупейко // Україна. – 1964. – № 37. – С. 9–10.

596. **Потупейко М.** Михайло Коцюбинський – громадський діяч / Михайло Потупейко // Зміна. – 1964. – № 9. – С. 19.

1965

597. **Партолін М. П.** Світогляд М. М. Коцюбинського / М. П. Партолін. – Харків : Вид-во Харків.ун-ту, 1965. – 308 с. : фот.

1968

598. **М. М. Коцюбинський** як громадський діяч : документи, матеріали, публікації / [відпов. ред. П. Й. Колісніченко, упоряд. Н. Л. Калениченко] ; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : Наукова думка, 1968. – 188, [4] с.

599. **Коцюбинський Ю.** Проти зла і темряви : освіт.-пед. ідеї М. Коцюбинського / Юлій Коцюбинський // Прапор. – 1968. – № 2. – С. 98–101.

1969

600. **Окорков В. С.** Педагогічні ідеї М. М. Коцюбинського / В. С. Окорков. – Київ : Рад. школа, 1969. – 96 с.

1974

601. **Пількевич Г.** Через терни до зірок : [нарис про переслідування М. Коцюбинського і його творів царським урядом та цензурою] / Г. Пількевич // Друг читача. – 1974. – 19 верес. – С. 5.

1976

602. **Коцюбинська І.** Совість і переконання : [спогади про участь письменника в альм. «З неволі»] / Ірина Коцюбинська // Літ. Україна. – 1976. – 10 груд. – С. 4.

1979

603. **Півторадні В.** Земський кореспондент М. М. Коцюбинський // Деснян. правда. – 1979. – 16 жовт.

1980

604. **Давидов Й.** Протест : [нарис про роботу М. Коцюбинського в Чернігів. губерн. архів. коміс. 1902–1903 рр.] / Йосип Давидов // Прапор. – 1980. – № 1. – С. 138–139.

605. **Коцюбинський Ю.** Коцюбинський – газетяр : [нарис про журналіст. діяльність М. Коцюбинського в 1898–1906 рр.] / Юлій Коцюбинський // Деснян. правда. – 1980. – 5 лют. – С. 4.

606. **Коцюбинський Ю.** Уроки сонцепоклонника / Ю. Коцюбинський // Комс. гарт. – 1980. – 4 верес.

Літературні вечори М. М. Коцюбинського в Чернігові.

607. **Коцюбинський Ю.** Школа Сонцелюба : М. Коцюбинський і революц.-демократ. молодь [Чернігова] / Юлій Коцюбинський // Дніпро. – 1980. – № 7. – С. 126–131.

1984

608. **Калениченко Н. Л.** Михайло Коцюбинський: нарис життя і творчості / Н. Л. Калениченко – Київ : Дніпро, 1984. – 189 с.

С. 49, 50, 51, 74–75, 91–92, 117–119, 138 : Про громадську діяльність М. Коцюбинського.

С. 70, 76, 77, 161: Про культурну діяльність М. Коцюбинського.

609. **Коцюбинський Ю.** Могутня зброя / Ю. Коцюбинський // Дніпро. – 1984. – № 9. – С. 121–123.

Журналістська діяльність письменника в Чернігові.

1989

610. **Коцюбинський Ю.** Михайло Коцюбинський і чернігівська «Просвіта» / Юлій Коцюбинський // Деснян. правда. – 1989. – 17 верес. – С. 3.

611. **Москаленко М. І.** Участь М. Коцюбинського у виданні альманахів (Чернігівський період) / М. І. Москаленко // Обласна науково-методична конференція, присвячена 125-річчю з дня народження М. М. Коцюбинського : тези доповідей / редкол.: Ю. Б. Кузнецов [та ін.]. – Чернігів, 1989. – Ч. 1. – С. 80–82.

1994

612. **Копиленко Н.** Київська «Просвіта» (1906–1910) / Наталія Копиленко // Дивослово. – 1994. – № 1. – С. 56–57.

С. 54, 56 : Про М. Коцюбинського.

1995

613. **Коцюбинський Ю.** Михайло Коцюбинський і чернігівська «Просвіта» / Юлій Коцюбинський // Укр. мова і літ. в шк. – 1995. – № 6. – С. 85–88.

1997

614. **Панченко В.** А якби автор «Intermezzo» дожив до революції? : міф про «ідеальний» революційно-демократичний світогляд М. Коцюбинського / В. А. Панченко // Дивослово. – 1997. – № 1. – С. 35–36.

1998

615. **Карп'юк А.** «Єдиний ясний пункт на темному тлі» / Анатолій Карп'юк // Укр. слово. – 1998. – 1 жовт. – С. 12.

М. Коцюбинський – голова Чернігівської «Просвіти».

616. **Коцюбинський Ю.** Михайло Коцюбинський і Чернігівська «Просвіта» / Юлій Коцюбинський // «Просвіта»: історія та сучасність (1868–1998) : зб. матеріалів та док., присвяч. 130-річчю ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка / Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Тараса Шевченка ; упоряд., ред. В. Герман. – Київ : Веселка, 1998. – С. 122–126.

617. **Романіка М.** Спасенна лотерея : [нарис про лотерею, улаштовану М. Коцюбинським для збору коштів на допомогу І. Франкові] / М. Романіка // Деснян. правда. – 1998. – 7 лип.

618. **Самойленко Г. В.** Громадсько-культурне та літературне життя в Чернігові в кінці XIX – на поч. XX ст. // Література та культура Полісся / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. Миколи Гоголя ; відп. ред. і упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин : Наука-сервіс, 1998. – Вип. 10 : Творчість М. Коцюбинського та громадсько-культурний і літературний процес у Чернігові кінця XIX – поч. XX ст. – С. 5–78.

С. 23, 27, 28, 33–40, 42, 43, 47, 69 : Про участь М. М. Коцюбинського у громадському житті Чернігова.

619. **Цитович І.** Друг молоді : (до 85-річчя від дня смерті М. Коцюбинського) : [спогади про спілкування М. Коцюбинсь-

кого з чернігів. молоддю] / Іван Цитович ; передм. П. Куценка // Деснян. правда. – 1998. – 25 квіт. – С. 3.

1999

620. **Журавльова Т.** Діячі Чернігівського земства поч. ХХ ст. / за спогадами М. М. Могилянського / Тетяна Журавльова // Сіверян. літопис. – 1999. – № 4. – С. 135–139.

Згадується М. Коцюбинський.

2000

621. **Студьонова Л.** Михайло Коцюбинський: «Немає великої надії на громадськість нашу» : [нарис про діяльність М. Коцюбинського як організатора чернігів. «Просвіти»] / Людмила Студьонова // Просвіта. – 2000. – 24 листоп. – С. 2.

2002

622. **Зеленська Л.** Коцюбинський і Чернігівське земство / Л. Зеленська // Літ. Чернігів. – 2002. – № 2. – С. 141–150.

623. **Леус В.** Працювали Коцюбинський, Самійленко, Грінченко... : [краєзнав. нарис, є відом. про роботу М. Коцюбинського на посаді діловода в земськ. управі та його участь у громад. житті Чернігова] / Віталій Леус // Чернігів. відом. – 2002. – 1 берез. – С. 9.

624. **Сюндюков І.** За абсолютним рахунком : суспільно-естетичний ідеал очима Михайла Коцюбинського / І. Сюндюков // День. – 2002. – 22 листоп. – С. 8.

2003

625. **Коцюбинський І.** Педагогічний хист М. Коцюбинського / Ігор Коцюбинський // Нова просвіта. – 2003. – 28 черв. – С. 2.

626. **Коцюбинський І.** «Попросту не дають жити «Просвіті» / Ігор Коцюбинський // Літ. Чернігів. – 2003. – № 4. – С. 107–113.

627. **Коцюбинський Михайло Михайлович:** український письменник і громадський діяч // Провідники духовності в Україні : довідник / за ред. акад. І. Ф. Кураса. – Київ, 2003. – С. 252–253.

2004

628. **Дорофєєва Н.** Коцюбинський Михайло Михайлович (1864–1913): письменник, громадський діяч / Н. Дорофєєва // Видатні постаті України : біогр. довід. – Київ, 2004. – С. 431–436 : фот.

629. **Олійник Н. А. М.** Коцюбинський і Чернігівське земство / Н. А. Олійник // М. М. Коцюбинський і українське відродження кінця XIX – початку XX століття : матеріали вузівської наук.-практ. конф., присвяч. 140-річчю від дня народж. митця (м. Чернігів, 21 грудня 2004 р.) / за ред. І. В. Зайченка. – Чернігів : ЧДПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2004 р. – С. 28–31.

2006

630. **Артемова Л. В.** Педагогічна спадщина Михайла Коцюбинського / Л. В. Артемова // Історія педагогіки України : підручник / Л. В. Артемова. – Київ, 2006. – С. 257–262.

631. **Просвіта:** історія і сучасність: метод. матеріали для б-к / Чернігів. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад. О. Рижасєва. – Чернігів : [ЧОУНБ], 2006. – 18 с.

С. 5–8 : Про роль М. М. Коцюбинського в організації і діяльності чернігівського товариства «Просвіта».

2007

632. **Москаленко М.** Як Михайло Коцюбинський створював, а російська влада закривала чернігівську «Просвіту» / М. Москаленко // Слово Просвіти. – 2007. – № 49. – С. 11.

2010

633. **Фомська С. М. М.** Коцюбинський – керманіч чернігівської «Просвіти» / С. Фомська // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2010. – Вип. 58. – С. 285–294.

634. **Фомська С.** Становлення та діяльність Чернігівської «Просвіти» (1906–1908) / Світлана Фомська // Сіверян. літопис. – 2010. – № 2/3. – С. 185–192.

Проаналізовано діяльність голови товариства «Просвіта» М. Коцюбинського та інших членів товариства у сфері культурного та освітнього розвитку населення Чернігівської губернії.

2011

635. **Демченко Т. П.** Ілля Шраг і Михайло Коцюбинський / Тамара Демченко, Марія Москаленко // Шрагівські читання : збірник статей і матеріалів / відп. ред. О. Коваленко. – Чернігів : Лозовий В. М., 2011. – Вип. I. – С. 72–83.

Участь М. Коцюбинського та І. Шрага в громадському та культурному житті Чернігова.

2012

636. **Коляда І.** Національно-культурницька діяльність Михайла Коцюбинського / І. Коляда // Історія в сучасній школі. – 2012. – № 2. – С. 44–47 ; 2012. – № 3. – С. 25–28.

637. **Коляда І. А.** Цензурна політика російського самодержавства в «українському питанні» (до історії відносин М. Коцюбинського з органами цензури) / І. А. Коляда // Укр. іст. журн. – 2012. – № 2. – С. 58–72.

638. **У вирі** громадського та культурного життя // Коляда І. А. Михайло Коцюбинський / І. А. Коляда, О. Ю. Кирієнко. – Київ : Укрвидавполіграфія, 2012. – 120 с.

2014

639. **Демченко Т.** Брат і сестри Андрієвські : до історії родини з оточення Коцюбинських / Тамара Демченко // М. Коцюбинський: погляд з ХХІ століття : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річчю від дня народж. Михайла Коцюбинського (18–19 вересня 2014 р.) / Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського [та ін.]. – Чернігів, 2014. – С. 96–107.

Про зв'язки М. Коцюбинського з родиною Андрієвських. Василь Андрієвський був членом «Громади», згодом «Просвіти». Один із засновників товариства «Просвіта».

2016

640. **Коцюбинський І.** Михайло Коцюбинський: «Попросту не дають жити «Просвіті» : до 110-річчя від часу заснування Чернігівської «Просвіти» / Ігор Коцюбинський // Слово Просвіти. – 2016. – 29/31 груд. – С. 6–7 : портр.

Чернігівська «Просвіта» була утворена 9 січня 1907 року (за старим стилем 27 грудня 1906), головою її одноголосно обрано М. М. Коцюбинського.

2018

641. **Федько К.** Про що розповідають старі фотографії, або 3 історії Чернігівської «Громади» / Катерина Федько // Шрагівські читання: зб. ст. і матеріалів / навч.-наук. ін-т іст. та соціогуманітар. дисциплін ім. О. М. Лазаревського [та ін.]; ред. О. Б. Коваленко. – Чернігів : Просвіта, 2018. – Вип. 4: І. Л. Шраг і регіональні еліти Лівобережної України у громадсько-політичному соціокультурному житті XIX – початку XX ст. – С. 178–187.

Про активну участь М. Коцюбинського в діяльності чернігівської «Громади».

2021

642. **Гринь М.** Літературні «суботи» Коцюбинського у Чернігові / Микола Гринь // Літ. Україна. – 2021. – 14 серп. – С. 20.

ВІРА І МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКІ ТА ЧЕРНІГІВСЬКА ГРОМАДСЬКА БІБЛІОТЕКА

За роки свого існування Чернігівська ОУНБ імені Софії та Олександра Русових пройшла складний шлях від громадської до універсальної наукової бібліотеки, стала провідним

інформаційним, краєзнавчим, науково-методичним та науково-дослідним центром області в галузі бібліотекознавства. Це передусім заслуга колективу, сотень людей, справжніх подвижників своєї справи, які з моменту відкриття в 1877 році працювали в бібліотеці. Чільне місце в історії книгозбірні займає родина Коцюбинських.

Віра закінчила Чернігівську гімназію і деякий час працювала в жіночому духовному училищі, де викладала французьку мову, математику та каліграфію. Потім, у 1885 році, вступила на природниче відділення Бестужевських вищих жіночих курсів. На той час уряд чинив перепони щодо вступу жінок до вищих навчальних закладів, тож потрапляли на курси лиш ті дівчата, які дійсно прагнули знань, не хотіли стояти осторонь суспільного життя. Саме такою і була Віра Дейша.

Повернувшись до Чернігова, вона з головою поринула в громадську роботу. Долучилась до української організації «Громада», брала активну участь в культурно-просвітній роботі. У 1892 р. їй було доручено керівництво громадською бібліотекою. Навколо бібліотеки гуртувалася молодь, проводились збори, лекції.

Саме Вірі Устимівні в 1893 році члени правління бібліотеки доручили скласти каталог книг для читання. Вона була досить добре обізнана з літературою, яка виходила в той час, замовляла кращі твори художньої літератури.

Взявши за основу «Каталог систематичного читання» Одеського видання 1883 р. Дейша розпочала складати аналогічний каталог для Чернігівської бібліотеки. Звідти вона вилучила всі книги, які вважала зайвими або ж слабкими для самоосвіти, доповнила відповідні розділи політичної, наукової, педагогічної, художньої літератури кращими зразками, які існували на той час.

До розділу «Літературна критика, історія літератури і мистецтва» вона додала праці Пиріна, Костомарова, Міллера, Михайловського, Прудона тощо.

У каталозі Віра Устимівна віддала данину і літературі педагогічній, включивши до розділу «Педагогіка» праці Ушинського, Пирогова, Спенсера, Каменського, Лесгафта.

З українських авторів увела Шевченка, Глібова, Драгоманова, Кониського, Куліша, Марка Вовчка, Котляревського та ін. Додала етнографічні збірники Комарова, Рудченка, Драгоманова, Чубинського, альманахи «Степ», «Рада», «Складка», «Нива», «Основа».

В каталог включила твори Данте, Боккаччо, Сервантеса, Шекспіра, Мольєра, Лессінга, Шиллера, Вольтера, Руссо, Бальзака, Беранже, Флобера, Золя, Пруса, Ожешко.

Каталог був настільки детально, зі знанням справи, складений, що прислужився самоосвіті багатьох співвітчизників. Згодом ним користувався Михайло Михайлович Коцюбинський при складанні каталогу для розсилки сільським кореспондентам.

У меморіальній бібліотеці музею М. Коцюбинського зберігається цей каталог, в якому рукою Віри Устимівни зроблені додатки та помітки на полях.

Активна праця Віри Устимівни насторожила жандармерію і в департамент поліції повідомляли, що в Чернігові існує революційна підпільна організація, тісно пов'язана з Варшавою, Києвом, і що одним з її керівників є В. У. Дейша. В справі зазначалось, що з 1892 по 1893 рік вона завідувала громадською бібліотекою та читальним залом при ній. Далі йдеться про одержання Вірою Устимівною з-за кордону забороненої царським урядом літератури та про поширення її серед чернігівців.

Коли в 1893 році за поширення забороненої літератури Віра Устимівна була заарештована, жандарми насамперед зробили обшук у приміщенні Чернігівської громадської бібліотеки.

В. У. Дейшу взяли під домашній арешт, а після смерті матері негайно ув'язнили. Коли з приміщення єпархіального училища виносили труну з тілом померлої, водночас поліцейські везли у в'язницю Віру, не дозволивши їй навіть провести матір в останню путь.

Не добившись від заарештованої жодних відомостей, чернігівська жандармерія через три місяці відправила її до Варшави, де вона була ув'язнена в цитаделі, в одиночній камері.

Їй інкримінували зв'язки з підпільником Ф. Свідерським, через якого вона отримувала заборонену літературу. Звільнившись із в'язниці в травні 1894 р., Віра Устимівна через деякий час повернулась у Чернігів і знову приступила до роботи в громадській бібліотеці.

З Михайлом Михайловичем Віра познайомилася в Києві на першому з'їзді «Громади» наприкінці 1894 року. Через деякий час він приїхав до Чернігова. Під час гостин у Бориса Грінченка познайомився з учасниками чернігівських молодіжних зібрань та зустрівся з Вірою Дейшею. 24 січня 1896 року Михайло Коцюбинський і Віра Дейша повінчалися.

З 1897 р. членом правління громадської бібліотеки стає і М. М. Коцюбинський. Маючи за плечима досвід педагогічної, журналістської роботи письменник з особливою активністю включився в роботу. Ще в 1898 р. члени правління громадської бібліотеки подали на розгляд губернського земства умотивовані пропозиції відносно української мови: 1. Щоб допущено було українську мову в школах Чернігівщини; 2. Щоб дозволено було видавати народною місцевою мовою шкільні підручники і книги; 3. Щоб ті книги були допущені в бібліотеки.

Велику допомогу подає міській громадській бібліотеці українська «Громада». Ця організація мала свою бібліотеку, що постійно поповнювалась кращими зразками української та світової літератури. Спочатку вона містилась у окремих осіб, які постійно дбали про розповсюдження книжок рідною мовою, поширювали популярні серед народу чернігівські видання Б. Грінченка. Члени «Громади» проявляли свою активність у всьому, використовували будь-яку можливість для пропаганди українського слова, для підняття духовного рівня населення, звеличення діячів культури України. Громадівці борються

за право навчати в школах дітей своєю рідною мовою, користуватися підручниками та художньою літературою українською мовою. Незважаючи на переслідування, члени «Громади» намагались використати для своєї роботи різні організації, з якими вони якось були пов'язані; земство, архівна комісія, губернська комісія по народній освіті, музично-драматичний гурток та ін. Багато освітніх та культурних заходів члени «Громади» організовували в Чернігівській громадській бібліотеці.

Останнє десятиріччя Чернігівської громадської бібліотеки було тісно пов'язане з активною діяльністю подружжя Коцюбинських. Віра Устимівна входить до складу правління бібліотеки. У другому номері «Земского сборника Черниговской губернии» за 1904 рік опубліковано нарис історії Чернігівської громадської бібліотеки за 5 років її існування (1897–1901) за підписами голови правління О. Свечина, членів правління Й. Дроздова, Г. Дорошенка, В. Коцюбинської.

Цікавим є той факт, що 1902 року в громадській бібліотеці було введено карткову систему реєстрації книг (номери, автор, назва) і передплатників (прізвище, номер читача тощо). За основу взято карткову систему Єлисаветградської (нині м. Кропивницький) громадської бібліотеки з деякими змінами і доповненнями. До кінця грудня 1902 року остаточно було заведено картковий інвентарний каталог для всіх книжок бібліотеки. Віра Устимівна цього року була серед членів правління бібліотеки.

Допомогу громадській бібліотеці надавала Чернігівська губернська архівна комісія, в складі якої було багато членів правління бібліотеки. Комісія проводила виховну роботу серед молоді, залучала її до збирання історичних, етнографічних та археологічних матеріалів по Чернігівській губернії. Коли вони їздили збирати архівні матеріали по селах, то В. У. Коцюбинська забезпечувала їх відповідною літературою для селян.

Певну допомогу надавала громадській бібліотеці губернська комісія по народній освіті, секретарем якої з 1897 року був

М. М. Коцюбинський. Цікаво, що у 1902 році члени цієї комісії та члени бібліотеки звернулися до громадян Чернігова з проханням пожертвувати гроші на створення читальної зали на Лісковичі. На зібрані кошти (1000 крб) було відкрито чайну з читальною залою на Лісковичі та читальну залу в міському парку на Валу. Вхід на читання був безкоштовний. У цей період Віра Устимівна була членом правління бібліотеки і брала активну участь в усіх цих справах.

Віра Устимівна у 1905 році керувала громадською бібліотекою. Цього року вийшов з друку «Каталогъ книгъ Черниговской общественной библиотеки». Це фундаментальне видання з чітким описом творів друку, які на той час були на балансі бібліотеки. Існує думка, що укладачем була Віра Устимівна.

У січні 1905 р. на загальних зборах членів бібліотеки М. Коцюбинський виступив з палкою промовою, наголосивши, що повинна бути відмінена цензура для всіх творів без огляду на мову. Адже українська книга поставлена в жакливі умови. Збори одногосно ухвалили подати клопотання про відміну цензури на твори письменників, які пишуть не російською мовою. На той час це був великий громадянський подвиг, зокрема і подружжя Коцюбинських, адже в родині було четверо дітей, а після такого відкритого виступу на захист української мови можна було потрапити до в'язниці.

18 листопада 1906 р. в Чернігові утворилося товариство «Просвіта», яке очолив М. М. Коцюбинський. Віра Устимівна допомагала організовувати «Просвіту» і активно працювала в ній. Її підпис на всіх зверненнях, вимогах, листах, які надси-
лалися з Чернігова в різні урядові інстанції. Віра Устимівна організовувала літературно-музичні вечори для дітей, концерти і лекції від «Просвіти». Ще на одному з перших засідань

товариства, яке відбулося 27 грудня 1906 р., М. М. Коцюбинський подав пропозицію відкрити в Чернігівській губернії українські школи, організувати народні бібліотеки й читання. Дякуючи «Просвіті» поживалася робота Чернігівської громадської бібліотеки.

У вересні 1908 року М. Коцюбинського, його дружину та ще ряд прогресивних діячів за наказом губернатора було виключено з «Просвіти». І тому не дивно, що у 1908 р. була заборонена «Просвіта», а згодом припинила свою діяльність і громадська бібліотека. У 1909 році після виявлення заборонених видань бібліотеку закрили.

Отже, останнє десятиріччя Чернігівської громадської бібліотеки було тісно пов'язане з активною діяльністю подружжя Коцюбинських. Безумовно, що внесок В. У. Дейші (Коцюбинської) в становлення та розвиток Чернігівської громадської бібліотеки неоціненний, але вивчений недостатньо.

*Ольга Іваненко, завідувачка відділу
наукової інформації та бібліографії
Чернігівської ОУНБ імені Софії
та Олександра Русових*

1883

643. **Каталогъ** систематическаго чтенія. – Второе исправленное и дополнено изданію. – Одесса : Типографія Л. Нитче, ул. Полицейская, 1883. – 152 с.

В. Дейша (Коцюбинською) активно використовувала в роботі Чернігівської громадської бібліотеки.

1905

644. **Каталог** книг Черниговской общественной библиотеки / [сост. В. У. Коцюбинская]. – Чернигов, 1905. – 286 с.

1975

645. **Коцюбинський Ю. Р.** Михайло Коцюбинський і Чернігівська громадська бібліотека / Ю. Р. Коцюбинський // Укр. мова і літ. в шк. – 1975. – № 6. – С. 85–87.

1976

646. **Давидов Й.** На тихій Сіверянській... / Йосип Давидов // Комсомол. гарт. – 1976. – 28 лют. – С. 4.

Про роботу М. Коцюбинського в Чернігівській громадській бібліотеці.

1998

647. **Сікорська І. М.** Роль меценатства та благодійності у становленні бібліотеки / Інна Сікорська // Сіверян. літопис. – 1998. – № 3. – С. 119–122.

С. 120 : Згадується про допомогу грошима Чернігівській громадській бібліотеці, яку надавала чернігівська архівна комісія, у складі якої було багато членів правління міської бібліотеки та губернська комісія по народній освіті, секретарем якої був М. Коцюбинський.

2000

648. **Ковалець Я.** Сліди на снігу : до 95-річчя виступу М. Коцюбинського на зборах громад. б-ки / Яків Ковалець // Чернігів. відом. – 2000. – 28 січ. – С. 6.

2002

649. **Леус В.** Зустрічали останнього царя : [краєзнав. нарис, є згадка про громад. б-ку в м. Чернігів, якою в 1880-х рр. завідувала В. Дейша – майбутня дружина М. Коцюбинського] / Віталій Леус // Чернігів. відом. – 2002. – 22 листоп. – С. 4.

650. **Леус В.** Чернігівська громадська бібліотека // Чернігів. відом. – 2002. – 6 груд. – С. 9.

Про участь родини Коцюбинських у діяльності громадської бібліотеки.

2004

651. **Коцюбинська Н. М.** Родина Коцюбинських і громадська бібліотека / Коцюбинська Н. М. // Невичерпне джерело знань : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 125-річчю з часу заснування Чернігів. ОУНБ ім. В. Г. Короленка / упоряд. Л. В. Феофілова. – Чернігів : [Чернігів. ОУНБ], 2004. – С. 32–34.

2011

652. **Рахно О. О.** Русов і М. Коцюбинський : маловідомі факти спільної громад. діяльності / Олександр Рахно // Шрагівські читання : зб. ст. і матеріалів / відп. ред. О. Коваленко. – Чернігів : Лозовий В. М., 2010. – Вип. 1. – С. 63–72.

С. 69, 70 : Про участь родини Коцюбинських у роботі громадської бібліотеки Чернігова.

2014

653. **Самойленко Г.** Чернігівські альманахи «Дубове листя» та «З початку життя» в творчій спадщині М. М. Коцюбинського / Григорій Самойленко // М. Коцюбинський: погляд із ХХІ століття : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річчю від дня народж. Михайла Коцюбинського (18–19 вересня 2014 р.) / Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського [та ін.] – Чернігів, 2014. – С. 349–360.

С. 350 : Про участь родини Коцюбинських у роботі Чернігівської громадської бібліотеки.

2020

654. **Іваненко О.** Віра Устимівна Дейша (Коцюбинська) та Чернігівська громадська бібліотека / Ольга Іваненко // Бібліотечне краєзнавство Чернігівщини : зб. матеріалів II обл. наук.-практ. конф., м. Чернігів, 9–10 жовт. 2019 р. – Чернігів : Чернігівська ОУНБ ім. В. Г. Короленка, 2020. – С. 96–106.

ЛІТЕРАТУРНО-ДОКУМЕНТАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ПРО ЛІТЕРАТУРНУ ДІЯЛЬНІСТЬ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

*Коцюбинський – митець, який умів
увіходити у мистецтво, як у життя,
і відчувати життя, як мистецтво.*

Михайлина Коцюбинська

Є письменники, твори яких перебувають поза простором і часом: вони вражають не одне покоління читачів, зачаровують людей майже будь-якого віку та статусу, котрі говорять різними мовами і які зовсім не схожі одне на одного. Секрет їхньої популярності полягає, напевне, у тому, що ці твори торкають найпотаємніші струнки душі, тому вони

ніколи не наскучать вибагливому читачеві. Безумовно, Михайло Коцюбинський належить до саме таких митців, творіння яких є безсмертними: він починав писати на зламі XIX–XX століть, але й сьогодні його твори схвильовано перечитують, досліджують та продовжують перевидавати.

Михайло Коцюбинський (1864–1913) прожив досить коротке, але дуже насичене та яскраве життя. Недарма історик літератури Сергій Єфремов, сучасник письменника, зауважив, що «творчість Коцюбинського – це нескінчена, а урвана пісня, урвана на півслові». Михайло Михайлович є автором двох повістей і понад сорока оповідань і новел, а також численних нарисів, статей і листів. Ще за життя його називали Сонцепоклонником і Соняхом, і, мабуть, кожному сучасному школяреві відомі рядки з «Intermezzo», які є своєрідним гімном любові до Сонця:

«...сонце! я тобі вдячний. Ти сієш у мою душу золотий засів – хто знає, що вийде з того насіння? Може, вогні? Ти дороге для мене. Я п'ю тебе, сонце, твій теплий зцілющий напій, п'ю, як дитина молоко з грудей матері, так само теплих і дорогих. Навіть коли ти палиш – охоче вливаю в себе вогняний напій й п'янію від нього. Я тебе люблю». Дійсно, читаючи твори Коцюбинського, відчуваєш його любов до життя, жагу нових вражень, відкриттів, потяг до світла, краси та радості.

Михайло Коцюбинський починає як дитячий письменник у традиційній реалістичній манері, але вже менш ніж за десять років у нього з'являються нові естетичні орієнтири, які обумовлюють еволюцію його творчості. Предметом захоплення митця в той період стають твори західноєвропейських авторів: Гі де Мопассана, Моріса Метерлінка, Кнута Гамсуна та ін. Письменник зосереджує увагу на екзистенційних проблемах та внутрішньому стані ліричного героя, відтак у його творах з'являються неоромантичні й імпресіоністичні риси. Перлинами його творчості та шедеврами світової літератури сміливо можна вважати твори, більшість яких датована початком ХХ століття: новели «На камені», «Цвіт яблуні», «Intermezzo», «На острові» та ін. У цей період Михайло Коцюбинський, за визначенням Сергія Єфремова, знаходить сам себе і стає тим незрівнянним Коцюбинським, яким ми його знаємо, тобто утверджує свій «сонячний імпресіонізм». Отже, Коцюбинський постає як письменник-модерніст і стає основоположником імпресіонізму в українській літературі. Тонкий знавець людської душі та психології як окремої людини, так і натовпу, він трактує людину як «систему ролей» і досліджує різноманітні стани людської свідомості та психологічні процеси. Сам письменник окреслив об'єкт свого захоплення так: «Людина – найцікавіше для нас явище тому, що вона змінюється, ховає в собі всякі несподіванки, не задовольняється жодною формою щастя».

Крім дослідження людської сутності, Михайло Коцюбинський як витончений естет і митець-імпресіоніст зосереджується на оспівуванні краси природи. Світ природи постає одухотвореним, психологізованим, слугуючи відображенням настрою героя та внутрішніх явищ і процесів, що відбуваються в його душі. Михайла Коцюбинського не випадково вважають одним із найкращих пейзажистів у світовій літературі. Він постає художником слова, його настроєва проза – це синтез зорових, звукових, дотикових і нюхових образів, тому Михайлові Коцюбинському стає «тісно» в межах традиційного жанрового визначення творів. Так, один зі своїх кращих творів «На острові» письменник називає не новелою, а аквареллю. Таке жанрове визначення пояснюється тим, що враження, описані у творі, передаються насамперед за допомогою пластично-зорових образів, що й викликає в читача асоціацію з малярським мистецтвом. З цього приводу слушно висловився Валерій Шевчук: «Ніхто ніколи ні до Коцюбинського, ні після нього не створював пластикою слова такого виключного враження, і саме в тому нам бачиться немеркнуча велич його художніх тканин».

На думку літературознавця Сергія Єфремова, «Од українського реалізму взяв він твердий ґрунт і прозору ясність думки; од французького натуралізму – тверезий погляд на неабияке шукання потрібної йому краси всюди, куди тільки може око художника зазирнути. Але ж од себе додав сюди своєї власної найкоштовнішої риси: оте глибоке переймання психікою героїв, вигадливість художніх образів, уміння передавати настрої й внутрішні переживання, нарешті, бунт проти засмічування душі..., аристократизм духу і невпинне простування до світла, до краси, до ідеалу – це вже самому Коцюбинському належить, це його власне, не позичене добро».

Михайло Коцюбинський – це одна з найяскравіших постатей в історії української літератури. Його твори стали надбанням

світової класики й залишаються не до кінця розгаданими таємницями, що потребують подальшого дослідження та більш глибокого прочитання. Зрозуміле одне – ще не одне покоління читачів насолоджуватиметься творами Великого Сонцепоклонника.

***За матеріалами Чернігівського літературно-
меморіального музею-заповідника
М. Коцюбинського***

1918

655. **Єфремов С.** З доби шукання / Сергій Єфремов // Книгарь : часопис укр. письменства. – 1918. – Число 8. – С. 438–441.

Про творчий шлях М. Коцюбинського.

1919

656. **Єфремов С.** Нескінчена книга / Сергій Єфремов // Книгарь : часопис укр. письменства. – 1919. – Число 25/26. – С. 1681–1684.

1934

657. **Блохін Ю.** Як працював М. Коцюбинський над другою частиною «Fata Morgana»: [док. нарис] / Юрій Блохін // Літ. газ. – 1934. – 24 верес. – С. 2.

1950

658. **Коцюбинська К.** Як Михайло Коцюбинський працював над повістю «Fata Morgana» : за матеріалами Чернігів. музею М. Коцюбинського : [нарис, наводяться відом. про творчу історію першої та другої частин твору] / Катерина Коцюбинська // Вітчизна. – 1950. – № 5. – С. 157–164.

1952

659. **Іванов Л. Д.** Художня майстерність М. Коцюбинського / Л. Д. Іванов // Літ. в шк. – 1952. – № 4. – С. 29–40.

1957

660. **Міщенко Д. О.** Розвиток реалізму в творчості М. Коцюбинського / Дмитро Міщенко. – Київ : Держвидав художньої літератури, 1957. – 175, [5] с.

1958

661. **Грицюта М. С.** М. Коцюбинський і народна творчість / М. С. Грицюта ; [ред. О. І. Білецький]. – Київ : АН України, 1958. – 84, [2] с.

662. **Грицюта М. С.** Михайло Коцюбинський : літературний портрет / М. С. Грицюта. – Київ : Держвидав художньої літератури, 1958. – 115 с.

1960

663. **Грицюта М. С.** Розвиток реалізму в творчості М. Коцюбинського / М. С. Грицюта // Літ. в шк. – 1960. – № 6. – С. 20–29.

1961

664. **Білецький С. І.** Позитивний герой оповідань М. Коцюбинського 1906–1912 рр. / С. І. Білецький // Наукові записки Дніпропетровського державного університету / редкол.: Г. Б. Мельников (гол) [та ін.]. – Дніпропетровськ, 1961. – Т. 65, вип. 12 : Питання методу, стилю та мови української літератури. – С. 101–113.

665. **Грицюта М. С.** «Fata Morgana» М. Коцюбинського і народна творчість / М. С. Грицюта // Матеріали до вивчення історії української літератури : у 5 т. : посіб. для філол. ф-тів ун-тів і пед. ін-тів / упоряд. Н. Й. Жук. – Київ, 1961. – Т. 4 : Література кінця XIX – початку XX ст. – С. 127–138.

666. **Калениченко Н. Л.** Деякі особливості методу і стилю М. Коцюбинського / Н. Л. Калениченко // Матеріали до вивчення історії української літератури : у 5 т. : посіб. для філол. ф-тів ун-тів і пед. ін-тів / упоряд. Н. Й. Жук. – Київ, 1961. – Т. 4 : Література кінця XIX – початку XX ст. – С. 110–122.

667. **Новиченко Л. М.** Золотий засів («Intermezzo» М. Коцюбинського) / Л. М. Новиченко // Матеріали до вивчення історії української літератури : у 5 т. : посіб. для філол. ф-тів ун-тів і пед. ін-тів / упоряд. Н. Й. Жук. – Київ, 1961. – Т. 4 : Література кінця XIX – початку XX ст. – С. 122–126.

1963

668. **Фащенко В. В.** Засоби розкриття внутрішнього світу героїв у творах М. Коцюбинського / В. В. Фащенко // Укр. мова і літ. в шк. – 1963. – № 4. – С. 8–16.

1964

669. **Батюк Л. І.** Стилiстичнi функцiї iншомовної лексики у творах М. Коцюбинського / Л. І. Батюк // Укр. мова і літ. в шк. – 1964. – № 10. – С. 37–40.

670. **Богдан М. М.** Мова новели М. Коцюбинського «Коні не винні» / М. М. Богдан // Укр. мова і літ. в шк. – 1964. – № 9. – С. 22–25.

671. **Грицюта М. С.** Фольклористичні інтереси М. М. Коцюбинського (до 100-річчя з дня народження) / М. С. Грицюта // Народна творчість та етнографія. – 1964. – № 5. – С. 46–52.

672. **Колесник П. Й.** Коцюбинський – художник слова / П. Й. Колесник. – Київ : Наукова думка, 1964. – 523 с.

673. **Кушнарeнко Д. О.** Коломийка в повісті М. Коцюбинського «Тині забутих предків» / Д. О. Кушнарeнко // Народна творчість та етнографія. – 1964. – № 1. – С. 84–90.

674. **Сидоренко В. С.** Літературно-естетичні погляди М. Коцюбинського / В. С. Сидоренко // Укр. мова і літ. в шк. – 1964. – № 2. – С. 44–47.

1965

675. **Масальський В. І.** Мова і стиль творів М. Коцюбинського / В. І. Масальський. – Київ, 1965. – 125 с.

676. **Плющ П. П.** Мистецтво слова : нотатки про деякі мовностилістичні особливості повісті «Fata Morgana» / П. П. Плющ // Укр. мова і літ. в шк. – 1965. – С. 21–28.

677. **Приходько Ф. А.** Коцюбинський – новеліст / Ф. А. Приходько. – Харків : Прапор, 1965. – 288, [4] с.

678. **Шавловський І. І.** Робота над словом М. Коцюбинського / І. І. Шавловський // Укр. мова і літ. в шк. – 1965. – № 9. – С. 34–45.

1969

679. **Костенко М. О.** Художня майстерність Михайла Коцюбинського / М. О. Костенко. – Вид. 2-ге, доп. – Київ : Рад. школа, 1969. – 272 с.

1970

680. **Коптілов В. В.** Мовна майстерність Коцюбинського-новеліста / В. В. Коптілов // Укр. мова і літ. в шк. – 1970. – № 5. – С. 25–35.

1971

681. **Луценко В. А.** Тони і барви у новелах М. Коцюбинського / В. А. Луценко // Укр. мова і літ. в шк. – 1971. – № 6. – С. 7–14.

1974

682. **Пивоварський Л. Т.** Інтернаціональні мотиви у творчості М. М. Коцюбинського / Л. Т. Пивоварський // Укр. мова і літ. в шк. – 1974. – № 2. – С. 8–14.

1975

683. **Пивоваров О. Є.** Займенниковий повтор як засіб організації надфразних єдностей у художній прозі М. Коцюбинського / О. Є. Пивоваров // Вісник Київського університету. Серія : Філологія. – Київ, 1975. – Вип. 17. – С. 81–89.

684. **Пивоваров О. Є.** Порядок речень як засіб організації надфразних єдностей у художній прозі М. Коцюбинського / О. Є. Пивоваров // Українське мовознавство : міжвідом. наук. зб. – Київ, 1975. – С. 75–83.

1976

685. **Пивоваров О. Є.** Анафоричне вживання сполучників як засіб організації надфразних єдностей в художній прозі М. Коцюбинського / О. Є. Пивоваров // Вісник Київського університету. Серія : Філологія. – Київ, 1976. – Вип. 18. – С. 65–73.

1979

686. **Ковальов В. П.** Метафори у творах М. Коцюбинського / В. П. Ковальов // Укр. мова і літ. в шк. – 1979. – № 11. – С. 26–31.

687. **Майоров В. М.** Твори М. Коцюбинського для дітей і про дітей / В. Майоров // Укр. мова і літ. в шк. – 1979. – № 2. – С. 21–31.

1980

688. **Кузнецов Ю. Б.** Художня деталь як прийом словесного живопису у творах Михайла Коцюбинського / Ю. Б. Кузнецов // Укр. мова і літ. в шк. – 1980. – № 12. – С. 28–33.

1981

689. **В'язовська О. Г.** Засоби характеротворення (на матеріалі творчості М. Коцюбинського) / О. Г. В'язовська // Укр. мова і літ. в шк. – 1981. – № 9. – С. 3–10.

690. **Єрмакова С. Д.** Мовні засоби характеристики персонажів у творах М. Коцюбинського / С. Д. Єрмакова // Укр. мова і літ. в шк. – 1981. – № 6. – С. 20–35.

1982

691. **Мацько Л. І.** Мовні засоби образності в новелі М. Коцюбинського «Intermezzo» / Л. І. Мацько // Укр. мова і літ. в шк. – 1982. – № 10. – С. 43.

1983

692. **Старченко Т. В.** Трансформації при відтворенні метафоричної образності (на матеріалі перекладів чеською мовою творів М. М. Коцюбинського) / Т. В. Старченко // Проблеми слов'янознавства : респ. міжвід. наук. зб. / ред. В. П. Чугайов. – Львів, 1983. – Вип. 27 : Література, мова та культура зарубіжних слов'янських народів. – С. 124–129.

1984

693. **Луніна О.** Твори М. Коцюбинського в ілюстраціях українських художників 1950–1980-х рр. / О. Луніна // Література. Діти. Час : зб. літ.-критич. ст. про дит. літ. – Київ, 1984. – Вип. 9. – С. 167–174.

1985

694. **Пещак М. М.** Вираження часових відношень в оповіданні М. М. Коцюбинського «Харитя» / М. М. Пещак // Культура слова / редкол.: М. М. Пилинський (відп. ред.) та ін. – Київ, 1985. – Вип. 29. – С. 12–20.

1986

695. **Звисяцковський В. Я.** До еволюції жанру в прозі М. Коцюбинського / В. Я. Звисяцковський // Розвиток жанрів в українській літературі XIX – початку XX ст. : зб. наук. пр. / відп. ред. М. Т. Яценко. – Київ, 1986. – С. 273.

696. **Миронюк С. Г.** Гармонійне становлення творчого методу М. Коцюбинського / С. Г. Миронюк // Творчий метод і естетичні категорії. – Дніпропетровськ, 1986. – С. 21–28.

697. **Шумейко Г. І.** Образне слово М. Коцюбинського та його переклад англійською мовою / Г. І. Шумейко // Іноземна філологія. – Львів, 1986. – Вип. 81. – С. 29–34.

1987

698. **Арешиков Ю. О.** Художньо-виражальні функції метафори в повісті М. Коцюбинського «Fata Morgana» / Ю. О. Арешиков, М. М. Скиба // Укр. мова і літ. в шк. – 1987. – № 3. – С. 37–40.

699. **Кузнецов Ю. Б.** Художня деталь як ознака новел М. Коцюбинського / Ю. Б. Кузнецов // Індивідуальні стилі українських письменників XIX – початку XX ст. – Київ, 1987. – С. 233–263.

700. **Сенюк О.** Михайло Коцюбинський ісландською мовою / О. Сенюк // Всесвіт. – 1987. – № 7. – С. 134–135.

1988

701. **Борщевський В.** Співець гуманізму і краси // Вінниц. правда. – 1988. – 16 верес.

1989

702. **Білецький Ф. М.** Жанротворчі чинники сатиричної новели М. Коцюбинського / Ф. М. Білецький // Обласна науково-методична конференція, присвячена 125-річчю з дня народження М. М. Коцюбинського : тези доповідей / редкол.: Ю. Б. Кузнецов, О. В. Бобир, Н. М. Журавльова [та ін.]. – Чернігів, 1989. – Ч. 1. – С. 29–31.

703. **Гримич Г.** Як цвіт яблуні... // Укр. мова і літ. в шк. – 1989. – № 11. – С. 11.

Новаторство творчості М. Коцюбинського.

704. **Зимомря М. І.** Художнє слово М. Коцюбинського в німецьких критико-літературознавчих відгуках та перекладах / М. І. Зимомря // Обласна науково-методична конференція, присвячена 125-річчю з дня народження М. М. Коцюбинського : тези доповідей / редкол.: Ю. Б. Кузнецов, О. В. Бобир, Н. М. Журавльова [та ін.]. – Чернігів, 1989. – Ч. 1. – С. 137–139.

705. **Кузнецов Ю. Б.** Поетика прози Михайла Коцюбинського / Ю. Б. Кузнецов ; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : Наукова думка, 1989. – 266, [2] с.

706. **Кучинський М. В.** Творчість М. Коцюбинського в оцінці журналу «Киевская старина» / М. В. Кучинський // Обласна науково-методична конференція, присвячена 125-річчю з дня народження М. М. Коцюбинського : тези доповідей / редкол.: Ю. Б. Кузнецов, О. В. Бобир, Н. М. Журавльова [та ін.]. – Чернігів, 1989. – Ч. 1. – С. 82–84.

707. **Мазур І. П.** Про сучасне прочитання повісті М. Коцюбинського «Fata morgana» / І. П. Мазур // Укр. мова і літ. в шк. – 1990. – № 3. – С. 18–24.

1991

708. **Брик Р.** Герої «Фата Моргана» в житті / Р. Брик // Родослав. – 1991. – № 11. – С. 4–5.

Про розправу царських військ над селянами Чернігівщини.

1992

709. **Піддубна Р.** «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського : міфопоетика та ліро-епос / Р. Піддубна // Слово і Час. – 1992. – № 11. – С. 68.

1993

710. **Бублейник Л. В.** Казковий світ слова (метафори в повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків») / Л. В. Бублейник // Культура слова : зб. наук. пр. / редкол.: С. Єрмоленко [та ін.]. – Київ, 1993. – Вип. 44. – С. 17–20.

711. **Сторожук В.** Залюблений у сонце і квіти / В. Сторожук // Укр. мова і літ. в шк. – 1993. – № 7. – С. 42.

1994

712. **Агеєва В.** Імпресіоністична поетика М. Коцюбинського / В. Агеєва // Слово і Час. – 1994. – № 9/10. – С. 11.

713. **Білоцерківець Н.** Тіні забутих предків (любов і смерть у Михайла Коцюбинського) / Наталка Білоцерківець // Сучасність. – 1994. – № 1. – С. 76–82.

714. **Корогодський Р.** «Тіні забутих предків»: повість, сценарій, фільм / Роман Корогодський // Слово і час. – 1994. – № 9/10. – С. 75–82.

1995

715. **Кухта Н.** Фольклорна основа казки «Хо» Михайла Коцюбинського / Н. Кухта // Дивослово. – 1995. – № 4. – С. 28–30.

716. **Мовчун А.** Елементи народознавства в повісті «Fata Morgana» / А. Мовчун // Дивослово. – 1995. – № 3. – С. 24–25.

1996

717. **Логвин Г. М.** Коцюбинський та імпресіонізм / Г. Логвин // Дивослово. – 1996. – № 10. – С. 17.

718. **Матвеєва Т. П.** Метафора як виразник стилю М. М. Коцюбинського : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Тетяна Петрівна Матвеєва. – Одеса, 1996. – 16 с.

719. **Мірошніченко В.** Творчість М. М. Коцюбинського в англомовних літературах / В. Мірошніченко // Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку. – Запоріжжя, 1996. – Ч. II. – С. 179–181.

720. **Міхалінчик Л. Г.** Імпресіоністична інтерпретація історичних подій у повісті «Fata Morgana» М. Коцюбинського / Л. Г. Міхалінчик // Література й історія : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (12–14 груд.1996) / за ред.: О. Д. Турган, В. М. Тихомиров, В. Ф. Шевченко. – Запоріжжя, 1996. – Ч. 1. – С. 34–37.

1997

721. **Кіяновська М.** Засоби міфологізації персонажів у повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» / М. Кіяновська // Молода нація. – 1997. – № 5. – С. 113–120.

722. **Коваль І.** Фольклорна модель похорону у повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» / І. Коваль // Молода нація. – 1997. – № 5. – С. 120–127.

723. **Логвиненко Н.** Фольклорно-етнографічні джерела повісті «Тіні забутих предків» / Н. Логвиненко // Дивослово. – 1997. – № 1. – С. 57–60.

1998

724. **Євшан М.** «Тіні забутих предків» / Микола Євшан // Критика. Літературознавство. Естетика / М. Євшан. – Київ : Основи, 1998. – С. 472–475.

725. **Література** та культура Полісся. Творчість М. Коцюбинського та громадсько-культурний і літературний процес у Чернігові кінця XIX – поч. XX ст. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. В. Гоголя ; [редкол.: Г. В. Самойленко (відп. ред. і упоряд.) та ін.]. – Ніжин : Наука-сервіс, 1998. – Вип. 10. – 218 с.

726. **Мірошніченко Л. О.** Внутрішній монолог в імпресіоністичних творах М. Коцюбинського / Л. О. Мірошніченко // Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологічні науки. – 1998. – № 1. – С. 103–105.

727. **Саяпіна Т. В.** Взаємодія емоції страху у архетипів колективного підсвідомого в повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» / Т. В. Саяпіна // Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологічні науки. – 1998. – № 1. – С. 138–139.

728. **Статєєва В. І.** Світоглядно-мовна концепція українських письменників кінця XIX – початку XX ст. (на матеріалах спадщини М. Коцюбинського, Лесі Українки, Б. Грінченка) : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01 / Валентина Іванівна Статєєва. – Ужгород, 1998. – 44 с.

1999

729. **Білоус Н.** До таємниць художнього слова : вивчаємо новелу М. Коцюбинського «Intermezzo» та вірш Лесі Українки «Як я люблю оці години праці» / Н. Білоус, П. Білоус // Українська мова в загальноосвітній школі. – 1999. – № 3. – С. 19–23.

730. **Логвин Г.** Ще раз про імпресіонізм у Коцюбинського / Г. Логвин // Дивослово. – 1999. – № 4. – С. 3.

731. **Мирошниченко В. В.** Символіка творів М. Коцюбинського та засоби відтворення її в перекладі (на матеріалі англomовної та французької україніки) / В. В. Мирошниченко // Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологічні науки. – 1999. – № 2. – С. 78–85.

732. **Присяжна Т. М.** Система художніх прийомів у творах М. Коцюбинського / Т. М. Присяжна // Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологічні науки. – 1999. – № 1. – С. 100–104.

733. **Саяпіна Т.** Конфлікт буденного та позамежового буття / Т. Саяпіна // Слово і Час. – 1999. – № 9. – С. 18.

Етюд М. Коцюбинського «Сон».

734. **Саяпіна Т. В.** Ритуал і ритуальне утворення в системі міфопоетики художнього твору («Він іде!» М. Коцюбинського) / Т. В. Саяпіна // Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологічні науки. – 1999. – № 2. – С. 128–131.

735. **Форманова С. В.** Ключові слова у мовній картині світу Михайла Коцюбинського : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Світлана Вікторівна Форманова. – Київ, 1999. – 17 с.

2000

736. **Андрійчук Т.** Перечитуючи класику: діалог з Михайлом Коцюбинським / Т. Андрійчук // Сіверян. літопис. – 2000. – № 6. – С. 130.

737. **Волковинська Н.** Образ танцю у творчості М. Коцюбинського / Н. Волковинська // Укр. мова та літ. – 2000. – № 3. – С. 5–7.

738. **Лесик В.** Система образів твору / В. Лесик // Дивослово. – 2000. – № 8. – С. 7.

Новела М. Коцюбинського «Intermezzo».

739. **Саяпіна Т. В.** Міфопоетика творчості М. М. Коцюбинського : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01 / Тетяна Володимирівна Саяпіна. – Запоріжжя, 2000. – 19 с.

2001

740. **Кузнєцов Ю.** «Напоєний соками багатющої землі своєї...» : творчість Михайла Коцюбинського в контексті європейського імпресіонізму / Ю. Кузнєцов // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2001. – № 5. – С. 25–40.

741. **Мирошніченко В. В.** Міфопоетика творів Коцюбинського в контексті західних літератур (на матеріалі англomовної та французької україніки) / В. В. Мирошніченко // Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологічні науки. – Запоріжжя, 2001. – № 1. – С. 65–68.

742. **Форманова С. В.** Функції ключових слів як наскрізних компонентів творчості Михайла Коцюбинського / С. В. Форманова // Науковий вісник Ізмаїльського державного педагогічного інституту : Історичні науки. Педагогічні науки. Філологічні науки / ред. О. М. Лебеденко. – Ізмаїл, 2001. – Вип. 11. – С. 162–166.

2002

743. **Росінська О. А.** Поетоніми як засіб створення інтриги в оповіданні М. Коцюбинського «Помстився» / О. А. Росінська // Літературознавчий збірник. – Донецьк, 2002. – Вип. 10. – С. 80–86.

744. **Шевчук В.** Поезія не живе на смітнику. Михайло Коцюбинський та його проза : [есей] / Валерій Шевчук // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2002. – № 2. – С. 6–24.

2003

745. **Малюга Н.** Невласне пряма мова і форми її вираження у прозі М. Коцюбинського / Н. Малюга // Мандрівець. – 2003. – № 6. – С. 44–49.

746. **Марчук О. І.** Структурно-типологічні параметри порівняльних конструкцій в ідіостилі М. М. Коцюбинського : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Олена Іванівна Марчук. – Одеса, 2003. – 20 с.

747. **Матвєєва Т. П.** Метафора як об'єкт дослідження лінгвостилістики (на матеріалі художнього мовлення М. М. Коцюбинського) / Т. П. Матвєєва // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. – 2003. – № 15. – С. 181–186.

748. **Немченко Г.** Особливості стильової манери М. Коцюбинського / Г. Немченко // Південний архів : Філологічні науки : зб. наук. праць. – Херсон, 2003. – Вип. XX. – С. 37–40.

749. **Самойленко Г. В.** М. Коцюбинський на шляху до європейського визнання / Г. В. Самойленко // Наукові записки Ніжинського державного педагогічного університету імені М. Гоголя. Філологічні науки. – 2003. – № 3. – С. 53–56.

2004

750. **Бобровська Т.** «Нестаріючі рум'янці життя...» : спроба сміхоаналізу коди повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» через призму меніпеї / Т. Бобровська // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2004. – № 6. – С. 36–43.

751. **Бобровська Т.** Літературознавча полеміка як метод виховання ораторських здібностей : вивч. повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» / Т. Бобровська // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2004. – № 1. – С. 23–29.

752. **Бужинська Ю. О.** Лексика художнього твору як один із аспектів лінгвістичного аналізу (на матеріалі оповідання М. Коцюбинського «Ялинка») / Ю. О. Бужинська // Держава та регіони. Серія : Гуманітарні науки. – 2004. – № 2. – С. 84–86.

753. **Бурчик О. В.** Зіставний аналіз образу відьми у творах М. Коцюбинського «Відьма» та О. Купріна «Олеся» / О. В. Бурчик // Вісник Запорізького державного університету. Серія : Філологічні науки. – № 4. – С. 13–18.

754. **В'язовський Г.** Новела М. Коцюбинського «Persona Grata» у контексті оволодіння письменником життєвим матеріалом / Г. В'язовський // Історико-літературний журнал. – 2004. – № 10. – С. 244–248.

755. **Дзюба Т.** Жанрова специфіка літературної казки / Т. Дзюба // Сіверян. літопис. – 2004. – № 5/6. – С. 68–71.

На матеріалі казки для дорослих М. Коцюбинського «Хо».

756. **Калениченко Н.** Проза М. Коцюбинського і суміжні види мистецтва / Н. Калениченко // Слово і Час. – 2004. – № 6. – С. 3–9.

757. **Логвиненко Н.** Фольклорні мотиви у повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» / Н. Логвиненко // Укр. літ. в шк. – 2004. – № 10. – С. 24–29.

758. **Піддубняк О.** Тернистим шляхом : до історії ювілейного видання у 1929 р. повісті Коцюбинського М. «Тіні забутих предків» / О. Піддубняк // Дзвін. – 2004. – № 11/12. – С. 150–162.

759. **Поліщук Я.** «Пейзаж людини» від Михайла Коцюбинського / Я. Поліщук // Дивослово. – 2004. – № 10. – С. 44–46.

760. **Присяжна Т.** Прийоми імпресіоністичної поетики у повісті Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків» / Т. Присяжна // Мандрівець. – 2004. – № 5. – С. 64–66.

761. **Присяжна Т.** Художні прийоми імпресіоністичного малюнка у повісті «Fata morgana» / Т. Присяжна // Мандрівець. – 2004. – № 6. – С. 51–53.

762. **Хаддад К. А.** Екзистенційний дискурс у творчості Михайла Коцюбинського : автореф. дис. ... канд. філол. наук :10.01.01 / Катріна Аднанівна Хаддад. – Харків, 2004. – 19 с.

2005

763. **Леонтович В.** Естетизм М. М. Коцюбинського / В. Леонтович // Літ. Чернігів. – 2005. – № 3. – С. 141–146.

764. **Новікова Л.** Імпресіонізм новели Михайла Коцюбинського «Intermezzo» / Л. Новікова // Дивослово. – 2005. – № 6. – С. 19–20.

765. **Турута Т.** Шлях М. Коцюбинського від реалізму до імпресіонізму / Т. Турута // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2005. – № 5. – С. 35–37.

766. **Хаддад К.** «Fata Morgana»: влада безособових сил у художньому світі Михайла Коцюбинського / К. Хаддад // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : матеріали Міжнар. наук. конф. 10–12 жовт. 2005 р., Ужгород. – Ужгород, 2005. – Вип. 9 : Українська література в загальноєвропейському контексті. – С. 309–311.

2006

767. **Бестюк І.** Міфогенність імпресіонізму як основа поетики повісті Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків» / І. Бестюк // Мандрівець. – 2006. – № 2. – С. 49–55.

768. **Бондаренко Ю.** Про першопочатки людства у повісті «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського / Ю. Бондаренко // Дивослово. – 2006. – № 12. – С. 4–10.

769. **Бобровська Т.** Усмішка сонця : сонячні типи в українській класиці / Т. Бобровська // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2006. – № 6. – С. 5–8.

М. Коцюбинський «Тіні забутих предків».

770. **Горболіс Л.** Художнє осмислення сакрального у творах М. Коцюбинського «Intermezzo», «Тіні забутих предків» / Л. Горболіс // Укр. літ. в шк. – 2006. – № 5. – С. 9–11.

Матеріали до характеристики образів.

771. **Коцюбинська Н.** Творчі подорожі : (До 142-ї річниці з дня народження М. Коцюбинського) / Н. Коцюбинська // Літ. Чернігів. – 2006. – № 3. – С. 145–148.

772. **Марчук О. І.** Порівняльні конструкції зі сполучником «наче» у творах М. М. Коцюбинського / О. І. Марчук // Ономастика і апелятиви : зб. наук. пр. / за ред. В. О. Горпинича. – Дніпропетровськ, 2006. – Вип. 26. – С. 81–87.

773. **Ярулліна Е.** Мозаїка авторських мікрообразів, інкрустована кримськотатарською етнографією (за твором М. Коцюбинського «На камені») / Е. Ярулліна // Сучасний погляд на літературу : зб. наук. пр. / ред. В. Ф. Погребенник. – Київ, 2006. – Вип. 10. – С. 34–38.

2007

774. **Артюх О. Ф.** Урок-п'єса за мотивами новели М. М. Коцюбинського «Intermezzo» / О. Ф. Артюх // Нестандартні уроки з української мови та літератури : навч. посіб. / упоряд. О. М. Чхайло. – Харків, 2007. – Вип. 2. – С. 162–166.

775. **Скачков А. Ю.** Лінгвостилістичні особливості портретних описів у творах М. Коцюбинського : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Андрій Юрійович Скачков. – Харків, 2007. – 20 с.

776. **Хоменко І.** Аудіовізуальна інтерпретація прози Михайла Коцюбинського і Сітіро Фукадзави : діалог культур / І. Хоменко // Сіверян. літопис. – 2007. – № 5. – С. 122–127.

2008

777. **Бестюк І. А.** «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського: феномен тексту в контексті неоміфологізму української літератури початку ХХ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01 / Ірина Анатоліївна Бестюк. – Харків, 2007. – 20 с.

778. **Вічні** сторінки трагічних історій про кохання : Компаративний аналіз драми В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта» та повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» // Зарубіжна література. – 2008. – № 41/42. – С. 34–37.

779. **Мацевко-Бекерська Л.** Наративна конфігурація малої прози Михайла Коцюбинського кінця ХІХ – початку ХХ ст. / Л. Мацевко-Бекерська // Дивослово. – 2008. – № 12. – С. 37–42.

780. **Скачков А. Ю.** Стилїстика портрету в текстах М. Коцюбинського / А. Ю. Скачков // Вивчаємо укр. мову та літ. – 2008. – № 11. – С. 33–38.

781. **Сюндюков І.** Ціна прозріння : новела Михайла Коцюбинського «Сміх» як художнє пророцтво / І. Сюндюков // День. – 2008. – 11 січ. – С. 8.

2009

782. **Будугай О.** Мотиви гріха й каяття у творах для дітей «Маленький грішник» Михайла Коцюбинського і «Дзига» Шолом-Алейхема / О. Будугай // Дивослово. – 2009. – № 12. – С. 48–51.

783. **Вавринюк Т. І.** Засоби суб'єктивації оповіді в новелах М. Коцюбинського / Т. І. Вавринюк // Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри : матеріали Міжнар. наук. конф. 5–6 листоп. 2009 р. / Ж. В. Колоїз (відп. ред.). – Кривий Ріг, 2009. – С. 407–412.

784. **Горболіс Л.** Герой «Intermezzo» М. Коцюбинського: «у пошуках своєї орбіти» / Л. Горболіс // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Літературознавство. – 2009. – Вип. 27. – С. 49–54.

785. **Коляденко О.** Когнітивна метафора як засіб об'єктивації концепту «страх» у творах М. Коцюбинського / Олена Коляденко // Укр. мова. – 2009. – № 3. – С. 39–46.

786. **Ханас У.** Екзистенціал страху в творчості Михайла Коцюбинського / У. Ханас // Вісник Львівського університету. Серія : Філософські науки. – 2009. – Вип. 12. – С. 170–177.

787. **Шупта-В'язовська О.** Художній часопростір як спосіб вираження несвідомого в прозі Михайла Коцюбинського / О. Шупта-В'язовська // Укр. мова й література в середніх шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 12. – С. 102–105.

2010

788. **Дем'яненко Л.** Синтез мистецтв : як засіб вираження імпресіоністичного переживання у новелі Михайла Коцюбинського «Intermezzo» / Людмила Дем'яненко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. – № 1. – С. 118–124.

789. **Луц Н.** На шляху до духовного оновлення : (про повість М. Коцюбинського «Тіні забутих предків») // Дивослово. – 2010. – №1. – С. 35–36.

790. **Поліщук Я.** І ката, і героя він любив... : Михайло Коцюбинський : літ. портрет / Я. Поліщук. – Київ : Академія, 2010. – 302 с.

791. **Поліщук Я.** Індивідуальна естетика Михайла Коцюбинського / Я. Поліщук // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : зб. наук. пр. / відп. ред. І. В. Сабадош. – Ужгород, 2010. – Вип. 14. – С. 153–156.

792. **Поліщук Я.** Наслухуючи «музику сфер» : поетикальні паралелі творчості Михайла Коцюбинського та Кнута Гамсуна / Ярослав Поліщук // Слово і час. – 2010. – № 12. – С. 53–67.

793. **Сізова К.** Імпресіоністичний портрет у прозі М. Коцюбинського / К. Сізова // Людина у дзеркалі літератури : трансформація принципів портретування в українській прозі XIX – початку XX ст. : монографія / К. Сізова. – Київ, 2010. – С. 236–263.

794. **Тимченко Ю. О.** Вербалізація простору в новелах М. Коцюбинського (у контексті українського мовно-літературного процесу кінця XIX – початку XX століття) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Юлія Олександрівна Тимченко. – Харків, 2010. – 20 с.

795. **Ткаченко І.** «Мої дні течуть тепер серед степу...» : «степ» як психологема в новелі Михайла Коцюбинського «Intermezzo» / І. Ткаченко // Дивослово. – 2010. – № 7. – С. 42–46.

2011

796. **Білецький Л.** «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського в світлі історичного розвитку / Л. Білецький // Українське літературознавство : зб. наук. пр. / відп. ред. Т. Ю. Салига. – Львів, 2011. – Вип. 74. – С. 277–310.

797. **Дем'яненко Л.** Імпресіонізм у музиці і літературі (Михайло Коцюбинський і Клод Дебюссі) / Л. Дем'яненко // Слово і Час. – 2011. – № 1. – С. 78–84.

798. **Ханус У. Я.** Соціально-філософські виміри людського життя у творчості Михайла Коцюбинського : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / Уляна Ярославівна Ханус. – Переяслав-Хмельницький, 2011. – 20 с.

2012

799. **Небеленчук І.** Емоційний діалог як засіб розкриття внутрішнього світу героя у новелі М. Коцюбинського «Intermezzo» / Ірина Небеленчук // Укр. літ. в загальноосв. шк. – 2012. – № 1. – С. 6–10.

800. **Тимченко Ю. О.** Перифрази в художньому мовосвіті Михайла Коцюбинського / Ю. О. Тимченко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2012. – № 1. – С. 22–25.

2013

801. **Пашенко М. В.** Еволюціонування образу природи у прозі М. Коцюбинського / М. В. Пашенко // Вісник Одеського національного університету. Серія: Філологія. – 2013. – Т. 18, вип. 1. – С. 107–115.

2014

802. **Дем'яненко Л.** Використання прийомів архітектури в художній творчості Михайла Коцюбинського / Л. Дем'яненко // Дивослово. – 2014. – № 4. – С. 57–61.

803. **Дем'яненко Л. Г.** Проблема взаємодії мистецтв у художній творчості Михайла Коцюбинського : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01 / Людмила Григорівна Дем'яненко. – Київ, 2014. – 20 с.

804. **Жила С.** Відкритий художній світ Михайла Коцюбинського / Світлана Жила // М. Коцюбинський: погляд з ХХІ століття: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річчю від дня народж. Михайла Коцюбинського (18–19 вересня 2014 р.) / Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського [та ін.] – Чернігів : Лозовий В. М., 2014. – С. 125–130 ; Укр. літ. в загальноосв. шк. – 2014. – № 4. – С. 9–15.

805. **Ковальчук О.** Візуальний досвід як основа філософії існування : на матеріалі оповідання Михайла Коцюбинського

«Для загального добра» / Олександр Ковальчук // Дивослово. – 2014. – № 2. – С. 44–47.

806. **Коцюбинська Н.** Таємничий світ творчості : [нарис] / Наталя Коцюбинська // Літ. Чернігів. – 2014. – № 3. – С. 3–7.

807. **Лях Т.** «...Що робиться там, де людина не може бачити»: метафізичний горизонт творчого мислення Михайла Коцюбинського / Т. Лях // Слово і Час. – 2014. – № 9. – С. 29–39.

808. **Привалова С.** Особливості індивідуальної творчої манери письма Михайла Коцюбинського / С. Привалова // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2014. – № 8. – С. 54–56.

2015

809. **Іваницька С.** Творчий спадок Михайла Коцюбинського в оцінках Сергія Єфремова на сторінках часопису «Книгарь» (1917–1919 роки) / Світлана Іваницька // Сіверян. літопис. – 2015. – № 1. – С. 146–153.

810. **Ковальчук О. Г.** Візуальне у творчості М. Коцюбинського : монографія / О. Г. Ковальчук ; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – 232 с.

2017

811. **Дем'яненко Л. Г.** Компаративне вивчення імпресіоністичної манери творчості українського письменника М. Коцюбинського та литовського композитора М. Чюрльоніса / Л. Г. Дем'яненко // Слов'янознавство і нові парадигми та напрями соціогуманітарних досліджень : матеріали міжнар. наук. конф. до Дня слов'ян. писемності і культури (Київ, 24 трав. 2017 р.) : [тези доп.] / НАН України [та ін.]. – Київ : НБУВ, 2017. – С. 89–92.

812. **Ткаченко Н.** Імпресіонізм у новелах М. Коцюбинського «Цвіт яблуні» та С. Цвейга «Лист незнайомої» / Наталія Ткаченко, Любов Анікіна // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2017. – № 9. – С. 31–34.

813. **Турган О.** Агон життя і смерті у творчості М. Коцюбинського / Ольга Турган // Слово і час. – 2017. – № 6. – С. 28–35.

2018

814. **Вертій О.** З'ясування народних джерел творчості Михайла Коцюбинського / Олексій Вертій // Укр. мова і літ. в шк. – 2018. – № 2. – С. 32–36.

815. **Воробей А.** Фразеологічні одиниці у творах для дітей Михайла Коцюбинського / Аліна Воробей, Тетяна Хомич // Сучасна філологія: теоретичні, практичні та інноваційні аспекти розвитку (досвід реалізації компетентнісного підходу) : кол. монографія / [В. В. Борисенко та ін.]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – С. 183–189.

816. **Поворознюк С.** Етнічні стереотипи татарського народу в творах Михайла Коцюбинського / Світлана Поворознюк // Дивослово. – 2018. – № 5. – С. 36–40.

2019

817. **Жила С.** «Тіні забутих предків» – повістевий шедевр Михайла Коцюбинського / Світлана Жила // Укр. мова і літ. в шк. України. – 2019. – № 9. – С. 12–17.

2021

818. **Ковальська С.** Михайло Коцюбинський у сучасному сприйнятті. Новела «Intermezzo» / Світлана Ковальська, Олена Деркач // Укр. мова і літ. в шк. України. – 2021. – № 3. – С. 49–55 : іл.

2022

819. **Левченко О.** Реформатор української літератури [М. М. Коцюбинський] / Оксана Левченко // Журавлик. – 2022. – № 8/9. – С. 8.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Свого часу древня чернігівська земля дала прихисток і натхнення для творчості видатному українському письменнику Михайлу Коцюбинському. З Черніговом пов'язані 15 років життя Михайла Коцюбинського. Тут народилися кращі його твори: «Дорогою ціною», «В путях шайтана», «Цвіт яблуні», «Intermezzo», «Fata morgana» та «Тіні забутих предків». Ім'я письменника увійшло до золотого фонду української класичної літератури.

Чернігівщина шанує пам'ять про видатного земляка. Багато закладів культури та вулиць міст і сіл Чернігівщини названі на честь Михайла Коцюбинського. За 12 км від залізничної станції Чернігів розташоване селище міського типу Михайло-Коцюбинське (до 1935 року – Козел). У 1935 році село було перейменовано на честь класика української літератури М. М. Коцюбинського.

Чернігівська міська бібліотека носить ім'я М. М. Коцюбинського з 1953 року. Ніжинський академічний український драматичний театр імені Михайла Коцюбинського носить ім'я видатного українського письменника із 1958 р. У селі Вихвостів у 1958 р. створено Народний музей «Фата моргана». Засновник музею – Микола Таратин. А у 1983 році цей музей отримав окреме приміщення, де знаходиться більше 7 тис. експонатів.

Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник видатного українського письменника Михайла Коцюбинського було засновано у вересні 1934 року з нагоди 70-річчя від дня його народження. Нині музей складається з меморіального будинку письменника, сучасної будівлі літературної експозиції та меморіального саду Коцюбинських.

Чернігівська обласна премія імені Михайла Коцюбинського започаткована в 1992 р. за ініціативи Чернігівської обласної організації Спілки письменників України, Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника Михайла Коцюбинського та Чернігівського відділення Фонду культури. Починаючи з 2003 р., премія фінансується з обласного бюджету.

Поховали Михайла Коцюбинського на Болдиній горі у Чернігові, улюбленому місці його щоденних прогулянок. Багато років приходять до могили подружжя Коцюбинських численні шанувальники таланту письменника з числа чернігівців та гостей міста.

1938

820. **Копиленко О.** «Fata Morgana» (в чернігів. театрі ім. Т. Шевченка) / Олександр Копиленко // Літ. газ. – 1938. – 1 берез. – С. 3.

1954

821. **Березняк І. Г.** «Fata Morgana» на чернігівській сцені : [про інсценізацію повісті М. Коцюбинського «Fata Morgana» Чернігів. драм. театром у 1938 р.] / І. Г. Березняк // Деснян. правда. – 1954. – 17 верес. – С. 4.

1955

822. **Крижанівський С.** На Болдиній горі : про відкриття пам'ятника М. Коцюбинському / Крижанівський С. // Літ. газ. – 1955. – 21 лип.

823. **Оліферовський І.** Відкриття пам'ятника М. Коцюбинському / І. Оліферовський // Деснян. правда. – 1955. – 16 лип.

1971

824. **Погрібна Л. З.** Твори М. Коцюбинського на екрані / Л. З. Погрібна. – Київ : Наукова думка, 1971. – 155 с.

1979

825. **Єрмоленко О.** Всенародна шана / Ольга Єрмоленко // Деснян. правда. – 1979. – 16 верес.

До 115-річчя з дня народження М. М. Коцюбинського. Вшанування пам'яті письменника на Чернігівщині.

1984

826. **Сизоненко О.** Краса світлої душі : до 120-річчя від дня народження М. М. Коцюбинського / О. Сизоненко // Літ. Україна. – 1984. – 20 верес.

827. **Яремчук А. І.** І зійшлися вогні / А. І. Яремчук // Новини кіноекрана. – 1984. – № 12. – С. 2–3.

Про документальний фільм «Михайло Коцюбинський», який знімався в Чернігові.

1987

828. **Коцюбинський М. М.** (1864–1913) // Їх іменами названі вулиці м. Чернігова : бібліогр. покажч. / Чернігів. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; складач Л. В. Студьонова ; за участю Н. В. Романчук ; наук. консультант В. У. Чорноус. – Чернігів, 1987. – С. 13.

1989

829. **Горобець В. Й.** За прекрасну мову і велику літературу : до 125-річчя від дня народження М. М. Коцюбинського / В. Й. Горобець // Укр. мова і літ. в шк. – 1989. – № 11. – С. 59.

830. **Дрозд В.** Слово про Коцюбинського : до 125-річчя від дня народження М. М. Коцюбинського / В. Дрозд // Літ. Україна. – 1989. – 5 жовт.

831. **Коцюбинська М. М.** Коцюбинський – сьогоднішніми очима : до 125-річчя від дня народження М. М. Коцюбинського / М. Коцюбинська // Літ. Україна. – 1989. – 23 листоп.

832. **Куценко П.** Талант сонячний, щедрий / П. Куценко // Деснян. правда. – 1989. – 21 верес.

Святкування 125-річчя М. М. Коцюбинського у Чернігові.

1992

833. **Мохно Г.** У старому Чернігові. Могила Коцюбинського / Г. Мохно // Чернігів. відом. – 1992. – 10/16 лип.

2002

834. **Коцюбинська Н.** Не можу розминутися з людиною : до дня пам'яті Михайла Коцюбинського : [нарис] / Наталя Коцюбинська // Чернігів. відом. – 2002. – 26 квіт. – С. 9.

2003

835. **Леус В.** Великому сонцепоклоннику / Віталій Леус // Чернігів. відом. – 2003. – 25 квіт. – С. 9.

Історія пам'ятника М. Коцюбинському на Болдиних горах у Чернігові.

2005

836. **Вечоренко П.** Шана і квіти – сонцелюбу : [вшанування пам'яті М. М. Коцюбинського в Чернігові] // Деснян. правда. – 2005. – 5 трав. – С. 2.

837. **Вшанували** сонцелюба // Гарт. – 2005. – 28 квіт. – С. 3.
92 роки від дня смерті М. Коцюбинського.

838. **Короненко С.** Відкриваємо сонцелюба М. Коцюбинського у контексті світової літератури / С. Короненко // Літ. Україна. – 2005. – 15 верес. – С. 6.

839. **Коцюбинський І.** Пам'ятнику – півстоліття: до 50-річчя відкриття пам'ятника М. М. Коцюбинському в Чернігові / І. Коцюбинський // Сіверщина. – 2005. – 22 лип. – С. 5.

2008

840. **Вшанували** одного з 100 великих українців // Місто. – 2008. – 1 трав. – С. 2.

Вшанування М. Коцюбинського в Чернігові.

841. **Миколаєнко В.** Класикові української літератури : [вшанування пам'яті Михайла Коцюбинського з нагоди 95-річчя з часу його смерті] / В. Миколаєнко // Деснян. правда. – 2008. – 30 квіт. – С. 20.

842. **Синельник І.** У Чернігові вшанували пам'ять Михайла Коцюбинського / І. Синельник // Чернігів. відом. – 2008. – 30 квіт. – С. 2.

843. **Терлецький В.** Михайло Коцюбинський у пошануванні та дослідженнях нащадків / Віктор Терлецький // Сіверян. літопис. – 2008. – № 3. – С. 194–204.

Автор згадує про зустрічі і спілкування, про співпрацю з нащадками письменника М. М. Коцюбинського – дочкою Іриною Михайлівною Коцюбинською та онуком Юлієм Романовичем

Коцюбинським. Зустрічі відбувалися в музеї М. М. Коцюбинського. Про роботу родини письменника щодо увічнення його пам'яті.

2011

844. **Березкіна О.** «Тіні забутих предків» єднають Україну / Олена Березкіна // Чернігів. відом. – 2011. – 2 листоп. – С. 17.

Вечір з нагоди 100-річчя написання М. Коцюбинським одного зі своїх найкращих творів – повісті «Тіні забутих предків». Захід відбувся в Чернігівському літературно-меморіальному музеї-заповіднику М. Коцюбинського.

845. **Синельник І.** Мітинг-реквієм до 98-ї річниці від дня смерті М. Коцюбинського / Ірина Синельник // Чернігів. відом. – 2011. – 27 квіт. – С. 2.

2012

846. **Науменко В.** Золота скарбниця поета у прозі / Валетина Науменко // Деснян. правда. – 2012. – 28 квіт. – С. 2.

Мітинг-реквієм з нагоди 99-ї річниці від дня смерті М. Коцюбинського на Болдиній горі в Чернігові.

2013

847. **Антоненко П.** [У Чернігові] вшанували пам'ять Коцюбинського / Петро Антоненко // Слово Просвіти. – 2013. – 2/15 трав. – С. 2.

До 100-річчя із дня смерті М. Коцюбинського.

848. **Дзюба С.** Вшанували генія / Сергій Дзюба // Деснян. правда. – 2013. – 19 верес. – С. 2.

Відзначення в Чернігові 149-ї річниці з дня народження М. Коцюбинського.

849. **Коцюбинська Н.** Він так любив життя... : (До 100-річчя від дня смерті М. Коцюбинського) / Наталія Коцюбинська // Гарт. – 2013. – 25 квіт. – С. 12.

850. **Коцюбинська Н.** Сто літ пам'яті / Наталія Коцюбинська // Літ. Україна. – 2013. – 16 трав. – С. 1–2.

У Чернігові відбулися заходи до 100-х роковин від дня смерті М. Коцюбинського.

851. **Науменко В.** Безцінний скарб сонцепоклонника / Валентина Науменко // Деснян. правда. – 2013. – 2 трав. – С. 3.

Мітинг-реквієм з нагоди 100-річчя із дня смерті М. М. Коцюбинського, який відбувся на Болдиній горі в Чернігові.

852. **Павленко С.** Квіти на могилу Коцюбинського / Сергій Павленко // Голос України. – 2013. – 27 квіт. – С. 9.

Вшанування пам'яті М. М. Коцюбинського у Чернігові з нагоди 100-річчя від дня його смерті.

2014

853. **Дзюба С.** «Будьмо передусім українцями!»: у Чернігові відзначили 150-ліття від дня народження геніального земляка Михайла Коцюбинського / Сергій Дзюба // Деснян. правда. – 2014. – 20/25 верес. – С. 7.

854. **Сапон В.** В чистій пам'яті на дні... : [до 150-річчя від дня народж. Михайла Коцюбинського (1864–1913)] / Володимир Сапон // Деснян. правда. – 2014. – 28 серп. – С. 6.

2015

855. **Дзюба С.** Як заповідав Михайло Коцюбинський / Сергій Дзюба // Деснян. правда. – 2015. – 24 верес. – С. 6.

Відзначення у Чернігові 151-ї річниці з дня народження письменника М. М. Коцюбинського.

856. **Сошенко Б.** Вшанування сонцепоклонника у Чернігові [Коцюбинський М. М.] / Богдан Сошенко // Укр. слово. – 2015. – 30 верес. / 6 жовт. – С. 8.

2016

857. **Дзюба С.** Вшанування Великого сонцепоклонника / Сергій Дзюба // Деснян. правда. – 2016. – 22 верес. – С. 8.

Урочистості в Чернігові з нагоди 152-ї річниці від дня народження М. Коцюбинського.

2019

858. **Адруг В.** «Беатріче Коцюбинського». Про пристрасне кохання відомого письменника і його музи Олександри Аплаксіної [знято художній фільм у Чернігові, де й відбувся його прем'єрний показ] / Віталій Адруг // Деснянка. – 2019. – 23 трав. – С. 9.

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ-ЗАПОВІДНИК МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

На затишній чернігівській вулиці, неподалік від центру, привертає увагу оаза краси, людяності й тепла. Це садиба класика української літератури, великого гуманіста і Сонцепоклонника Михайла Коцюбинського. Письменник придбав її в 1898 році, коли переїхав з Вінниці до Чернігова. Вона і нині залишається в такому вигляді, який мала за його життя. Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник видатного українського письменника Михайла Коцюбинського було засновано у вересні 1934 року з нагоди 70-річчя від дня його народження. Нині музей складається з меморіального будинку письменника, сучасної будівлі літературної експозиції та меморіального саду Коцюбинських.

Основа музею меморіальний будинок Михайла Коцюбинського. Саме у цьому будинку письменник оселився з родиною влітку 1898 року та провів тут 15 своїх останніх, найбільш творчих років.

Чернігівський період був найпліднішим у його творчому та громадському житті. Найкращі твори класика – «Intermezzo», «Цвіт яблуні», «Дорогою ціною», «Хвала життю», «Fata

mogana», «Тіні забутих предків», що принесли авторові світову славу, були написані саме тут, у древньому сіверському місті.

Невеликий одноповерховий дерев'яний будинок М. М. Коцюбинського стоїть у центрі подвір'я. На зовнішніх дверях, при вході, – бронзова дощечка з вигравіруваним написом: «Михайло Михайлович Коцюбинський». В кімнатах відтворена обстановка, в якій жив письменник зі своєю родиною. Неповторна духовна аура ніби й зараз живе у цих стінах, приваблює людей. Сюди приходять, аби набутися сили, творчої енергії, невмирущого духу Коцюбинського. Прості скромні речі, що оточували митця, дають можливість уявити його побут, уподобання, смаки.

Будинок Коцюбинського відвідувало багато літераторів, акторів, художників і вчених того часу. Видатний композитор Микола Лисенко виконував на роялі улюблені мелодії Михайла Михайловича. У вітальні проводились літературні «суботи», у яких брали участь письменники Б. Грінченко, М. Вороний, М. Чернявський, В. Самійленко, М. Жук. У цьому будинку 1909 року зупинявся шведський вчений-славіст Альфред Єнсен, перекладач творів Коцюбинського.

В останні роки життя письменника вітальня служила йому й робочим кабінетом. Стіл з письмовим приладдям, бібліотека й меблі допомагають відвідувачам уявити, як працював автор. Складається враження, ніби господар цієї кімнати щойно залишив перо й чорнильницю, аби трохи відпочити під час прогулянки у садку.

У двох книжкових шафах – меморіальна бібліотека письменника, де зберігається понад 1500 книг. Серед них цікаві першодруки його творів, книги з автографами Бориса Грінченка, Івана Нечуя-Левицького, Івана Франка, Панаса Мирного, чимало нарисів про життя Коцюбинського та його творчість.

Михайло Коцюбинський був великим знавцем народного мистецтва. В їдальні зберігаються вироби народних майстрів, які збирав письменник – гуцульські та молдавські.

1983 року меморіальну експозицію було розширено. До неї увійшли ще дві кімнати та кухня. У приміщеннях, де мешкали доньки письменника та його мати з молодшим сином Романом можна бачити цікаві сувеніри, що їх привіз Коцюбинський зі своїх численних мандрівок. У кухні зберігається домашнє начиння, типове для кінця XIX – початку XX століть.

Після відвідин меморіального будинку можна заглянути до прекрасного саду родини Коцюбинських. Сад стараннями працівників музею збережено у тому вигляді, яким він був за життя письменника.

Прикрашають цю своєрідну зелену експозицію дерева, що їх особисто посадив видатний майстер слова, особливо приваблює ялинка, що розкинула свої могутні віти над меморіальним будинком. Їй вже понад 100 років. На зі смаком доглянутих клумбах бачимо улюблені квіти письменника: мальви, маки,

троянди та ін. Михайло Михайлович любив відпочивати в бузковій альтанці, серед пахощів численних квітів та трав. Є тут також екзотичні субтропічні рослини – агави, якими письменник милувався в Італії, а зараз вони прикрашають музейний садок.

Літературну експозицію музею було відкрито у вересні 1983 року у щойно зведеному новому приміщенні. Керівником художнього проєкту був один з кращих музейних художників-оформлювачів України – лауреат Національної премії ім. Т. Г. Шевченка Анатолій Гайдамака. В центрі будівлі – унікальна вирізьблена з дерева композиція, що зображує персонажів з творів письменника. Автор цього символічного «Дерева життя» – заслужений діяч мистецтв України Валентин Задорожний. Літературна експозиція розповідає про головні етапи біографії письменника і його творчої праці. У вітринах – документи, фото, власні речі, першодруки творів автора і книги, які він читав. Там, у експозиції, широко висвітлена творча лабораторія М. Коцюбинського: початкові варіанти рукописів, коректи творів, зроблені автором, демонструють його постійні творчі пошуки та надбання.

Літературно-меморіальний музей-заповідник – не тільки скарбниця літературної спадщини М. Коцюбинського, а й центр дослідницької роботи з питань вивчення літературної діяльності письменника.

Музей добре відомий як культурний осередок завдяки літературно-музичним вечорам, концертам класичної та народної музики. Затишний кінолекційний зал музею використовують для своїх зібрань літературні, національно-патріотичні та філософські товариства.

Нині літературно-меморіальний музей-заповідник Михайла Коцюбинського згуртовує навколо себе весь творчий потенціал Чернігівщини. Тут відбуваються науково-практичні конференції, читання, лекції, семінари, присвячені вивченню літературної спадщини письменника. У кінолекційній залі постійно проводяться вечори-презентації творів сучасних письменників.

Автори вважають за честь ступити на землю, освячену ім'ям М. Коцюбинського, відкрити читачам своє серце саме тут, в саді-бі великого Сонцелюба.

Щорічно в день народження письменника (17 вересня) відбувається урочисте вручення премій імені Михайла Коцюбинського провідним українським літераторам, передусім уродженцям нашого Сіверського краю. Гостинно відчиняє двері

виставкова зала музею, де експонуються роботи як професійних, так і самодіяльних майстрів пензля, вишивки та писанкарства.

Експозиція і фонди музею постійно поповнюються рідкісними документами, фото, книгами, малюнками та іншими матеріалами, подарованими вітчизняними та зарубіжними науковими закладами та приватними колекціонерами. Відвідувачі музею мають можливість переглянути фільми за творами Михайла Коцюбинського. Наукові працівники наполегливо працюють над реекспозицією, виступають із популярними лекціями, роблять усе можливе, щоб зберегти все те, що оточувало письменника за життя.

У музейних фондах також зберігаються тисячі листів видатних сучасників до Коцюбинського, твори українських та зарубіжних письменників, що пов'язані з Чернігівщиною. Науковим колективом музею видано «Листи сучасників до Михайла Коцюбинського», що зберігаються у фондах музею, «Листи письменника до дружини Віри», а також спогади про Юлія Романовича Коцюбинського – багаторічного директора музею М. Коцюбинського – «Завжди з нами».

Десятки тисяч відвідувачів з України і з-за кордону приїждять до Чернігова, щоб віддати шану великому українському

письменнику, який похований на Болдиній горі разом із дружиною Вірою Устимівною.

За матеріалами Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. Коцюбинського

1939

859. **Музей** М. Коцюбинського в Чернігові. – Чернігів, 1939. – 48 с. : іл.

1941

860. **Коротка** історія будинку-музею М. Коцюбинського в Чернігові // М. Коцюбинський і Західна Україна : до 75-річчя з дня народж. М. М. Коцюбинського / упоряд. Х. М. Коцюбинський ; Чернігів. держ. літ.-мемор. музей М. Коцюбинського. – Вид. 2-ге, допов. – Чернігів, 1941. – Зб. 1. – С. 7–10.

1948

861. **Літературно-меморіальний** музей М. М. Коцюбинського : короткий провідник. – Чернігів, 1948. – 79 с.

862. **Коцюбинська К.** Тут працював М. Коцюбинський : [опис будинку-музею письменника в Чернігові, де він провів найплідніші роки свого життя] / Катерина Коцюбинська // Україна. – 1948. – № 4. – С. 15–17.

1949

863. **Коцюбинський Х.** У музеї Михайла Коцюбинського : [нарис про Чернігів. літ.-мемор. музей М. Коцюбинського] / Хома Коцюбинський // Літ. Україна. – 1949. – 15 верес. – С. 3.

1954

864. **Державний** літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського : [путівник] / ред. Х. М. Коцюбинський. – Київ : Художня література, 1954. – 106 с. : іл.

1955

865. **Калениченко Н.** Після відвідання Музею М. Коцюбинського в м. Чернігові : [нарис про наук. роботу Чернігів. музею М. Коцюбинського] / Ніна Калениченко // Літ. газ. – 1955. – 27 січ. – С. 4.

1957

866. **Нові** документи в музеї М. Коцюбинського : [про поповнення експозиції новими матеріалами про сім'ю М. Коцюбинського] // Літ. газ. – 1957. – 12 лют. – С. 3.

1959

867. **Коцюбинська І. М.** Чернігівський державний літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського / І. М. Коцюбинська. – Київ, 1959. – 16 с. : іл.

868. **Чернігівський** державний літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського : путівник по музею / [уклад.: Г. Зубко, Н. Коломацька, Л. Прокопенко]. – Київ : Держполіт-видав, 1959. – 69, [1] с.

1963

869. **Чернігівський** державний літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського / авт.-упоряд. І. М. Коцюбинська. – Київ : Мистецтво, 1963. – 18 с. : іл.

870. **Чернишов А.** Живий Коцюбинський : [нарис про враження від відвідання Чернігів. літ.-мемор. музею М. Коцюбинського] / Андрій Чернишов // Молодь України. – 1963. – 24 квіт. – С. 4.

1964

871. **Обловатний М.** Воно прийшло, нове добро : [нарис про Чернігів. музей М. Коцюбинського] / М. Обловатний // Прикарпат. правда. – 1964. – 16 верес. – С. 3.

1965

872. **Чернігівський** державний літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського / авт.-упоряд. І. М. Коцюбинська. – [Київ : Реклама, 1965]. – 30 с.

1966

873. **Чернігівський** державний літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського : путівник. – Київ : Реклама. – 1966. – 81 с.

874. **Івченко С. І.** Дерева-пам'ятники. – Київ : Наукова думка, 1967. – 94 с.

С. 49–53 : В садибі музею М. Коцюбинського.

1968

875. **Зубко Г.** Музей М. М. Коцюбинського в м. Чернігові / Г. Зубко // Архіви України. – 1968. – № 5. – С. 20–25.

1972

876. **Літературно-меморіальний** музей М. М. Коцюбинського в Чернігові : короткий провідник / [упоряд.: Г. І. Зубко, Ю. Р. Коцюбинський ; відп. ред. І. М. Коцюбинська]. – Київ : Мистецтво, 1972. – 23 с.

1974

877. **Чернігівський** літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського : путівник / упоряд.: Г. Г. Зубко, Ю. Р. Коцюбинський, Н. А. Тихомолова ; відп. ред. І. М. Коцюбинська. – Київ, 1974. – 69 с. з іл.

1976

878. **Чернігів.** Музей М. М. Коцюбинського в Чернігові / фот. І. О. Кропивницького. – Київ : Мистецтво, 1976. – 72 с.

1986

879. **Чернігівський** Державний літературно-меморіальний музей ім. М. М. Коцюбинського / Упр. культури Чернігівського облвиконкому. – Чернігів, 1986. – 6 с.

1989

880. **Реп'ях С.** У музеї Сонцелюба / С. Реп'ях // Деснян. правда. – 1989. – 17 верес.

1990

881. **Музей** М. М. Коцюбинського в Чернігові : [фотобуклет] / [упоряд.: О. І. Єрмоленко, Г. П. Кучер]. – Київ : Мистецтво, 1990. – 17, [5] с. : іл.

1995

882. **Єрмоленко О.** Коцюбинського М. М. музей у Чернігові / О. Єрмоленко // Українська літературна енциклопедія : в 5 т. / редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) [та ін.]. – Київ, 1995. – Т. 3. – С. 35 : іл.

1999

883. **Славко Р.** Сонцелюб : до 135-річчя з дня народж. М. М. Коцюбинського і 65-річчя його музею / Р. Славко // Чернігів. вісн. – 1999. – 16 верес.

2003

884. **Леус В.** На тихій Сіверянській : [про музей М. Коцюбинського в Чернігові] / Віталій Леус // Чернігів. відом. – 2003. – 14 берез. – С. 13.

2004

885. **Єрмоленко О.** Музей Коцюбинського: зберегти неоціненну пам'ять : [до 70-річчя з часу заснування] / Ольга Єрмоленко // Деснян. правда. – 2004. – 16 верес. – С. 10 ; Літ. Україна. – 2004. – 9 верес.

886. **Завжди** з нами: спогади про Юлія Коцюбинського / за ред. С. Реп'яха. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2004. – 156 с.

Колишній директор Чернігів. літ.-мемор. музею ім. М. Коцюбинського.

887. **Чернігівський** літературно-меморіальний музей-заповідник М. М. Коцюбинського / Упр. у справах сім'ї та молоді облдержадмін. – Чернігів, 2004. – 11 с. : іл. – (Чернігівщина туристична).

2005

888. **Коцюбинський І.** Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник Михайла Коцюбинського / Ігор Коцюбинський // Музеї України. – 2005. – № 3. – С. 36–37.

2006

889. **Вечоренко П.** З життя мистецького і суспільного // Деснян. правда. – 2006. – 27 серп.

Різноманітні виставки, влаштовані літ.-мемор. музеєм М. М. Коцюбинського в Чернігові.

890. **Коцюбинський І.** Дух великого Сонцепоклонника: музей Михайла Коцюбинського в Чернігові / Ігор Коцюбинський // Літ. Україна. – 2006. – 19 січ. – С. 1.

891. **Миколаєнко В.** Мистецтво Гуцульщини і «Тіні забутих предків» / В. Миколаєнко // Деснян. правда. – 2006. – 14 січ.

Виставка в Чернігів. літ.-мемор. музеї-заповіднику М. Коцюбинського за участю С. Параджанова – сина кінорежисера.

2008

892. **Дзюба С.** Наш Чернігів : [нарис про місто, є про Чернігів. музей М. Коцюбинського] / Сергій Дзюба // Молодь України. – 2008. – 18–22 верес. – С. 23.

893. **Коцюбинський Ю. Р.** Шрами на серці / розмову вів С. Дзюба // Молодь України. – 2008. – 30 жовт./3 листоп. – С. 11.

Інтерв'ю з директором Чернігів. літ.-мемор. музею-заповідника ім. М. Коцюбинського взято незадовго до його смерті.

894. **Сапон В.** В гості до Коцюбинського : [музей] / Володимир Сапон // Деснян. правда. – 2008. – 13 листоп. – С. 10.

895. **Чернігівський** літературно-меморіальний музей-заповідник Михайла Коцюбинського // Позакласний час. – 2008. – № 11. – С. 115–116.

896. **Яновський О.** Листи з минулого / О. Яновський // Гарт. – 2008. – 18 квіт. – С. 3.

Презентація видання «Я так поріднився з тобою...» – найбільш повної, без скорочень збірки листів М. Коцюбинського до дружини, яка відбулась у музеї письменника.

2009

897. **Антоненко П.** Гуртуючи сучасників / П. Антоненко // Слово Просвіти. – 2009. – 22/28 жовт. – С. 7.

До 75-річчя Чернігів. літ.-мемор. музею-заповідника М. Коцюбинського.

898. **Волощук О.** Світ Коцюбинського на полотнах / О. Волощук // Сіверщина. – 2009. – 10 верес. – С. 3.

Виставка «Творчість Михайла Коцюбинського у роботах українських художників».

899. **Губар В.** У садбі письменника дозріває осінь / В. Губар // Деснян. правда. – 2009. – 19 верес. – С. 7.

Урочистості з нагоди 145-річчя від дня народження М. Коцюбинського та 75 років з часу заснування Чернігів. літ.-мемор. музею-заповідника письменника.

900. **Коцюбинська Н.** Два сонячних ювілея : [145 років від дня народження М. Коцюбинського та 75 років з часу заснування у Чернігові літ.-мемор. музею] / Наталія Коцюбинська // Гарт. – 2009. – 11 верес. – С. 20.

901. **Музею Коцюбинського – 75!** // Пенсія. – 2009. – № 9. – С. 33 : фот.

902. **Мусій О.** Картини із запасників / О. Мусій // Гарт. – 2009. – 11 верес. – С. 20.

Виставка картин до 145-річчя письменника.

903. **Сапон В.** «Світ повинен бути добрим і красивим...»: до 145-річчя від дня народження Михайла Коцюбинського / Володимир Сапон // Деснян. правда. – 2009. – 8 верес. – С. 8.

Виставка творів українських художників, присвячена ювілею письменника.

2010

904. **Тютюнник Є.** Там, де агава наче цвіт долі... / Євдокія Тютюнник // Уряд. кур'єр. – 2010. – 27 лют. – С. 11.

75 років з часу заснування музею-заповідника М. Коцюбинського.

2011

905. **Гаврик В.** В тіні бузкової альтанки / В. Гаврик // Сіверщина. – 2011. – 28 лип. – С. 6.

Про сад літ.-мемор. музею М. Коцюбинського.

906. **Єлісєєва М.** Квіти Віктора Кошмала / М. Єлісєєва // Чернігів. відом. – 2011. – 16 лют. – С. 20.

Фотовиставка «Квіти сонцелюба» Віктора Кошмала.

907. [16 березня в Чернігівському літературно-меморіальному музеї-заповіднику М. Коцюбинського було презентовано книжку О. Єрмоленко, Н. Коцюбинської «Михайло Коцюбинський (1864–1913). Життя та творчість»] // Літ. Україна. – 2011. – 24 берез. – С. 2.

2012

908. **Коцюбинська Н.** І осередок літературного життя... / Наталія Коцюбинська // Деснян. правда. – 2012. – 15 трав. – С. 3.
Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. Коцюбинського.

2014

909. **Дзюба С.** Диво-сад родини Коцюбинських [в Чернігівському літ.-мемор. музеї-заповіднику М. М. Коцюбинського] / Сергій Дзюба // Деснян. правда. – 2014. – 17 квіт. – С. 7.

910. **Дзюба С.** Наш Юлій Романович / Сергій Дзюба // Гарт. – 2014. – 1 трав. – С. 11.

Про Ю. Р. Коцюбинського – колишнього директора Чернігівського літ.-мемор. музею М. Коцюбинського.

911. **Єрмоленко О.** Історія створення нової літературної експозиції Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. М. Коцюбинського / Ольга Єрмоленко // М. Коцюбинський: погляд з ХХІ століття: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річчю від дня народж. Михайла Коцюбинського (18–19 вересня 2014 р.) / Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського [та ін.]. – Чернігів : Лозовий В. М., 2014. – С. 107–121.

912. **Єрмоленко О.** Письменник запрошує на гостину / Ольга Єрмоленко // Літ. Чернігів. – 2014. – № 3. – С. 168–170.

Заходи до 150-річчя від дня народження М. Коцюбинського.

913. **Казимір В.** Участь В. Дубровського у роботі Центральної комісії з увінчення пам'яті М. Коцюбинського / Віра Казимір // М. Коцюбинський: погляд з ХХІ століття: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річчю від дня народж. Михайла Коцюбинського (18–19 вересня 2014 р.) / Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського [та ін.]. – Чернігів : Лозовий В. М., 2014. – С. 165–171.

Про наукову і громадську діяльність історика Василя Дубровського (1897–1966) щодо шанування пам'яті М. Коцюбинського. Займався створенням Чернігівського музею письменника. За його участі було виставлено меморіальні речі

та рукописи творів М. Коцюбинського для широкого наукового і культурно-освітнього використання.

914. **Куцевол О.** Образ Чернігівського і Вінницького літературно-меморіальних музеїв Сонцепоклонника у художній рецепції коцюбинськіани / Ольга Куцевол // М. Коцюбинський: погляд з ХХІ століття: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річчю від дня народж. Михайла Коцюбинського (18–19 вересня 2014 р.) / Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського [та ін.]. – Чернігів, 2014. – С. 234–252.

915. **Марків О.** Монументально-просторова композиція «Дерево життя» Валентина Задорожного, як складова частина експозиції музею М. М. Коцюбинського / Оксана Марків // М. Коцюбинський: погляд з ХХІ століття: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річчю від дня народж. Михайла Коцюбинського (18–19 вересня 2014 р.) / Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. М. Коцюбинського [та ін.]. – Чернігів, 2014. – С. 252–257.

916. **Сапон В.** «Десять днів із музеєм» / Володимир Сапон // Деснян. правда. – 2014. – 30 жовт. – С. 6.

До 80-річчя з часу заснування Чернігівського літ.-мемор. музею-заповідника М. Коцюбинського.

2015

917. **Квітницький С.** На «Мистецьких зустрічах» нагородили відомих земляків / Сергій Квітницький // Деснянська правда. – 2015. – 12 лют. – С. 7.

Захід, присвячений пам'яті Ю. Р. Коцюбинського.

918. **Котвіцька К.** Музейний час / Катерина Котвіцька // Україна молода. – 2015. – 20 трав. – С. 12.

Святкування Міжнародного дня музеїв у Чернігів. літ.-мемор. музеї-заповіднику М. Коцюбинського.

919. **Коцюбинський І.** Невтомний у вшануванні Михайла Коцюбинського : 145-річчя від дня народження Хоми Михайловича Коцюбинського і 80-річчя музею М. Коцюбинського в Чернігові / І. Коцюбинський // Слово Просвіти. – 2015. – 12/18 листоп. – С. 8 : фот.

920. **Меморіальна** бібліотека М. Коцюбинського. Короткий опис / [Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. Коцюбинського ; упоряд. Н. М. Коцюбинська та ін.]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2015. – 335 с.

2016

921. **Дзюба С.** З родини Коцюбинських / Сергій Дзюба // Деснян. правда. – 2016. – 15 груд. – С. 8.

Про заступника директора Чернігів. літ.-мемор. музею-заповідника М. Коцюбинського Н. М. Коцюбинську.

922. **Коцюбинський І.** Книга літературних доль / Ігор Коцюбинський // Слово Просвіти. – 2016. – 3/9 берез. – С. 11.

У музеї презентовано книгу М. Слабошпицького «Наближення до суті. Літературні долі».

923. **Крим** очима Коцюбинського // Світ-інфо. – 2016. – 7 квіт. – С. 3.

Третя зустріч проєкту «Михайло Коцюбинський – знайомий незнайомець», що відбулася в Чернігів. літ.-мемор. музей-заповіднику М. Коцюбинського.

924. **Чепурний В.** У домі Коцюбинського пропонують чай і мандрівку в часі / Василь Чепурний // Голос України. – 2016. – 16 лют. – С. 9.

У музеї реалізується проєкт «Михайло Коцюбинський – знайомий незнайомець». Наталія Коцюбинська запропонувала гостям закладу за чашкою духмяного чаю помандрувати в часі до другої половини ХІХ – початку ХХ ст.

2017

925. **Квітницький С.** Донька великого сонцепоклонника / Сергій Квітницький // Деснян. правда. – 2017. – 16 листоп. – С. 7.

Вечір пам'яті Ірини Михайлівни Коцюбинської у музеї.

926. **Квітницький С.** Його душа одягнула вишиванку / Сергій Квітницький // Деснян. правда. – 2017. – 4 трав. – С. 4.

Презентація книги Юлія Коцюбинського «Шрами на серці».

927. **Коцюбинський І.** У Чернігові вшанували Богдана Лепкого / Ігор Коцюбинський // Слово Просвіти. – 2017. – 30 листоп. / 6 груд. – С. 12.

Восьма зустріч мистецького проєкту «Михайло Коцюбинський у колі друзів», яка відбулася в музеї.

928. **Ніколенко-Яриловець Д.** У Чернігові ще й найбільше в Україні «Дерево життя» / Дар'я Ніколенко-Яриловець // Деснянка. – 2017. – 25 трав. – С. 1, 8.

Про унікальний експонат «Дерево життя». Чотиригранна монументально-просторова різьблена композиція проходить крізь три поверхи музею.

929. **Славіна В.** Шевченківський лауреат у Чернігові / Валерія Славіна // Гарт. – 2017. – 5 жовт. – С. 10.

Зустріч із М. Дочинцем – українським письменником із Мукачевого у Чернігів. літ.-мемор. музеї-заповіднику М. Коцюбинського.

2018

930. **Гордієнко О.** Стрітенські поетичні читання у Чернігові / Олекса Гордієнко // Літ. Україна. – 2018. – 22 лют. – С. 2.

У Чернігів. літ.-мемор. музеї-заповіднику М. Коцюбинського відбулися перші Стрітенські поетичні читання.

931. **Москаленко М.** Автографи В'ячеслава Липинського у зібранні Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. Коцюбинського / Марія Москаленко // Шрагівські читання : [зб. ст. і матеріалів]. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 109–115.

2019

932. **«Він більше працював, ніж жив»:** Борис Грінченко // Світ-інфо. – 2019. – 2 трав. – С. 15.

Відбулася XXIII зустріч мистецького проєкту «Михайло Коцюбинський. У колі друзів», присвячена Б. Грінченку.

933. **Народна** пісня Чернігівського Полісся // Світ-інфо. – 2019. – 4 лип. – С. 3.

У Чернігів. музеї-заповіднику М. Коцюбинського представлено книгу С. Пономаревського «Народна пісня Чернігівського Полісся: жанрово-тематичний і поетичний дискурс».

934. **Оленівська Л.** Чернігівська свіча пам'яті Пантелеймона Куліша / Леся Оленівська // Укр. слово. – 2019. – 29 січ./12 лют. – С. 19.

Вечір пам'яті письменника в Чернігів. літ.-мемор. музеї М. Коцюбинського.

2020

935. **Дзюба С.** Листи, які йшли до читача понад сто років / Сергій Дзюба // Культура і життя. – 2020. – 31 січ. – С. 2.

Репрезентація книги «Листи Ганни Барвінок до Іллі Шрага» відбулася у Чернігів. літ.-мемор. музеї М. Коцюбинського. Понад 400 таких листів зберігаються у фондах музею.

936. **Коцюбинський і** Параджанов // Світ-інфо. – 2020. – 23 січ. – С. 3.

У Чернігів. літ.-мемор. музеї-заповіднику М. М. Коцюбинського відбулося відкриття виставки міжнародного АРТ-проєкту «Лицарі українського романтичного світосприйняття М. Коцюбинський та С. Параджанов».

2023

937. **«У нас чудовий садок»** // Світ-інфо. – 2023. – 7 верес. – С. 12 : фот.

Історія саду на території садиби М. Коцюбинського.

938. **Фотій** Красицький // Світ-інфо. – 2023. – 21 верес. – С. 11.

Експонат з колекції музею – невеличка олійна картина, на якій зображено старовинну козацьку полковницьку садибу на річці Снов у Седневі. Створена у 1916 році видатним українським художником Ф. С. Красицьким.

939. **«Хоч зірка** впала, за нею лишився довгий блискучий слід» // Світ-інфо. – 2023. – 6 квіт. – С. 14.

Листування М. Коцюбинського і Р. Сембратовича (журналіст, публіцист, видавець). З фондових раритетних матеріалів Чернігів. літ.-мемор. музею-заповідника М. Коцюбинського.

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА ПРЕМІЯ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Премія започаткована в 1992 р. з ініціативи Чернігівської обласної організації Спілки письменників України, Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника Михайла Коцюбинського та Чернігівського відділення Фонду культури. Починаючи з 2003 р., премія фінансується з обласного бюджету.

На здобуття Премії може бути висунуто громадян України, що досягли 16-річного віку, за високохудожні літературні, мистецькі та наукові досягнення, які мають загальне визнання та створені протягом останніх п'яти років. Повторно Премія не присуджується. Розпорядження про присудження Премії підписує голова облдержадміністрації. Кожен лауреат отримує диплом, пам'ятну медаль із зображенням Михайла Коцюбинського та грошову винагороду.

Премія призначається щорічно у номінаціях: «Поезія», «Проза», «Народознавство», «Декоративне та образотворче мистецтво», «Театральне та музичне мистецтво» і вручається напередодні дня народження письменника (17 вересня).

*За матеріалами Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника
М. Коцюбинського*

1992

940. **Вітаємо** лауреатів! // Деснян. правда. – 1992. – 17 верес.

Премію ім. М. Коцюбинського присуджено поету С. Реп'яху, артисту В. Банюку, народознавцю Н. Кондрі, художнику А. Шкурку, архітектору Ю. Дмитруку.

941. **Нова** обласна премія [ім. Михайла Коцюбинського впроваджена Чернігів. обл. відділенням Укр. фонду культури та ін. обл. творчими спілками] // Деснян. правда. – 1992. – 4 січ.

1993

942. **Літературна** премія ім. М. М. Коцюбинського за 1993 рік // Літ. Україна. – 1993. – 18 берез.

Лауреатом став П. Куценко (поет, журналіст).

1995

943. **Лауреатів** [премії ім. М. Коцюбинського 1995 р.] названо // Деснян. правда. – 1995. – 10 жовт.

Лауреатами стали: П. Зуб, художник І. Пенський, скульптори та архітек. А. Куц, М. Барановський, В. Павленко, О. Барановський (за ансамбль пам'ятника в Новгороді-Сіверському, присвяченому 800-річчю «Слова о полку Ігоревім» і 1000-літтю міста).

1996

944. **Вітаємо** лауреатів премії ім. М. М. Коцюбинського за 1996 // Сіверщина. – 1996. – 21 верес.

Лауреатами стали: П. Я. Антоненко (журналіст), С. Г. Маринчик (письменник), О. Г. Олійник (поет).

1997

945. **Квітницький С.** Престижні премії – достойним / С. Квітницький // Чернігів. відом. – 1997. – 19 верес. – С. 3.

Лауреатами стали: О. Деко, І. Корбач, М. Збарацький, П. Сердюк.

946. **Літературна** премія ім. М. М. Коцюбинського за 1997 р. // Літ. Україна. – 1997. – 2 жовт.

Лауреатами стали О. Деко, І. Корбач, П. Сердюк.

1998

947. **Лауреати** премії імені М. Коцюбинського // Сіверщина. – 1998. – 19 верес. – С. 2.

Ними стали: С. Дзюба, М. Турківський.

1999

948. **Імена** лауреатів названо // Деснян. правда. – 1999. – 11 верес.

Лауреатами стали: М. І. Руденко (прозаїк), В. Й. Буденний (поет), Г. В. Самойленко (літературознавець, Ніжин).

949. **Нові** лауреати // Чернігів. вісник. – 1999. – 16 верес.

Лауреатами стали: В. Й. Буденний (поет), М. І. Руденко (прозаїк), Г. В. Самойленко (літературознавець).

2000

950. **Вручені** літературні премії імені Михайла Коцюбинського // Уряд. кур'єр. – 2000. – 19 верес.

Лауреатами стали: П. Руденко, Б. Степанюк, М. Борщ, І. Корбач, П. Медвідь, С. Павленко, М. Стратілат, В. Ткаченко, В. Устименко.

951. **Лауреати** премії ім. М. М. Коцюбинського за 2000 рік // Чернігів. вісник. – 2000. – 9 верес.

Лауреатами стали: П. О. Руденко (поет), Б. П. Степанюк (поет).

2001

952. **Лауреатів** названо // Деснян. правда. – 2001. – 18 верес.

Ними стали: Т. Дзюба, О. Ющенко, О. Астаф'єв.

953. **Названо** лауреатів премії ім. М. М. Коцюбинського за 2001 р. // Чернігів. вісник. – 2001. – 15 верес.

Лауреатами стали: Т. Дзюба (літературознавець), О. Ющенко (поет), О. Астаф'єв (літературознавець).

2002

954. **Коваль В.** У Чернігові вручено премії імені Михайла Коцюбинського / В. Коваль // Літ. Україна. – 2002. – 10 жовт. – С. 9.

955. **Лауреати** премії імені Михайла Коцюбинського // Літ. Україна. – 2002. – 26 верес. – С. 3.

Ними стали: поети М. Адаменко (Сосниця), А. Крупко (с. Бірки Козелец. р-ну), народознавець М. Слабошпицький (Київ).

956. **Олійник О.** Вручено премії імені М. Коцюбинського [в Чернігові] / О. Олійник // Урядовий кур'єр. – 2002. – 19 верес. – С. 12.

Лауреатами стали: М. Адаменко (Сосниця), М. Слабошпицький (Київ), А. Крупко (Козелецький р-н).

957. **Шудря М.** Мольфар почувань і настроїв: лауреати премії ім. М. М. Коцюбинського за 2002 р. / М. Шудря // Голос України. – 2002. – 19 верес.

Лауреатами стали М. Адаменко (поет), А. І. Крупко (поет), М. Ф. Слабошпицький (літературознавець).

2003

958. **Дзюба С.** Нагороджено лауреатів премії ім. Михайла Коцюбинського / Сергій Дзюба // Чернігів. відом. – 2003. – 3 жовт. – С. 4.

959. **Дзюба С.** Нагороди лауреатів премії ім. М. Коцюбинського [у Чернігові] / Сергій Дзюба // Молодь України. – 2003. – 10 жовт. – С. 2.

960. **Дзюба С.** У Чернігові нагородили лауреатів [премії ім. М. Коцюбинського] / Сергій Дзюба // Літ. Україна. – 2003. – 30 жовт. – С. 6.

961. **Лауреати** премії ім. М. М. Коцюбинського за 2003 рік // Літ. Україна. – 2003. – 11 верес.

Лауреатами стали: П. Дідович (прозаїк), О. Шульга (поетеса), Михайлина Коцюбинська (літературознавець), С. Короненко (журналіст).

2004

962. **На здобуття** Чернігівської обласної літературної премії ім. М. М. Коцюбинського за 2004 рік // Гарт. – 2004. – № 33. – С. 20.

Лауреатами стали: А. І. Макаров і В. Шевчук (народознавство), В. Мастєрова (журналіст, прозаїк), А. Шкуліна (поет), В. Ємець (народний художник).

2005

963. **Лауреатів** визначено премії ім. М. М. Коцюбинського за 2005 рік // Гарт. – 2005. – 15 верес.

Лауреатами стали: М. Ткач (прозаїк), І. Просяник (прозаїк), К. Москалець (поет).

964. **Лауреатів** [літ. премії ім. М. Коцюбинського] названо // Деснян. правда. – 2005. – 13 жовт.

2006

965. **На здобуття** обласної премії імені М. М. Коцюбинського // Деснян. правда. – 2006. – 22 лип.

966. **Нові** лауреати [літ. премії ім. М. Коцюбинського] // Деснян. правда. – 2006. – 9 верес.

Лауреатами стали: В. Кашка, Г. Арсенич-Баран (письменники), Л. Боднарук (тележурналістка), О. Потапенко (художник), В. Зайченко (етнограф).

2007

967. **Змак Р.** Премії [ім. М. Коцюбинського] вручено / Р. Змак // Гарт. 2007. – 21 верес. – С. 3.

Лауреатами стали: В. Баранов, Н. Ткаченко, І. Шевченко, Мик. Ткач і Н. Данилевська, І. Шевченко, група акторів обласного театру ляльок ім. О. Довженка.

968. **Премія** ім. М. М. Коцюбинського за 2007 рік // Літ. Україна. – 2007. – 25 жовт.

2008

969. **Антоненко П.** Відзнака Сіверської землі / Петро Антоненко // Слово Просвіти. – 2008. – 23/29 жовт. – С. 11.

Названо цьогорічних лауреатів обласної літературної премії ім. М. Коцюбинського.

970. **Коцюбинський І.** Премія імені М. Коцюбинського / Ігор Коцюбинський // Літ. Україна. – 2008. – 6 листоп. – С. 2.

Лауреатами стали: письменники Д. Іванов, А. Дімаров, В. Леус, краєзнавець О. Добриця, художник Ф. Кравчук.

971. **Сапон В.** З нагоди роковин Михайла Коцюбинського [вручено літ. премії імені письменника] / Володимир Сапон // Деснян. правда. – 2008. – 20 верес. – С. 12.

972. **Терещенко М.** До джерел : На здобуття обласної літературної премії ім. М. М. Коцюбинського за 2008 р. // Гарт. – 2008. – 5 верес. – С. 3.

Лауреатами стали: Д. Іванов (поетія), А. Дімаров (проза), О. Добриця (краєзнавець, історик), Ф. Кравчук (мистецтво).

2010

973. **Дзюба С.** Премія сонцепоклонника / Сергій Дзюба // Деснян. правда. – 2010. – 14 верес.

Історія заснування літературної премії імені Михайла Коцюбинського та її лауреати.

974. **Лауреати** визначені // Гарт. – 2010. – 10 верес. – С. 3.

Премією ім. М. Коцюбинського за 2010 рік відзначені: М. В. Шевченко (поет), О. Г. Брик, Л. В. Черненко (Бондаревич) (прозаїки), Є. К. Нахлік і О. М. Нахлік (народознавці), Чернігів. народний хор Обл. філармонійного центру фестивалів і концертних програм (худ. керівник В. Коцур).

2011

975. **Олексій** Крачило – лауреат обласної літературно-мистецької премії ім. М. Коцюбинського // Новини Придесення. – 2011. – 3 верес. – С. 5.

976. **Лауреати** визначені! // Гарт. – 2011. – 1 верес. – С. 11.

Присудження обласної премії імені М. Коцюбинського за 2011 рік. Лауреатами стали О. В. Крачило (поет), О. М. Конечна (прозаїк), С. О. Половникова (науковий працівник ЧІМ), Ю. С. Матросова (актриса), А. І. Колошин (майстер нар. творчості).

977. **Лауреати** Чернігівської обласної премії імені Михайла Коцюбинського (1992–2011) : біогр. довід. / Чернігів. обл. держ. адмін., Голов. упр. культури, туризму та охорони культур. спадщини, Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. Коцюбинського ; редкол.: В. М. Тканко (голова) [та ін.]. – Чернігів, 2011. – 112 с. : 8 с. іл.

Постанова про заснування обласної премії імені Михайла Коцюбинського від 5 грудня 1991 року. – С. 102–104; Положення про обласну премію імені Михайла Коцюбинського від 14 червня 2010 року. – С. 105–107.

978. **Сапон В.** «Українське альфреско» в осінньому саду / Володимир Сапон // Деснянська правда. – 2011. – 20 верес. – С. 4.

Вручення літературної премії ім. М. Коцюбинського на подвір'ї музею письменника.

2012

979. **Антологія** творів лауреатів премії імені М. Коцюбинського : поезія / Чернігів. облдержадмін., Голов. упр. культури, туризму і охорони культур. спадщини, Чернігів. літ.-мемор. музей-заповідник М. Коцюбинського ; [упоряд.: Наталія Коцюбинська, Ольга Єрмоленко]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2012. – 399 с.

980. **Визначено** лауреатів обласної премії імені Михайла Коцюбинського // Деснянка вільна. – 2012. – 16 серп. – С. 9.

Лауреатами стали: С. Шевченко (поезія, Київ), О. Сердюк (проза, смт Михайло-Коцюбинське), авторський колектив НАІЗ «Чернігів стародавній» (народознавство), О. Саченко (декоративне мистецтво, Чернігів), Р. Худяшов (театрально-музичне мистецтво, Чернігів).

981. **[10 квітня** в Чернігівському літературно-меморіальному музеї-заповіднику М. Коцюбинського відбулася презентація бібліографічного довідника «Лауреати Чернігівської обласної премії ім. М. Коцюбинського. 1992–2011»] // Літ. Україна. – 2012. – 26 квіт. – С. 2.

982. **Осташко І.** У Чернігові вшанували нових лауреатів обласної літературно-мистецької премії імені Михайла Коцюбинського / Ірина Осташко // Деснянська правда (вільна). – 2012. – 20 верес. – С. 17.

983. **Ткаченко В.** Коцюбинський «збирає» лауреатів / Віктор Ткаченко // Гарт. – 2012. – 20 верес. – С. 5.

Нагородження лауреатів Обласної премії імені М. Коцюбинського.

2013

984. **Антоненко П.** Вручено премії імені Михайла Коцюбинського / Петро Антоненко // Гарт. – 2013. – 26 верес. – С. 12.

Лауреатами премії визнані: О. Яровий (поет), В. Сенцовський (прозаїк з Борзни), І. Забіяка (літературознавець),

В. Нечена (кобзар-лірник), О. Костюченко (майстер народної творчості).

985. **Павленко С.** Названо лауреатів премії імені Михайла Коцюбинського / Сергій Павленко // *Голос України*. – 2013. – 17 серп. – С. 7.

Лауреатами стали: О. Яровий, В. Сенцовський, І. Забіяка, В. Нечена, О. Костюченко.

986. **Федосенко Н.** Лауреатів премії імені Михайла Коцюбинського визначено! / Наталія Федосенко // *Гарт*. – 2013. – 15 серп. – С. 3–4.

Лауреатами стали: О. Яровий (поет), В. Сенцовський (прозаїк), І. Забіяка (народознавець), В. Нечена (кобзар-лірник), О. Костюченко (народно-прикладне мистецтво).

2014

987. **Коцюбинського** Михайла імені обласна премія // Степаненко М. Літературні, літературно-мистецькі премії в Україні / М. Степаненко. – Полтава, 2014. – С. 176–180.

988. **Славіна В.** Лауреатів названо / Валерія Славіна // *Гарт*. – 2014. – 21 серп. – С. 5.

Лауреатами премії ім. М. М. Коцюбинського за 2014 рік стали: Т. Вінник (поетеса, м. Ніжин), О. Забарний (прозаїк, м. Ніжин), С. Ключник (мистецтвознавець, м. Чернігів), капела бандуристів ім. О. Вересая (м. Чернігів), В. Матвійцов (художник, м. Чернігів).

989. **Тетяна** Винник – цьогорічний лауреат обласної літературно-мистецької премії імені М. Коцюбинського // *Свідомий погляд*. – 2014. – 25 верес. – С. 13.

990. **[У Чернігові]** Оголосили лауреатів Премії імені Михайла Коцюбинського // *День*. – 2014. – 20 серп. – С. 11.

2016

991. **Антологія** творів лауреатів премії імені М. Коцюбинського. Проза / Чернігів. облдержадмін. [та ін.] ; упоряд.: Н. Коцюбинська, О. Єрмоленко ; [авт. передм. Г. В. Арсенич-Баран]. – Чернігів : Десна, 2016. – 593 с. : портр.

2017

992. **Коробко М.** Лауреатів премії імені Михайла Коцюбинського визначено / Марія Коробко // Гарт. – 2017. – 21 верес. – С. 2.

Лауреатами стали: А. Мойсієнко (поет), Т. Сидоренко (прозаїк), С. Горобець, С. Бутко (народознавство), А. Іваньков (художник), Р. Гафурова (актриса).

2018

993. **Федосенко Н.** Вручено премії імені Михайла Коцюбинського / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 20 верес. – С. 8.

Лауреатами стали: Є. Постульга (поет, Прилуки), В. Кузьменко (літературознавець, Київ), Р. Мусянко (прозаїк, Чернігів), Н. Мартиненко (художниця, Чернігів), О. Биш (актор, Чернігів).

2019

994. **Лауреати** обласної літературно-мистецької премії імені Михайла Коцюбинського // Світ-інфо. – 2019. – 15 серп. – С. 3.

Лауреатами стали: М. Будлянський (поет), Б. Дячишин (прозаїк), С. Леп'явко (історик), С. Святний (художник), Л. Веселова (актриса), В. Суховерський (музикант).

995. **На здобуття** Обласної літературно-мистецької премії імені Михайла Коцюбинського // Світ-інфо. – 2019. – 4 лип. – С. 3.

Висунуті на здобуття премії: М. Будлянський (поет), Б. Дячишин (прозаїк), С. Леп'явко (історик), С. Святний (художник), Л. Веселова (актриса), В. Суховерський (музикант).

996. **Сергій** Леп'явко висунутий на здобуття премії імені Коцюбинського // Світ-інфо. – 2019. – 4 лип. – С. 2.

Професор Ніжинського університету імені М. Гоголя номінований за книгу «Ілюстрована історія Чернігова».

2020

997. **Лауреати** премії імені Михайла Коцюбинського // Світ-інфо. – 2020. – 17 верес. – С. 2.

Лауреатами стали: О. Батьковська (поезія, Бахмач), В. Божок (прозаїк, Корюківка), С. Терebун (музикант, Чернігів),

К. Лісовенко (народознавець, Київ), І. Сергієнко (актриса, Чернігів), О. Корнієнко (чернігівська майстриня).

2021

998. Іванченко О. Премія – на честь Коцюбинського / Ольга Іванченко // Гарт. – 2021. – 2 верес. – С. 8.

Лауреатами Обласної літературно-мистецької премії ім. М. Коцюбинського за 2021 рік стали: «Поезія» – Ольга Пилипчук; «Проза» – Віталій Корж; «Народознавство» – Ірина Ральченко; «Декоративне та образотворче мистецтво» – Андрій Колошин.

2023

999. Скрипник В. Премія імені Коцюбинського – названо найкращих / Віктор Скрипник // Голос України. – 2023. – 14 верес. – С. 4 : фот.

Премію у категорії «Поезія» отримав Юрій Соколов, у номінації «Проза» – Валентина Михайленко, у номінації «Народознавство» – Іван Кирієнко, «Театральне мистецтво» – Тетяна Салдецька, «Музичне мистецтво» – Марина Гончаренко, «Декоративне та образотворче мистецтво» – Андрій Черниш.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

(включено прізвища авторів, укладачів, а також осіб, яким присвячено матеріали. Номери, що стосуються прізвищ осіб яким присвячені матеріали, наводяться в дужках)

А

- Агеев В. П. 206, 486, 712
Адаменко М. (955), (956), (957)
Адамович С. 142
Адруг В. 858
Айхельбергер І. (319)
Алчевська Х. (319)
Аляб'єв Б. 274
Амфітеатров О. (319)
Андрієвська О. (319)
Андрієвський В. (319), (639)
Андрійчук Т. 736
Андрусяк І. М. 213
Андрущенко В. Я. 177
Анікіна Л. 812
Антоненко П. 847, 897, (944), 969, 984
Аплаксина О. (247), (261), (289), (291, 292), (310), (463), (490), (492), (502)
Арешенков Ю. О. 698
Арсенич-Баран Г. (965)
Артемова Л. В. 630
Артюх О. Ф. 774
Астаф'єв О. 509, (952), (953)

Б

- Бабич Є. К. 499
Бабишкін О. К. 133, 252

- Балабко О. В. 317, 535, 557
Баланін В. (319)
Балла Л. 208
Банюк В. (940)
Барабан В. 515
Баранов В. (967), (968)
Бараневич Л. 497, 525
Барановський М. (943)
Барановський О. (943)
Барвінський О. (265), (319)
Бардаш О. 313
Басок (Меленевський Мар'ян) (319)
Баталін О. (319)
Батюк Л. І. 669
Батьковська О. (997)
Бахуринський Ан. (319)
Белей І. (265)
Березкіна О. 844
Березняк І. Г. 821
Бернадський К. (265)
Бесараб А. 435
Бестюк І. 767, 777
Белоусов І. (319)
Белоусова О. І. (269)
Бирчак В. (319)
Биш О. (993)
Білан В. 593
Білецький Л. 796

Білецький О. І. 251, 253, 661, 664
Білецький Ф. М. 702
Білик П. 588
Білоус П. 729
Білоусенко П. І. 551
Білоцерківець Н. 713
Блохін Ю. 657
Блюдо І. 454
Бобир О. В. (284), 464, 702–704, 706
Бобровська Т. 750–751, 769
Богатирьов В. 405
Богдан М. М. 670
Боголюбов С. (319)
Боднарук Л. (965)
Божок В. (997)
Боляк О. С. 519
Бондаренко Ю. 768
Боржковський В. (319)
Борковський О. (319)
Боровик В. (319), (321)
Борщ М. (950)
Борщевський В. 701
Бохенська Є. (319)
Бочковський І. (319)
Брик О. Г. (974)
Брик Р. 708
Брик Я. 379–381, 389, 430
Брожек В. 593
Бублейник Л. В. 710
Будай-Лукич Л. (319)
Буденний В. Й. (948, 949)
Будз І. (319)

Будлянський М. (994), (995),
Будугай О. 782
Бужинська Ю. О. 752
Булатова С. О. 519
Бурбела В. А. 511
Бурлака Г. М. 511
Бурчик О. В. 753
Бутко С. (992)
Бялковський М. (319)

В

В'язовська О. Г. 689
В'язовський Г. 754
Вавринюк Т. І. 783
Ванцак Б. 290
Василевський С. (319)
Василенко В. А. 149, 187
Василенко М. (319)
Васін М. (319)
Венгжин М. (319)
Верзилов А. В. (587)
Вертій О. 814
Веселова Л. (994), (995)
Вечоренко П. 836, 889
Винниченко В. (283), (286), (298), (319), (346)
Вінник Т. (988), (989)
Вовк Ф. (319)
Возняк М. 265, 294, 353
Волковинська Н. 737
Волосевич О. 236
Волощук О. 898
Волховський Ф. (319)
Волянська М. (319)

Волянський О. (319)
Воробей А. 815
Вороний М. К. (9), (288), (319),
(321)
Воронкова Т. І. 519
Вороньківський І. (447)

Г

Гаврик В. 905
Гаврись І. І. 554
Гайдученко С. (319)
Гайова О. В. 558
Галдзевич Є. (319)
Гальченко С. А. 511
Ганейзер Є. (319)
Ганна Барвінок (Білозерська-
Куліш О. М.) (302), (319),
(331), (337), (935)
Ганько М. (319)
Гарловський В. (319)
Гафурова Р. (992)
Гдульова Б. (319)
Гегело В. П. (297)
Гельфандбейн Г. 102
Герман В. 616
Гиршфельд В. (319)
Гімельфарб Г. М. 414
Гінцбург І. (319)
Гісцова Л. 288
Гладкий В. 272
Глуздов В. П. 144
Гнатенко Й. (319)
Гнатюк В. 243, (267), (272–
273), 315, (319), (321), 422,
(501)

Гнуча І. 218
Головащенко М. 349
Головин Р. П. 440
Голозубов В. 226
Гольденберг Л. І. 480
Гончар О. І. 179
Гончаренко М. (999)
Горболіс Л. 770, 784
Гордієнко О. 930
Горецький О. М. 385, 390
Горинь В. 340
Горобець В. Й. 829
Горобець С. (992)
Горошовський В. (319), (328)
Горпинич В. О. 772
Горянський П. (319)
Горький М. (319)
Грабовський П. А. (400)
Григоренко І. 350
Гримич Г. 703
Гринченко Б. 9
Гринчук М. 491
Гринь М. 642
Грицюта М. С. 157, 179, 184,
190–193, 196, 198, 254, 257–
259, 419, 661–663, 665, 671
Грищенко О. (319)
Грінченко Б. (295), (319), (321),
(728), (487), (932)
Грінченкова М. 587
Грушевський М. С. (285),
(287), (294), (319), (321), (335),
(340), 354, 587
Грушевський О. (319)

Губар В. 899
Гутгерц Є. (319)

Д

Давидов Й. 451, 604, 646
Данилевська Н. (967), (968)
Дашкевич В. 456
Десянін А. М. 148
Деко О. 505, (945), (946)
Дем'яненко Л. 788, 797, 802–803, 811

Демченко Т. П. 635, 639
Денисюк І. 492
Деркач О. 818
Джиджора І. (319)
Дзеверін І. О. 498, 882
Дзюба С. (947), 583, 848, 853, 855, 857, 892, 909–910, 921, 935, 958–960, 973
Дзюба Т. 309, 755, (952), (953)
Дідович П. 961
Дімаров А. (970), (972)
Дмитрієв М. (319)
Дмитрук Ю. (940)
Дніпрова Чайка (Василевська Л. О.) (319), (327)
Добриця О. (970), (972)
Доманицький В. (319)
Донцов Д. (319)
Дончик В. Г. 486
Дорофєєва Н. 628
Дорошенко Д. (319)
Дочинець М. (929)
Дроб'язко М. Ф. 510

Дрозд В. 465, 830
Дроздов Й. (319)
Дубровський В. (913)
Дудко В. 282, 285, 329, 462, 481
Дудко Л. 466
Дуляк А. (319), (322)
Дурдуківський В. (319)
Дячишин Б. (994–995)

Е, Є

Ерастов С. (319)
Євдокименко В. Ю. 189, 594
Євшан М. (319), 724
Єлісєєва М. 906
Ємець В. (962)
Єнсен А. (319), (271), (319)
Єременко Н. 457
Єремєєв Г. (319)
Єрмакова С. Д. 690
Єрмоленко Н. 260
Єрмоленко О. І. 537, 546, 825, 881, 882, 885, (907), 911, 912, 979, 989
Єрмоленко С. 710
Єфремов С. 50–51, 56, 70, 245, (319), 356, 373, 376, 503, 526, 655–656

Ж

Жебуньов Л. (319)
Желябужський Ю. (319)
Жигмайло Л. Є. 368
Жила С. 224, 493, 804, 817

Жук М. 16, 254, 258, (319), 357,
382, (464), 467, 485
Жук Н. Й. 179, 184, 422–423,
439, 441, 665–666, 468
Жулинський М. Г. 511
Журавльова Н. М. (284), 296,
346, 464, 620, 702–704, 706

З, Й, І

Забарний О. (988)
Забіяка І. (984), (985), (986)
Загайкевич М. П. 442
Задорожна С. В. 220
Зайченко В. В. (966)
Зайченко І. В. 338, 527, 629
Засенко О. Є. 158, 179
Збарацький М. (945)
Звиняцковський В. Я. 695
Згамбаті Е. 304, 538
Зеленська Л. І. 288, 331, 337,
578, 622
Зеров М. 320
Зіневич Л. 318
Зіпа В. А. 197
Зленко Г. 276, 297, 330
Зленко К. П. (330)
Змак Р. 967
Змигродова Г. (319)
Золотарьов О. (319)
Зотов О. (319)
Зуб П. (943)
Зубко Г. І. 868, 875–877
Йоффе С. 436
Іваненко О. І. 654

Іваницька С. 809
Іванівська І. О. 87, 89
Іванов Д. (970), (972)
Іванов І. (319)
Іванов Л. Д. 443, 468, 659
Іванченко О. 998
Іваньков А. (992)
Івахненко, О. 217, 236
Івченко С. І. 874
Їжакевич І. С. 132
Ілюченко В. 388
Іорданська-Купріна М. (319)
Іткін С. (319)
Ішина Н. О. 179, 257
Іщук А. О. 139
Іщук. М. І. 183, 188

К

Каганова І. Я. 509, 570, 584
Казимір В. 913
Калениченко Н. Л. 160–161,
179, 194, 196–197, 257, 326,
417, 448, 498, 576, 598, 608,
666, 756, 865
Калібаба Д. 509
Карацюк К. М. 152
Карманський П. (319), (321)
Карп'юк А. 615
Касіян В. 411
Касперович М. (319)
Кацавейченко-Оконишников
(319)
Кашка В. (965)
Квітницький С. 917, 925–926,
945

- Кибальчич (Козловська) Н. (319)
Кибальчич М. 397, 589
Кирилюк Є. 426
Кирієнко І. (999)
Кирієнко О. Ю. 547, 550, 585, 638
Киркевич В. 494
Кисельов О. І. 414
Китаєв О. (319)
Кицюк С. 273
Кияшко Г. 458
Кіяновська М. 721
Ключник С. (988)
Кобилецький Ю. С. 112 –113
Кобилянська О. Ю. (9), (268), (280), (319), 406
Кобринська Н. (319)
Коваленко Г. О. (319)
Коваленко О. 280, (319)
Коваленко-Коломацький Г. (281), (319), 370
Ковалець Я. 648
Ковалів Ю. І. 486
Коваль В. 954
Коваль І. 722
Ковальов В. П. 686
Ковальська С. 818
Ковальчук О. Г. 805, 810
Козловський В. (319)
Козуб С. 246
Колесник П. Й. 162, 176, 179, 252, 259, 672
Колісніченко П. Й. 598
Колоїз Ж. В. 783
Коломацька Н. 868
Коломійченко Ф. (319)
Колошин А. І. (976), (998)
Коляда І. А. 547, 550, 636–638
Коляденко О. 785
Комаров М. (321)
Комарова В. (319)
Комарова Л. (319)
Комарова М. (319)
Кондря Н. (940)
Конечна О. М. (976),
Кониський О. (319), (321)
Коновал І. (319)
Кононенко В. О. 499
Кононенко М. (319)
Кононенко П. 536
Копиленко Н. 612
Копиленко О. 820
Коптілов В. В. 680
Корбач І. (945), (946), (950)
Корж В. (998)
Коржупова А. П. 444
Коробко М. 992
Корогодський Р. 714
Короленко В. (319), (321)
Корольов В. (319)
Корольчук О. (319)
Короненко С. 306, 838, 961
Коряк В. Д. 374, 386
Корякин В. (319)
Костенко М. О. 679
Костенко О. В. 480
Костюченко В. А. 541

- Костюченко О. (984), (985), (986)
- Котвіцька К. 918
- Коцюбинська В. У. (260), (263), (265), (301), (305), (306), (312), (319), (338), (357), (571–586), (643–644)
- Коцюбинська І. М. 271, 278, (319), 420, 425, 437, 445, 469, 574–575, 602, (843), 867, 869, 872, 877, (925)
- Коцюбинська К. 140, 250, 266, 268, 393–394, 398, 407–410, 658, 862
- Коцюбинська М. 169, 310, 347, 351, 412, 831, 961
- Коцюбинська Н. М. 260, 307, 341–342, 532–533, 580, 582, 651, 771, 806, 849–850, 884, 900, (907), 908, 920, (921), (924), 979, 989
- Коцюбинська О. (319)
- Коцюбинська-Єфіменко З. 256
- Коцюбинський І. Ю. 507–508, 531, 586, 625–626, 640, 839, 888, 890, 919, 922, 927, 970
- Коцюбинський Р. (319)
- Коцюбинський Х. М. 266–267, (319), 377, 403, 471, 859, 863–864, (919)
- Коцюбинський Ю. Р. 294, (319), 333–334, 453, 459, 487, 599, 605–607, 609–610, 613, 616, 645, (843), 876–877, 893, (910), (917), (926)
- Кошелівець І. 495
- Кошмал В. (906)
- Кравченко В. (319)
- Кравчук Ф. (970), (972)
- Красицький Ф. С. (938)
- Крачило О. (975), (976), Кревецький І. (319)
- Криваха Г. (319)
- Кривцов І. (319)
- Крижанівський С. А. 125, 140, 159, 179, 249–250, 257, 269, 822
- Кропивницький І. О. 878
- Крупко А. (955), (956), (957)
- Крушельницький А. 80
- Кубійович В. 495
- Кудрицький А. В. 482
- Кузнецов Ю. Б. 205, 212, 219, 221–222, 231, 234, (284), 464, 476–477, 498, 542, 611, 688, 699, 702–706, 740
- Кузнецова Т. 566
- Кузьменко В. В. 178, 256, (993)
- Куліш П. О. (9)
- Кульбак Д. І. 155
- Кульчицька О. 80, (440)
- Куп'янський Й. Я. 323–324, 438
- Купчинський О. 520
- Курас Г. М. 483
- Курас І. Ф. 627
- Куриленко Й. 270
- Кухта Н. 715
- Куцевол О. М. 564, 914

Куценко П. 289, 291, 832, (941)
Кучер Г. П. 881
Кучинський М. В. 706
Кушнарєнко Д. О. 673
Кушнір В. (319)
Куш А. (943)

Л

Лавров П. (319)
Лагода І. (319)
Лазанська Т. 540
Лазаревський Г. 472
Лакиза І. 79, 383
Лебеденко О. М. 742
Лебідь А. 263
Левицький Є. (319)
Левицький М. (319), (321)
Левченко О. 819
Левчик Н. 205
Леонтович В. (290), (300), (319), (533), 763
Леонтович О. 300, (319)
Леп'явко С. (994–996)
Лепкий Б. (927), (319), (333)
Лесин В. М. 468, 738
Леся Українка (Косач Л. П.) (9), (295), (304), 320–321, (319), (408), (462), (538), (728)
Лесь Мартович (Мартович О. С.) (319)
Леус В. 579, 623, 649–650, 835, 884, (970)
Лизанівський І. (319)
Линник В. (319)
Липа І. (319)
Липинський В. (319), (931)
Лисенко М. В. (319), (325), (348), (418), 455)
Лисенко О. М. 473, 418
Лисоченко І. Д. (287)
Лисюк П. П. 144
Лихнякевич А. (319)
Личко І. (319)
Ліницька Л. (319)
Лісовенко К. (997)
Ліхтенштейн Є. 427
Логвин Г. 717, 730
Логвиненко Н. 723, 757
Логвиненко О. 543
Лотоцький В. (319)
Лотоцький О. (319)
Лукич В. (319)
Лукич-Левицький В. (265)
Луніна О. 693
Луц Н. 789
Луценко В. А. 681
Луцький О. (319), (321)
Лущик С. 485
Любинський М. 474
Любовець Н. І. 563
Лютій І. 321
Лях Т. 807
Ляхова Ж. Т. 284
Львович Г. (319)
Льовенгерц Г. (319)

М

Мазний В. (319)
Мазний В. І. 179, 252, 257–258
Мазур І. П. 707
Майоров В. М. 687
Майхер В. 520
Макаров А. І. (962)
Маковей О. 264, (319), (321)
Малюга Н. 745
Маринчик С. Г. (944)
Марків О. 915
Маркович Д. (319)
Мартиненко Н. (993)
Мартович Л. (319)
Марчук О. І. 746, 772
Масальський В. І. 675
Мастерова В. (962)
Матвеева Т. П. 718, 747
Матвійцов В. (988)
Матвійів В. (319)
Матросова Ю. С. (976)
Матушевський Ф. (319)
Мацевко-Бекерська Л. 779
Мацієвич А. (319)
Мацько Л. І. 311, 691
Медвідь П. (950)
Меншій А. М. 551
Миколаєнко В. 841, 891
Миловидов Л. 384
Миролубов В. (319)
Миронюк С. Г. 696
Мирошніченко В. В. 731, 741
Михайленко В. (999)
Михайлюк В. Г. 328

Михида С. 534
Мишуга О. (319), (349)
Мірошніченко В. 719
Мірошніченко Л. О. 726
Міхалінчик Л. Г. 720
Міхно І. (319)
Міщенко Д. О. 660
Міяковський В. 262
Мовчун А. 521, 716
Могилянський М. 244, (319),
360, 367, 371–372, 475, 483,
(484)
Мойсієнко А. (992)
Мойсієнко П. 431
Мордовець Д. (319)
Мороз М. О. 434, 479
Морозова Н. І. 564
Москаленко М. І. 500, 611, 632,
931
Москаленко О. 545
Москалець К. (963)
Мохно Г. 833
Мочульський М. (319)
Музичка А. 378
Мусієнко Р. (993)
Мусій О. 902
Мушинка М. 501

Н

Над'ярних Н. С. 446
Надуваний П. 565
Найрулін А. О. 303, 314, 316
Науменко В. (319), 846, 851
Нахлік Є. К. (974)

Нахлік О. М. (974)
 Небеленчук І. 799
 Невестюк Я. (319)
 Негрейчук І. О. 499
 Неділько Г. Я. 447
 Недоборовська Г. (375)
 Недоборовська М. (375)
 Немченко Г. 748
 Нечаєва П. 308
 Нечепя В. (984), (985), (986)
 Нечуй-Левицький І. С. (319)
 Ніколенко-Яриловець Д. У. 928
 Новиков Б. (319)
 Новиченко Л. М. 667
 Новікова Л. 764
 Новодворський О. (319)

О

Обловатний М. 871
 Образцов В. П. (415), (427)
 Обручов В. 218
 Огородник І. В. 506
 Окорков В. С. 600
 Олена Пчілка (Косач О. П.) (319)
 Оленівська Л. 934
 Олесь Олександр (Кандиба О. І.) (319)
 Олійник Н. А. 629
 Олійник О. 292, (944), 956
 Оліферовський І. 823
 Онищенко О. С. 519
 Осадчий Т. (319)
 Осташко І. 982

П

П'ятницький К. (319), (321)
 Павелко П. 399
 Павленко В. (943)
 Павленко С. 852, (950), 985
 Павличко С. 496
 Павлій П. 400
 Павловський В. (319)
 Павлоцький В. 312
 Панас Мирний (Рудченко П. Я.) (9), (319), (350), 358, (399), (410)
 Панін І. (319)
 Паночині С. (319)
 Панченко В. 261, 293, 298, 301, 305, 557, 581, 614
 Панчук П. 216
 Паньківський К. (265), (319)
 Паньківський С. (319)
 Параджанов С. (891), (936)
 Партолін М. П. 592, 597
 Пахарецький Л. (319)
 Пашенко М. В. 801
 Пенський І. (943)
 Перелигін М. (319), (321)
 Петлюра С. (334), (488), 489
 Петрушевич І. (319)
 Пещак М. М. 694
 Пешкова (Андрєєва) М. (319)
 Пивоваров М. 426
 Пивоваров О. Є. 683
 Пивоварський Л. Т. 682
 Пилипчук О. (998)
 Півторадні В. 279, 281, 603

Піддубна Р. 709
Піддубняк О. 758
Підкова І. 517
Пількевич Г. 601
Пінчук В. Г. 327
Пісняк В. (319)
Плевак М. 78
Плеваченк М. (319)
Плеваченк П. (319)
Плющ П. П. 676
Поворознюк С. 816
Погребенник Ф. П. 179, 253–
254, 257, 332, 479
Погрібна Л. З. 824
Подзігун В. 302
Полєк В. 432
Поліщук Я. О. 548, 759, 790–
792
Половникова С. О. (976)
Полянська Л. 591
Пономаревський С. (933)
Понятенко П. (319)
Попик В. І. 563
Попов Є. В. 199
Попович О. (22)
Постульга Є. (993)
Потапенко В. (319)
Потапенко О. (965)
Потупейко М. М. 433, 450, 463,
467, 469, 471–475, 478, 577,
595–596
Походжай М. 237–238
Прахов М. (319)
Привалова С. 808

Присяжна Т. М. 732, 760–761
Приходько Ф. А. 677
Прокопенко Л. 868
Прокопенко Л. М. 421
Прокопенко М. А. 151
Проніна Т. 522
Просяник І. (963)
Проценко В. 154

Р

Райніс Я. 446
Ральченко І. (998)
Рахно О. 338, 652
Редінг Б. 552
Реп'ях С. 880, 886, (940)
Рижаєва О. 631
Рисак К. П. 537
Різниченко В. 387
Розвадовський В. (319)
Розвадовський Р. (319)
Роздольська О. (319)
Роздольський Й. (319)
Роздольський О. (319)
Розенфельд І. (319)
Романіка М. 512–513, 617
Романчук Н. В. 828
Росінська О. А. 743
Ротмістров Г. (319)
Руденко М. І. (948–949)
Руденко П. (950), (951)
Руденок В. В. 176
Рудницький М. (319), (321)
Русин М. Ю. 506
Русов О. (319), (323), (338),
(652)

Русова С. (319), (324), (338),
556
Рябчук І. М. 554

С

Савченко В. (319)
Савченко Ю. 91
Садик Ю. (319)
Салдецька Т. (999)
Салига Т. Ю. 796
Саліковський О. (319)
Самійленко
(Орішко-Якименко) О. (319)
Самійленко В. (319), (321), 466
Самойленко Г. В. 618, 337, 653,
749, (948–949)
Самоненко І. (319)
Сапон В. 854, 894, 903, 916,
971, 978
Сахненко В. І. 145
Саченко О. (980)
Саяпіна Т. В. 727, 733–734, 739
Святний С. (994), (995)
Святовець В. 275
Селітренников М. (319)
Сембратович Р. (319), (939)
Семенчук І. 173
Сенгалеви́ч М. 415
Сенцовський В. (984), (985),
(986)
Сенюк О. 700
Сергієнко І. (997)
Сердюк О. (980)
Сердюк П. (945), (946)

Сидоренко В. С. 674
Сидоренко Т. (992)
Сидоржевський М. 343, 523
Сизоненко О. 460, 826
Синельник І. 842, 845
Синицький М. (319)
Сізова К. 793
Сікорська І. М. 647
Сільвестров В. 31
Сімович В. (319)
Скачков А. Ю. 775, 780
Скиба М. М. 698
Скомаровський В. 344
Скорульська Р. М. 348
Скрипник В. 999
Слабошпицький М. (319), 549,
560, (922), (955), (956), (957)
Славіна В. 929, 988
Славко Р. 883
Сленко М. (319)
Смаль-Стоцький С. (319)
Смирнов А. (319)
Смідович (Вересаєв) В. (319)
Смілова Г. 107
Смілянський Л. І. 416, 449
Смолій В. А. 540
Соболь Ю. О. 570
Соколов Ю. (999)
Сошенко Б. 856
Старицька М. (319)
Старицька-Черняхівська Л.
(319)
Старицький М. (319)
Старченко Т. В. 692

Статєєва В. І. 295, 728
Стебницький П. (319)
Стебун І. 98, 106, 112–113, 247,
249, 395–396, 401
Степаненко В. (319)
Степаненко М. 987
Степанець Г. П. 260, 455, 483
Степанківський В. (319)
Степанюк Б. (950), (951)
Стефаник В. (272), (277), (319),
(321)
Стешенко (Старицька) О.
(319)
Стороженко М. 182
Сторожук В. 711
Стражеско М. Д. 413
Страгілат М. (950)
Страшкевич В. М. (287), (319)
Стрельцов Рувим (Ольгин)
(319)
Студьонова Л. В. 528, 570, 584,
621, 828
Сумцов М. (319)
Сурніна Г. П. 558
Суховерський В. (994), (995)
Сюндюков І. 624, 781

Т, У

Танчаківський О. (319)
Тарасенко М. Ф. 506
Тардов М. 392
Тарловський З. (319)

Тербацький Л. (319)
Теребун С. (997)
Терещенко М. 972
Терлецький В. 843
Тетьора А. 150
Тимофєєв Б. (319)
Тимошик М. С. 486
Тимченко Є. (319)
Тимченко Ю. О. 794, 800
Тихомиров В. М. 720
Тихомолова Н. А. 277, 877
Тичина П. Г. 105, 125, 126, 138,
249–250, 428
Тищенко Ю. (319)
Тканко В. М. 977
Ткач Мих. (963)
Ткач Мик. (967), (968)
Ткаченко В. (950), 983
Ткаченко І. 795
Ткаченко М. (967), (968)
Ткаченко Н. 812
Токар Л. 536
Томашівський С. (319)
Третьяченко Т. Г. 179, 257
Троян Ф. (319)
Турган О. Д. 720, 813
Турківський М. (947)
Турута Т. 765
Тхорина В. (319)
Тютюнник Є. 904
Урсин-Німцевич Н. (319)
Урсин-Німцевич О. (319)

Устименко В. (950)
Устименко С. (319)
Утєвський А. (319), 389

Ф

Фашенко В. В. 668
Федінченко 402
Федосенко Н. 986, 993
Федченко П. 283
Федьків К. (319), 641
Фельдштейн М. 404
Філонов І. Н. 128, 166, 172,
180, 189, 217, 236
Філь Ю. 375
Фомська С. 633–634
Форманова С. В. 735, 742
Франко І. Я. (15), (23), (265),
(319), (321), (326), (336), (398),
(409), 424, (451), (513), (565),
(617)

Х, Ц, Ч

Хаддад К. А. 762, 766
Ханус У. Я. 786, 798
Харват В. (319), (321)
Хахула О. 562
Хвиля А. 391
Хізова Ю. І. 544
Хоменко І. 776
Хоменко Я. 83
Хомич Т. 815
Хоткевич Г. (265), (319)
Худяшов Р. (980)
Цимбал В. (319)

Цитович І. 619
Цомакіон А. (319)
Чайковський А. (265), (319)
Чеботарев Д. 404
Чепурний В. 299, 336, 568, 924
Червінчук І. 555
Черемшинський О. 315
Черненко Л. В. (974)
Черниш А. (999)
Чернишов А. 870
Чернявський М. 9, (276), (278),
(319), (321)
Черняхівський О. (319)
Чеховський Г. Й. 266–267, 403
Чикаленко В. (319)
Чикаленко Є. (319), (321),
(332), 339, 366, 369, 524, 529–
530
Чорноус В. У. 828
Чугайов В. П. 692
Чхайло О. М. 774

Ш, Щ

Шабленко А. (279), (319)
Шавловський І. І. 678
Шамрай А. 78, 84
Шапо Л. С. 429
Шаповал М. (319)
Шаров І. 514
Шаховський С. М. 434
Шевченко В. М. 504
Шевченко В. Ф. 720
Шевченко І. (967), (968)
Шевченко М. В. (974)
Шевченко С. (980)

Шевченко Т. Г. (248), (394), (407), (516), (542)
 Шевчук В. (319), 345, 524, 744, (962)
 Шекспір В. (778)
 Шемет В. (319)
 Шерстюк Г. (319)
 Шершель Л. 561
 Шкуліпа А. (962)
 Шкуркіна-Левицька Т. 478, 573
 Шкурко А. (940)
 Шмаглій С. П. 179
 Шолуха (Шелухін) А. (319)
 Шраг І. Л. (319), 504, 556, (635), (935)
 Шрамченко К. (319)
 Шрамченко Л. (319)
 Шудря М. 957
 Шульга О. 961
 Шульга Ф. (319)
 Шумейко Г. І. 697
 Шумило М. 484
 Шупта-В'язовська О. 787
 Шурова Н. 461
 Шуст Р. 517
 Шухевич В. (265), (319), (321)
 Щітківський І. (319)
 Щоголева В. В. 544

Яворський М. (319)
 Яковенко В. (319)
 Яковенко Т. 286
 Якубовський Ф. 69
 Якутович Г. В. 194, 202
 Якутович Ю. 154
 Яновська Л. О. (270), (319), (321), (329)
 Яновський О. 896
 Яременко В. В. 179, 254, 258
 Яремчук А. І. 827
 Яровий О. (984), (985), (986)
 Ярулліна Е. 773
 Яценко М. Т. 196, 695
 Яценко О. М. 563

Ю, Я

Ющенко О. 502, (952), (953)
 Яворницький Д. (274), (319), (321)
 Яворський В. (319)

ДЛЯ НОТАТОК

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ДЛЯ НОТАТОК

[illegible]

Наукове видання

**Віра і Михайло Коцюбинські
в культурному та громадському житті Чернігова**

Біобібліографічний покажчик

Упорядники: О. І. Іваненко, О. М. Плаунова

Відповідальний за випуск Ю. О. Соболю
Комп'ютерний набір О. І. Іваненко
Комп'ютерне верстання О. Ф. Шурубенко
Дизайн обкладинки І. В. Розумій

Ризограф Чернігівської ОУНБ
імені Софії та Олександра Русових

Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач
КЗ «Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека
імені Софії та Олександра Русових»
проспект Миру, 41, м. Чернігів, 14000
e-mail: chounb@ukr.net

